

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm || Vitae aulicae

Schopper, Hartmann

Francof. Ad Moen., 1584

VD16 R 1015

[Liber I.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70432)

REINIKES, LIB. I. §

Thebani, Viri prudentissimi in Græcia, fin. *Thebano-*
 cerūt simulachra quædam ante altaria Deo- *rum pro-*
 rum sedentia, omnia manibus truncatis, præ- *videntia.*
 ter supremum, manibus quidem integrum,
 sed oculis captum. Expressere tali figura vo- *Cur sedeat*
 lentes, summæ potestatis atq; boni Senatus *Magistra-*
 exemplum. Sedent autem velided, quia Iudi- *tus in l. ob*
 ces graues, quietos & constantes esse oportet, *seruandū.*
 nec facillè commoueri: vt habetur apud *ff. de offic.*
 Iureconsultos. Vel quia semper obseruatum, *Præsi-*
 vt potestas seu iudices pro tribunali federēt,
 vt iuribus clarè expressum, c. fin. *dere iudic.*
 lib. 6. l. qui pro tribunali. ff. eod. tit. Sic etiam
 alibi, & in sacris Biblijs videri licet. Vbi legi- *Exod. cap.*
 mus: Sedit Moyse, vt iudicaret populum, 18.
 qui ei assisitebat à mane vsque ad vesperam, *Cur careat*
 cui dixit Ietro, cur solus sedes & omnis po- *manibus*
 pulus præstolatur, &c. Quin & nouo testa- *Magistra-*
 mento, Dicente Christo Apostolis suis: In *tus.*
 regeneratione cùm sederit filius hominis, in *Munera*
 sede maiestatis suæ, sedebitis & vos, iudican- *crede mihi*
 tes duodecim tribus Israel. Carēt etiam ma- *placant ho-*
 nibus, ne videlicet ius dicentes vel Senatores *minesque*
 accipiant munera, aut se promissis quoquo *Deosque*
 modo corrumpi patiantur: vt & hoc lex di- *Placatur*
 uina vetat, Deuteron. Non accipies munera, *donis lup-*
 ta enim sapientum excæcant oculos, & verba *piter ipse*
 iustorum mutant. Quod etiã iure ciuili gra- *gratis.*
 uissimis prohibetur pœnis. *Vi in l. ple*
 Quod autem horum Princeps cœcus fit, *bisento. ff.*
 significatur illum auribus tantum, absq; o- *de offic.*
 mni affectu seu personarum respectu, vel ac- *presid.*

B ceptio.

6 DE ASTVT. VVLP.

Et grauius ceptione constanter, ac iuste Senatus decreta
in Auth. iussa que peragere debere, sine gratia iudicare,
scriptum est sine odio, amore, vel proprio commodo cau-
exemplar. se merita cognoscere & discernere. Extat hac

§ *quapro-* de re Alciati emblemata festiuum,
pter, in si. Effigies manibus trunca ante altaria diuim
coll. 2. lux. Hic resident, quarum lumine captaprior,
ca textum Signa potestatis summe, sanctiq; senatus
in c. sum- Thebanis fuerant ista reperta uiris,
m. opere, Cur residet? quia mente graues decet esse quietas
1. 9. 3. Iuridicos, animo nec variare leui.

Cur sine sunt manibus? capiāt ne xenia, nec se
 Pollicitis flecti, muneribus sue simant.
 Cecus at est Princeps, quod solis auribus absq;
 Affectu, constans iussi Senatus agit.
 A quo non longè hoc nostrum disidet E-
 pigramma.

Quatuor imperiū muros habet omne potentes,
 Turris at in medio tollit ad astra caput.

1. *Iustitia est* Denotat, officium qui sapienter agit.
munus ci- Et ciues inter pacem seruare laborat,
uitatis. Alter ut alterius port. t. amanter onus.

2. *Diligentia* Tertius imperio quoq; comoda plurima gignit,
iudicis. Constanti viduas quando tuetur ope.

3. *Defensio* Quartus is est, pœnis ubi conuenientib. omnes
pupillorū. Plectuntur factis quas meruere suis.

4. *Pœnarum* Quattuor his muris vrbs q̄ circumdata fulget
aqualitas. Hac benè stat turris fulta timore Dei.
Turris ci- Rex Philippus Alexandri Magni illius pa-
uitatis est rens cuiusdam viduæ causam cum audire re-
 cusaret: Respondit vidua. Rex meam nisi au-
 dias

præter expectationem circumuenire poterit,
 omnem certè mouet lapidem. In conspectu
 Principis officiis & fide omnibus modis o-
 mnes certant, cum tamen spe sui plus com-
 modi quisque ducatur: mellitis vtuntur ver-
 bis, quæ Dominum nequaquam ad iracundi-
 am, etiam si alicui iniuriam fieri videat, irri-
 tare possint. In tales autem Gnathones &
 γλωσσογάτορας aptè hoc nostrum quadra-
 bit epigramma, in quo Parasitus id de seipso
 fatetur, quod Tetrastichon sequens indicat.

*Regis in aspectu didici seruire, fauorem
 Et mihi blanditiis conciliare queam.*

*Omne malū Domino clam mēs aliena ꝑcatur,
 Dū facit officium lingua, manusq; suum.*

Hinc Aristoteles aliquando interrogatus
 ab amico, quæ causa esset, quod regem adeo
 propitium haberet, respondit, se raro cum re-
 ge, & nihil quod eius auribus absonum foret
 loqui. Quod & sequens nostrum carmen con-
 firmare nititur.

*Candidus ingenua Vir Simplicitatis amator,
 Aulas ille diu non habitare solet.*

*Fortunatus is est potius, qui degere vitam
 Seruitiis Regum tristibus absq; potest.*

*In teneris æuum qui ducit amabile syluis,
 Atq; sui fructus mille laboris habet.*

*Quisquis n. miseros annos cōsumpsit in aulis,
 Donec adest fragili tarda senectū pede,*

*Se frustra curas ærumnososq; labores
 Ille nimis serò pertolerasse videt.*

*Adulate-
 rum pro-
 prietas,
 qui è flam-
 ma et tūm-
 peuat.
 γλωσσογά-
 τος.
 Vox ridi-
 culè ex lin-
 gua & vē-
 tre compo-
 sita, id est,
 qui calo-
 quitur,
 qua ventri
 conducit.
 Aulor Iu-
 lius Pollux
 lib. 2. de vo-
 cab. rer.*

Fidelis ser- uus sem- per a sinus. Bona do- minorū ad quos potis- simum pertineat. Sunt tamen qui fideliter seruiant: Sed gra- tiam exiguam vel nullam reportant. Alius li- cet minus fidelis sit, opes honoresque conse- quitur maximos. Bona enim Dominorum non ad benè demerentes, sed eos quibus for- tuna fauet, spectare videntur. Domini autem quicquid faciunt, ex mera gratia fit, quæ in donum voluntarium non meritum cedit:

» hos vbi offenderis, misericordia laborem non
» debita mercede tibi compensabunt. Quocirca
» omnes aulicos hinc admonitos velim, ~~ne cum~~

Fauor prin- cipum com- mutabilis. se in gratia Principis positos vident, plus a- quo efferantur. Fauor enim iste aut beneuo- lentia, quæ hereditario iure non conceditur,
» facillimè in iram, odium atque crudelitatem
» cōverti potest, quod nos dilucidè hoc sequen- te tetraſticho testamur.

Irus erit iubito, qui modo Cro- tus erat. *Si quis honorificas virtutibus expleat verbes,
Erit & vnus criminis indereus
Tum virtus amissa prior, tum gratia languet:
Ponderat & modulo crimina quisq; pari.*

Quare beatus ille censendus; qui extra Re- gum aulas se sustentare potest. Nullius enim

O fortuna sis nimis si si bona norint, A- gricolae. licet fidelissimum studium, aut amicitiam magnificiunt illi, amantque neminem, nisi cuius potentia bonisq; vicissim perfrui pos- sint, aut in quem eos vaga mens insta- bilisque animi voluntas tra- hit atque incli- nat.

ARGVMENTVM.

Coram Rege lupus misera mendacia Sulpi
 Construit, innumeris in simulatq; malis.
 Istud adhuc hodie multis scelus extat in aulis,
 Trudat Et hic illum de statione sua.

Cum ceteri quiescerent,
 Et facta iam silentia
 Per regis essent atria,
 Suam lupus sententiam
 Mox explicabat talibus:
 Rex o benigne, Rex bone,
 Inter feras fortissime,
 Te quaeso per potentiam,
 Per iura, perq; gratiam:
 Questus meos ut iudicas,
 Supremate necessitas,
 Et tangat infelicitas,
 Qua me, meosq; prae grauat.

I.
 Accusatio
 Isengrinij.
 Captat be-
 neuolentiã
 à persona
 Regis, a mi-
 seria sue-
 rum.

II. *Perversus ille Reinike,
Iste omnium nequissimus,
Mihī, meisq; filiis
Inurias tot intulit
Paritq; tot molestias:
Quot ore non percenseant
Ut conticescam cetera,*

III. *Is nuper uxorem meam
In adulte- Perminxit, Et nil amplius
rio depre- Viroque cernat lumine.
hensum Et constituta cum dies
Reiniken Dignum foret per iudicem,
significat. Ut aestimaret optimo
Hanc iure controuersiam:
Vocatus in ius noluit
Parere c. ram per fiduse
Munita sed Velocius
Castella c. iudens obserat.
Probare possum plurimis
Id omne testimonis.*

*Nec ora si decem forent,
Comp'lectar hac incommoda,
Quae multa quam breuissima
Confecit ille tempore.*

*Quin totius si conferam
Chartas librosq; Gallia,
Patentis & Germania,
Tamen nec omnes exequar,
Dolos ve scribam Reinikes.
Me probr. a vexant coniugis,
Anguniq; dilectissima,
In multa quae non perferam.
Sic dicit. & finem facit.*

Post

Tibicines excellere,
 Omnesq; possis bestias.
 Et prater ista singula
 Si forte concupiueris
 Sacros Sacerdos ordines,
 De Vesperarum canticis,
 Sacroq; mystæ symbolo:
 Præcepta tradam singula.

Hac pollicetur omnia:

Vulpem tamen non exuens,
 Miserrimum lepusculum
 Mactare dextra nititur.

Tunc ipse velox aduolo,

Novosq; cantus audio:

Ambo silebunt ocyus,

Eratq; prima lectio

Vel omnium breuissima.

Sed cum laterem clanculum,

Nec illico interrumpere

Vulpecula negotium:

Fi protinus lepusculum

Aggressus audax Reinike

Morsu cruentat impior:

Et dente collum vulnerat.

In hisce calamitatibus

Sinon amico supplici

Opem tulissem mai imame

Misellus hic lepusculus

In frustra mille, Reinikes

Discerptus esset dentibus.

Adhuc in ore saucij,

Lethale vulnus cernitis.

Signum
 manifestū.

B 6

Qua

Quapropter Augustissime
 Rex, Principesq; splendidi,
 Concludit cum adhortatione violationis.
 Nidamina vindicabitis
 Insipientis Reimkes:
 Nihil valebit amplius
 Et vestra nil auctoritas
 Mouebit illos subditos.
 Post verba demum talia
 Dicebat Isengrinus.
 Superstes iste Reimke
 Si vixerit diutius:
 Nobis profecto singulis
 Pericla mille construet.
 Quae e mea sententia,
 Nihil foret consultius,
 Quam mersus atro funere
 Si morte vitam solueret.

QVINQVE EX HOC SE-
 cundo capite obseruari
 debent.

Primò, quòd auari & potentes in aulis
 Principum, prout lupo hic facit, qua-
 dam inuidia inflammati frequenter causas
 excogitent, quibus in proximum, qui inferioris
 conditionis est, magnū concitent odium,
 & ipsi sic digniora, quae aliis inuidet officia,
 consequantur. Diuitiae enim Principū non
 ad feruientes, aut benè meritos, sed assenta-
 tione plurimū valentes videntur pertinere.
 Secundò, quòd in aulis Principum quā
 plurimi

plurimi degant Palatini, qui non modò soli dominari volunt, & omnino primas penes Principem partes obtinere contendunt, sed & multorum debitam mercedem & beneficium impedire, sibiq; in bonorum perniciem per fas & nefas omnia vendicare: & prope modum ipsum Principem eiusq; Rempublicam spoliare, exhaurire & expilare summopere student. Præcipuè autem eruditione excellentes, & virtutibus illustres persequuntur, timentq; ne tales illis palmam, aut principis fauorem præripiant. Nec ex re & dignitate sua esse putant aliquos in curia illa degere, qui opibus antecellant.

Tertiò, inuidus, maleuolus & contumeliosus homo quo inimico plus noceat & suæ iniuriosæ voluntati satisfaciat, existimationem proprii nominis & honoris amittere nõ erubescit. sed quo certiore iudic. fidem faciat, odio incitatus tum quæ sibi, tum quæ suis dedecori sunt, inaniter effutit. Sicut & hoc loco lupus, quò facilius querimoniis in vulpem effusis credatur, certioremq; calumniæ fidem mereantur, propriam vxorem coram iudice dehonestare, suamq; infamiam detegere non extimescit.

Quartò, duplex genus assentatorum in aulis inuenitur, quorum alterum infirmius, vt si Parasitus gratia valens, calumniis alium insectatur, & in discrimen vocare studet. Alterum genus est potètiorem, qui cum aliquem aula extrudere conantur, ilicet omnes quasi

Ingenio celebres non amat aula viros.

Inuidia sæculi nõ inuenere tyranni

Matus tormentum.

Nec te laudaris, nec te culpaue ris ipse.

Hoc faciunt stulti, quos gloria vexat inanis.

Duplex assentatorum genus.

18 DE ASTVT. VVLP.

facto agmine in eum impetum faciunt. Idem hic contingit, quò lupi querela regi acceptior fiat, pariter canis, felis, & lepus in lupi gratiã de vulpecula conqueruntur, eamq; afflictam extinguere conantur.

Quintò, notatur hic etiam adulteriũ quod Vulpes cum vxore lupi commiserat. Id inter magnates iam ad eò vulgare est, vt omnes ferè cum honestam aliquam matronam cõpulerunt, aut virginem vitiarunt id laudi sibi ducendum existiment: iccirco lenociniis amorum illicitorum turpissimis liberrimè exagitantur. Vnde quidam non inelegãter inquit,

*Hic stultus est & desipit,
Quicumq; credit coniugi,
Vt osculetur alterum,
Et casta noctem dormiat
In proximi cubilibus.
Talis fides per horridum
Est instituta Demonem.*

CAPVT III.

ARGVMENTVM.

*Iniustam Vulpis causam Greuincius orat,
Huic etenim patria stirpe propinquus erat.
Se tamen euinci & etat accusator acerbus.
Et renouat Vulpis facta priora lupus.*

Grimhart
qui & Greuincius
dicitur.

Amicus inde Reinikes
Verbis tonat Greuincius
Oransq; causam perditam

Impis.

*Iniurias grauisimas,
Meo dedit quas proximo.*

*Porro lupi dementiam
Demiror &sq; maximam,
Sua quod ignauissima
Vxoris acta detegat,
Nam quicquid ille fecerat,
Amoris ergo mutui
Lupus scit actum quod fuit,
Nec hoc peremta Reinikes
Est vxor illa vulnere,
Expostulare nec cupit,
Aut Regis implorat fidem,
Vrsus quod inde protulit
Vilissimis iniuriis
Plenumq; contumeliis
Mentitur atque peierat,
Nam Reinikes Scholaasticus
Fuitq; seruus hic lepus.*

Cur non Magister audeat
Seruum procacem cadere,
Vt sit eruditior?

Quod mente raptus ebria
Catellus inde clamat
Se perdidisse maximum
Farcimen, id furtum fuit.

Nō minor
est virtus,
quā quę-
rere, parta
tueri.

Quod iure partum pessimo
Est, pessimè dilabatur,

Cum quisq; natus nobilis
Odisse fures debeat.

Quis inuolere nunc volet
Vulpi, quod illud abstulit?

Perosa nanq; milites,
Prædis abhorret omnibus.

Laudat
Vulpem à
vitæ inte-
gritate.
A tempe-
rantia.
A Religio-
nis deuo-
tione.

Semelq; quouis vescitur
Die cibis vtilissimis,

Vitamq; ducit asperam,
Ceu frater esset ordinis

Pauperrimus monasticis
Arcem reliquit patriam,

Et canobitis extruit
Domum paternis sumtibus.

Famem, sitimq; maximam,
Vt omne crimen diluat,

Vel sponte ferre cogitat.
Finitus Et sermo fuit,

Gallus propinquis cum suis
Aulam subibat regiam.

Gallina fertur insuper
Peremta morfu Reimikes.

HOC IN CAPITE TRIA
notabilia occurrunt.

PRImò, quàm salutare & vtile sit habere in aula fidum aliquem amicum, à quo per adultores vanissimos quispiam traditus, fideliter defendatur, & excusetur. Quo circa sapientum consiliis admonemur, vt amicum syncerum gemmis & auro praferamus. Mùndus enim perfidia cùm plenus sit, & nusquam tuta fides, necesse est, vt quisque sibi bene prospiciat, nec omnibus facilè credat. Vnde non ineleganter quidam dixit:

Eidoparum, Valido constringe loquacia freno

Guttur, nam raro continuisse nocet.

Casibus aduersis cum te fortuna fugat,

Mullibus è socijs, dix feret vnus opem.

Secundò, quòd lupus & vulpes per occultas & abstrusas quasdam insidias, foedus iniuerint, vt suum emolumentum, cum aliorum incommodo facerent, quod tamen lupus sua in accusatione artificiosè occultat.

Verùm quicumq; foedus cum altero icere cogitat, aliam ob causam, nisi communis utilitatis ergo, id facere non debet. Nam illi qui proprium tantum commodum spectare & promouere solent, non foedus sed conpirationem quandam sceleratam videntur conflasse. Vbi res arctissimis literarum vinculis confirmatur, manifestum est, quod alter alteri diffidat, & ex talibus obligationibus oriuntur saepè cōtrouersiae, & lites maximae, cū

tamen

Nec raro
tacuisse nocet,
nocet esse locutum.

Foedus quomodo sit faciendum.

tamen causa constituendæ pacis literæ initio factæ essent. Integri & fide digni homines, qui promissis satisfacere conantur, huiusmodi literis obstringentibus non indigent, sed futiles, leues, & fraudulentæ, quibus nihil creditur, operosis chirographorum cautelis se inuicem deuinciunt.

In quem finem obligare quis se debeat. Obligatio in eum sanè finem dirigi debet, ut Pax conseruaretur publica, verùm aliter vsu euenit, pactiones enim iam belli excitandi causa conficiuntur: nec vlla res adeò inhonesta, & periculosa exoriri potest, quæ non ad pactiones istas detorta excusetur & stabilitur.

Tertiò, notatur perfidia & infidelitas quæ hic Lupus erga Vulpem exercet. Nam quòd Vulpes lupi causa se periculis exponit, & pisces Aurigæ è curru in vtriusq; commodum dejicit, & tamè per infidum comitem lupum turpiter decipitur: Idem in aulis plerunque cõtingit, vbi alter laborem perfert, alter mercedem aufert. Quicunq; autem tam malitiosè agit, isti aliquandiu quidem fortuna blanditur, sed quò serior eò grauior tacitis poena venit pedibus. Et lento ad vindictam sui gradu diuina procedit ira, sed supplicij grauitate tarditatem eam compensat.

Tarditatẽ supplicij grauitate Deus compensat.

Achitophel, cuius consilia velut angeli cuiusdam David suspiciebat, Absoloni suadebat ut bellum parenti indiceret, & regnum vi occuparet, cui dum Absolon paret, arbori capillis inhaerens confoditur, & Achitophel seipsum

Pœnas luebat debitas,
 Demum velut cuculliger,
 Legenda monstrat nuncia
 Signo notat a regio,
 Illic legebam, quod tuo
 ô Rex potestas incluta
 Pacem dedisset auream,
 Cunctis feris syluestribus,
 Cælumq; peruolantibus,
 Addebat istud in super,
 Vita genus pauperrima
 Legisse se vilissimum,
 Et cœnobita cœlibis
 Seruare duos ordines.
 Ait, nec vnquam carnibus,

Nec vescar ouis amplius,
 Deoq; soli seruiam,
 Agamq; penitentiam,
 Errata deflens omnia.

Quæ certius quò crederem,
 Atrum cucullam subleuat,
 Nouasq; monstrat literas
 Prioris in Collegio:
 Vestemq; villis horridam.
 Post optat, Et feliciter
 Noctem quietam transgam,
 Dicitq; sese debitas
 Orare velle vesperas.

Fide, cui
 autē vide.
 II.

Latibar ergo plurimum
 Meumq; cætum conuocans,
 Mox liberis charissimis
 Hoc gaudium denuncio.
 Omnes triumphant licet,
 Clausasq; portas exeunt:
 Et victitant liberrimè.

Sed ille callidissimè
 Clam fur iniquus aduolat,
 Et optimum de filiis
 Ieiunus ore deuorat.
 Nec vis canum nos postea
 Venator aut custodit.
 Noctes diesq; liberè
 Prædatur, errat, enecat:

III.

Quousq; incundissimos
 Occidit omnes filios,
 Vorauit atque filias,
 Hæc: præter unam, quam canes,
 Dum terga vertit Reique,
 Vi sustulere mortuam:
 Nam dente sauo strinxerat,
 Et languidam momorderat,
 Ad vsque summos spiritus.

TRIA

TRIA EX HOC CAPITE PVL-
chra & fructuosa colligi
possunt.

IS qui inimicis circumdatus est, & securus in
arce munitissima, aut priuata custodia de-
tinetur, non facile voluptatis causa illam, ne
in manus hostium incidat, relinquet. Sic e-
nim Gallus, vt primum leuitate compulsus
muros suos firmissimos deserit, à Vulpecula
comprehenditur, & liberis suis charissimis
orbatur. Quare fideliter Cyrillus, vt omnes
attentè consideremus, & perpendamus, quò
eamus, cui fidamus: etiam in tutissimis rebus
nonnunquam dubitemus, & diffidamus, per
huiusmodi monet fabulam.

I.

Accidit aliquando, vt coruus esurientis
vulpeculae miseriam moueretur, gallinis iccir-
co aliquot ad famem vtriusque sufficienti-
bus verba dare cogitans, annuncio, inquit,
vobis Gallinae gaudium maximum Vulpes
enim virginum Vestalium ordinem ingressa,
dolos, praestigias, & omnem crudelitatem
exiit: quare cōgredimini mihi, vt miraculum
hoc spectetis, peplum enim ferens, templum
frequentat, & religiosè in choro cantat. Gal-
linae persuasae comitantur coruum, sed inter
ambulandum obuiam gallus venit, quem &
comitem sibi adiungere satagunt. Sed Gallus
dolo animaduerso gallinis ait, audite me fa-
tua, vnà cum ductore vestro ad necem pergi-
tis. Si creditis, quòd vulpes aut coruus quic-
quam

*Lupus filia
miserat, non
mentem.*

C

quam

quam boni in animum induxerint, nocte lucem, & luce noctem, quod impossibile est, expectatis. Nunquid audistis Sapiētis dictum: Ad credendum tardus, ad audiendum velox esto. Nec mendaci aut adulatori fides adhibenda est, verba enim prius ponderanda & trutina quadam examinanda sunt. Denique videtis quam stultum sit fallaci coruo fidere: & quam ridiculum credere vulpeculam mores expisse, aut pellem vulpinam peplo mutasse, & in templo more virginum cantare. Abest hoc ab ingenio, abest à moribus: naturam enim furca expellas, tamen vsque recurreret. Hæc gallinæ cum audiuisent relicto coruo gallum sequebantur.

Secundò, ne temerè quis inimico fidem tribuat, etiamsi blandissimis vtatur verbis, eaq; sanctissimi Sacramenti sigillo stabiliat, sicut Vulpecula hîc blandis & mendacibus dictis fictaq; sanctimonia Gallum allectum decipit. Vt res eum qui inimicis facile crederet, viuo assimilârunt serpentem sinu fontenti, qui nesciret, quando se inuenteret ipsumq; veneno inficeret. Nemo igitur sapiens inimico fidem habere, sed eum perus cane & angue deuitare debet.

Ad generū Cereris si nec adeo, et sanguine parci, De fundunt Tertio, cū Tyrannus per imperij insolentiam viribus abuti, & pro animi libidine, vt hîc Vulpecula inter Gallinas grassari cæpent: difficulter admodum à proposito deterreri poterit. Per exercitationem enim male agendi consuetudo & petulantia intolerabilis

bilis gignitur. Ita ut ludus ipsi iucundior est. *Reges, &*
 se non possit quam nouis subinde grauami- *sic a morte*
 nibus pauperes opprimere, & in eorum inno- *tyranni,*
 centi sanguine quoddam quasi refrigerium
 quærere. Nec sperandum tales vnquam ab
 immani proposito auocari posse, donec tan-
 dem in manus inimicorum deueniant, & iu-
 stum hant supplicium. Exemplo fit Maxi-
 mus ille Persarum Rex Cyrus, qui licet non
 insignè Tyranni & crudelitatis apud omnes
 occuparit titulum, tamen eum Scytharum
 Regina Tomyris deuictum regnoq; exutum
 capitis poena multauit, saccoq; è corio con-
 fecto & sanguine humano impleto inuoluit,
 contumeliosum hoc cum summa exproba-
 tione adiiciens dictum: Saria te sanguine
 quem sitisti.

Testatur Lucius Florus, quòd Germani *Quaquam*
 olim Quintilium Varum leges odiosas figen- *Tuatus af-*
 tem, & inauditas iniuriasq; constitutiones *firmat*
 excogitantem, cum omnibus suis trucidau- *Quintiliu*
 rint, & mortuo abscissa lingua, his verbis in- *hunc sibi*
 sultauerint, Tandem vipera sibilare desiste. *gladio mor-*
tem con-

Quapropter non minus verè quam elegan- *sciuisse.*
 ter Poeta inquit,

Sic Regum finitur honor, sic gloria languet:

Morsus in humano sanguine Cyrus obit.

Cæsaris in toto quacumq; potentia mundo

Extitit interitum fertur habere grauem.

Exitum crudele ferunt, quacumq; potestas

Esse putat: Varijs inuoluta modis.

CAPVT V.

ARGVMENTVM.

Rex pius instaurat Gallinæ funus amata,
 Latroni pœnas constituitq; graues.
 Scilicet id regem decet, Et tueatur egenos,
 Atq; superborum sub pede collapremat.

Rex inquit huc chariss. me,
 Grimhari ades lum percipe,
 Quid scurra noster Remike
 iam cœnobita factuzet:
 Profecti ò si vel vnicum
 Superstes annum vixero,
 Hunc pestimum Sicarium,
 Cum stirpe perdam funditus.
 iam triste tempus postulat,
 Humare Galli filiam.

Honore

Honore facto funeris
 Nos colloquemur inuicem,
 Et punsemus impium
 Vefas iubet, Veneficum.

II

Sed more quam dignissime,
 Quantisq; caremonijs,
 Solemnibusq; cantibus
 Sepulci Galli filia
 Sit, praterire per placet,
 Nam res foret prolixior,
 Narrare cuncta si velim.

Stabat sepulchrum marmore
 Sublime candidissimo
 Quod enitebat maxime,
 Incisa verba grandibus,
 Notis sepulci nomina
 Sic indicabant omnibus.

Descriptio
 sepulchri.

Hoc nata galli Krassenot
 Busto quiescit optima,
 Parentis & simillima,
 Qua singulis recentia
 Diebus una protulit:
 Extincta dente Reinikes
 Latronis est sauisima.
 Viator istud inclyte
 Gallina scire te cupit:
 Abi, misertum sat scio.
 Sed ante tu leuissimam
 Precare terram pulueri.

Epitaphiū
 Gallinae à
 Vulpe oc-
 cisa.

Sed ecce regni principes
 Rex conuocabat ocyus,
 Verendus inter bestias.

III

C 3

Lo

utriusq; rationem aut disceptationem probè percipiat & dignoscat, corruptissimi iudicis meretur nomen. Errat enim à veritate sententia, inuertit causas, & iniustitiam defendit, dum fundamentum causæ non intelligit. Idcirco inuestigabilis illa Dei optimi Maximi Prouidentia pratoribus & iudicibus duas aures dedit, quarum sinistra accusatori, dextera verò reo patens inseruiat, & delationes probè examinet. Nam si blandienti vtranque aurem præbeant, iniqua sequentur iudicia, iusta causa opprimetur, grauissimarumque contentionum & inimicitiarum femina spargentur.

*Quare im-
dex duas
aures ha-
beat.*

Tertio, nullius causam damnandam esse, nisi prius aliquis in ius citatus & testibus certis conuictus sit. Defensio enim de iure naturali omnibus liberè cõceditur. Quocirca necesse est, vt & delati responsio audiatur, nec iudicium nisi vtriusque causa cognita pronuncietur.

*Defensio
nulli pro-
hibita.*

*Quales cõ-
siliarios
Reges ha-
bere de-
beant.*

Quarto, vt Reges, Principes, & ciuitates habent consiliarios incorruptos, honestos, prudentes, fideles, & multarum rerum peritos, qui veritatem ament, Deum extimescãt, & auaritiã execrentur. Sic feliciter imperare, & causas tã belli quàm pacis etiam grauissimas discernere facillimè poterunt. Regis enim salus, & amplificatio regni, honoris, & gloria, in manu & prouidentia consiliariorũ cõsistit. Vnde Salomon in prouerbis nostris Dilinge editis, inquit:

Quo

*Quo plures consultores Respublica nutrit,
Hoc etiam donis pluribus aucta viget.*

Cap. III.

Porro sapientia sine fidelitate nihil valet. *Fidelitas*
Sunt enim regum confilia & ardua & maxi- *Sapientia*
ma, consiliariorum verò fidelium numerus *coniuncta*
perexiguus. Quocirca Rex diligentiores, & *plurimum*
fui amantiores, præ cæteris eliget, amabit & *in rebus ge-*
colet, corruptis verò moribus & deprauata *rendis va-*
consuetudine infames à se repellere, & abige- *let.*
re conabitur. Bonos precio ad benè agèdum
irritabit, malosq; pœnis compeſcet, & à men-
tis prauitate deterrebit.

Ad hæc senatus prudens vnicuiusq; prin- *Prudentis*
cipium causæ considerat, finemque accura- *senatus*
tius respicit, nihil boni maliue Regem cælat, *aut fidelis*
imò etiam ipsum malè agentem redarguit, *consiliarij*
viam iustitiæ declarat, eiusque omnibus ra- *officium.*
tionibus non aliter, quam si sua res ageretur,
prospicit atq; consultit.

Quibus autem fucis machinis, præstigiis,
hodie pleriq; aulici instructi bonos inuadant,
vtque ad diuitias, census, honores, inuidiam,
inflammati auiditate rapiantur, ne odium
pariant, omittenda erunt. Aula enim verita-
tem tolerare non potest. Nec frustra dixit,
qui sequentes protulit versiculos:

*Non intret aulas Principum,
Ex corde qui Deum colit.
Nam difficulter aulico,
Relinquitur potentia.
Cuius superba gloria
Augetur indies magis.*

C 5

Hic

Hic regnat inconstantia
 Et saepe peruersissimus
 Est administrator Principi
 Acceptor fidiſſimo.
 Proinde quiſquis gloria
 Abhorret, & mendacys.
 Quem nudatantum Veritas
 Oblectat, atq; comitas,
 Non intret aulas Principum.

*Seruitia Principū per se ma-
 lissimō sunt.* Aulæ quidem, & Principum seruitia per se mala non sunt. Multi præclari & generosi viri, tum nobilitate generis tum eruditione & virtutibus præstantiss. his operam nauarunt indefessam, & tamen vita integerrimè acta cogniti sunt. Sed hoc imprimis spectari oportet, quòd aula plerosque propter innumerabiles rerum distractiones, & molesta operosaque negotia à sanctitate morum, & religionis pietate auocat. Ibi enim pro cultu, & curatione corporis, quæ Deo erat adhibenda, incontinètia omnium perturbationum mater imperium tenet, omnes intemperantissimis ferculis atq; per potationibus sunt dediti. Quid autem inde promanet commodi, cuiusuis iudicio, aut cogitationi liberum relinquitur. Dummodo enim aulici tales Principis sui gratiam & fauorè conferuent, vel turpissima quæq; coram Deo & mundo cōmittere non erubescunt. Vnde Aulicus quidam apud Poetam de seipso gloriatur.

Quodcumq; Princeps expent,
 Meumq; mandat, conſule.

Quam

Quamuis id Urbes perderet,
 Aut civium concordiam:
 Et omnium Respublicas:
 Tantum meam si consequor
 Partem vel omnes video.

CAPVT VI.

ARGVMENTVM.

Charta per hirsutum vulpi transmittitur Er-
 Sertaque Regis iussa Leonis habet. (sum,
 Suscipiunt hodie sic res plerunq; gerendas,
 Qui tumidi Vere nil rationis habent.

Regale sceptrum concussit
 Rex & Brunonem senocans:
 o Chare serue clamitat,
 Perfer tabellas regias
 Ad hostis arcem Reinikes,
 Prudenter atq; sobrie
 Subibis hanc prouinciam:

Rex Ursura
 ablegat.

C 6

Impo.

*Impostor ille callidus,
Molitur omnes machinas,
Et saepe fallit inscios.*

*Post Verba Regis mox Bruno
Vocem sonorus extulit.*

*Obtestor omnes cœlites,
Tuamq; rex potentiam:
Quod opto tellus Et mihi
Dehiscat ante perdito,
Quam me sinam per Reiniken
Tam fraudulententer decipi.*

11.

*Capesit ergo protinus,
Iterq; longum conficit
Per densa salustra, per nemus,
Et montium cacumina:
Cum Venit alterodie,
Conspexit arcem splendidam,
In qua latebat Reinike.
Audacter ipse ianuam
Impellit, Et repagula,
Clamatq; nunquid Reinike
Præsens in arce victitas?*

*En nunciuster maximo
De rege missus adfero
Perutiles Epistolas.
Iuravit ille per Deos
Si Regis ad Palatia,
Non aduolabis illicò,
Et me sequere nuncium,
Pœnas subibis asperas.
Tormentanam grauissimam
Minatur Et crucem tibi.*

Hac

Hac audiebat Reinike,
 In arce tutus permanens,
 Voluebat imo pectore,
 Quo nempe p.ucto debitam
 Haberet vrsu gratiam.
 Non ille me grauissimis
 Rumoribus momorderit.
 Sic absq; causa nunciis,
 Inquit, potenter obserans
 Vallata propugnaculis,
 Hiatis squalentia,
 Et plena fossis maximis.
 In hac latebat Reinike,
 Si quando pradam fecerat,
 Vel omnium tutissimus.
 Has sepe fallacissimas,
 Intrauit ades ocyus
 Quæ nesciebat bestia.
 At quando vellet anxios
 Referre gressus, occidit.
 Ne hanc domum recurrere
 Est passus vnquam Reinike:
 Sed deuorauit integram.

Descriptio
 arcis Rei-
 nikes.

DVO HOC EX CAPITE
 diligenter obseruari debent.

QVod tardioris naturæ & hebetioris in-
 genij homines, qui nullarum rerum ex-
 perientiam aut vsum habent, se arduis sepe
 negotiis intrudunt, & molestis importunis
 implicant, vnde se extricare cum volunt, in

C 7 luto

luto omnino hesitant, aut altero pede euulso,
altero altius immerguntur. Idcirco facilimè
ab acutioribus vsu & perspicacioribus natu-
ra hominibus decipiuntur: & in grauissima
sapè coniiuntur pericula. Sicut crasso, rigi-
do, atque infulto vrsò hîc Vulpes imponit a-
stutissima.

Geor. Sab. *Att. meae rudibus ne quid committat a sellis,
Qui benè curatas res volet esse suos.*

Monemur hîc, ne quis temerè se muneri
cuiquam immisceat, aut negotium sua spontè
susceptum expedire cogitet, nisi prius vires
suas explorauerit, & se idoneum esse cogno-
uerit. Is enim qui se difficilibus & minimè
decètibus occupationibus implicat, licet bo-
næ & honestæ sint, tamen absq; incommodo
se expedire ab illis non poterit, quod idem hîc
in temerario vrsò videre licet. Quare nemo in-
consideratè ad periculofam conditionem vo-
cari, aut temeritate quadã ad res arduas con-
ficiendas se transmitti patiatur.

CAPVT VII.
ARGVMENTVM.

*Callida solerti meditatur pectore Vulpes,
Excipiat missum qua ratione Ducem.
Hec mihi quot numerant hæc ferrea secula
Vulpes,
Qui graue mellito Virus ab ore vomunt.*

BRunonis vt perceperat
Acerba Verbis Reinike:
Non credulum se prabuit.

Donos

Donec videret neminem,
Præter Brunonem nuncium.
Tunc exit arcem protinus,
Visumq; blandis excipit,
Salutat atq; Vocibus.

Aduentus hic precor tibi
Bruno sit optatissimus:
Non ante dictas vesperas,
Exire castrum debeo:
Quapropter adsum tardius.
Sed huic agat quis gratias:
Qui te coegit hanc viam
Vorare nobilissime.
Sudore manus anxio,
Labore fessus maximo,
Te credo præter neminem
Quem mitteret Rex nuncium
Sustentat arce regia.
Cum sit ferarum maximus,

Inter

Salutatio
qua bene-
uolentiam
captat.

Occupatio

Inter minores belluas
 Parem nec aula iactitet:
 Mi spero felicissima,
 Eritq; commodissima
 Brunonis hac profectio.
 Nam subuenire fontibus,
 In Regis aula plurimum:
 Te consulendo nouimus.

Venire cras decreueram:
 Profectus huc nisi fores,
 Morbo licet grauissimo
 Me frangat imbecillitas
 Et difficulter ambulem.

Cibus enim recentibus,
 Dum plenius refectio
 Latrantis alui viscera,
 Nunc omne corpus angitur
 Et concipit molestias.

Bruno sed inquit: Reinike
 Dilecte quid comederas?
 Quod ager esse coeperis.

Extenua-
 tio qua ar-
 tificiose
 quidem v-
 ritur vt o-
 mnem no-
 cendi suspi-
 cionem a
 se remo-
 ueat.

Respondet acer Reinike,
 Nos more vili pauperum
 Qui victitare cogimur,
 Si carnibus non possumus,
 Cibi: ve gratis perfrui,
 Tunc lacte, pane, caseo,
 Vel melle flauo, vescimur.
 Id me grauis necessitas
 Vorare nuper compulit.
 Inflatu ecce sed mihi
 Est melle venter turgidus,

Tument, dolentq; viscera.

Sed quando possum carnibus.

Ouisq; vesicandidis,

Non melli propter surgerem.

Bruno quid inquis optime,

Dicebat, hoc incognitum

Nisi fuisset haecenus,

Huc aduolissent arbitror,

Vel orbis omnes bestiae.

An mella vobis aurea

Sordent in istis finibus?

Quae piscibus, quae carnibus,

Cunctisq; praecibarijs

Electa sponte sumerem,

Quod copiam si feceris

Mellis mihi largissimam,

In omne tempus maximas

Memor referrem gratias.

Ridere secum Reinike

Clam cepit astutissimus.

Et mox Brunonem credulum,

Affatur his sermonibus.

Si mellis optas serio

Fauum tibi dulcissimum,

Et hoc libenter vesceris:

Prondosa villa culmina,

Scio coloni Rustefeils.

Quotannis ille colligit,

Mellis fauos purissimi

Quot te, vel ullam bestiam

Vidisse nunquam suspicor.

Nec villa dicti rustici,

Plus

à facili.

Plus distat illa millibus
Decem, vel octo passibus.

II.

Brunonis os inuaseras
Ardor, cupiditas & sitis,
Vt mella votis Rustefests
Desideraret omnibus.

Vulpem nec orat amplius,
Sed postulat, sed imperat.

Pergamus ergo Reinike
Dicebat atq; per breuem

Viam teramus ocyus.

Quamuis ob aegritudinem
Deambulatum non eam,

Tamen Bruno charissime
Nos inter ambos mutua

Infinuat se
ab amicitia.

Communitas antiquitus
Constat, ne iam concidat,

Tecum lubenter ambulo.

Nam tu favore me tuo
Iuuare rursus plurimum

Apud Leonem prauales
Aduersus infensissimos

Hostesq; perfidissimos.
Sic absq; diris fraudibus,

Te melle iam refarciam.
Amice delectabilis.

III.
Credulitas
Vrii.

Bruno secutus Reiniken
Ceu stultus ales aucupem

Tollit moras Velocius.
Promelle sed Sulpecula

Putabat, in te conferam
Bruno licenter verbera.

Et

Et omnium stultissimum,
Te fellis in forum traham.

Postquam Coloni Rustefels,
Propinquat altis sepibus,
Gaudebat Vrsus intimo
Ex corde dementissimus.
Mellistamen ne particeps,
Factus ve compos est factus.
Aetate nostra sicuti
Plerisq; stultis evenit.

Gaudiura
Vrsi.

TRIA IN HOC CAPITE,
observatione digna iudico.

QVod inertes, ignavi & somniculosi faci-
le à versutis & vafis superentur, rum-
nasque laboriosas perpetiantur. Non solum
cùm à malitiosis impostoribus callidè & in-
dignè, quod adulatoribus proprium est, ex-
tolluntur atq; laudantur. Verùm etiam, cùm
illis præcipuè ea, in quæ potissimum procli-
ues incumbere consueverunt, vt superbo ho-
nores, gloria: auaro opes, pecunia: guloso cibi
potusque deliciae proponuntur. Quemad-
modum hinc ignauissimum Vrsum indignis
Vulpecula euehit laudibus, dum fucato ex a-
nimo inter loquendum ansam ipsum exco-
riandi quærit, mellisque, ad quod Vrsus à na-
tura inclinatus propendet, mentionem fa-
cit. Qui enim similtates ac inimicitias ex-
ercent, non aperto Marte semper congregi-
untur, sed quodam clandestino consilio
ab-

L.

Sic haben-
dū, in ami-
city nullā
esse maiorē
pestem,
quàm adu-
lationem,
blāditias,
assentatio-
nem.

ab-

abstrusisq; insidiis, vt versuta vulpes hñe agit, se inuicem vlciscuntur. Quapropter prudentiores se consiliis munire contra versatiles istos homines, & quadam prouidentia armare debent.

II.

*Temerè
credere
plurimum
nocet.*

Cùm aperti & simplices huiusmodi præstigiis, captionibus, & mellitis verbis ex infido corde profectis fidem adhibent, facile seducuntur, & calamitatibus interdum turbulentissimis immerguntur, quod & vrsò vulpi maleuolæ credenti contingit. Ideoque prudenter vetustas admonuit, cor hominis ad blandimenta inimici, qui plus de se quam præstare possit, pollicetur, inclinari non debere, ne blâda oratione decipiatur. In similitatibus enim atque odio nusquam tuta fides inuenitur.

*Nusquam
tuta fides.*

III.

*Cum bonis
bonus eris,
cum per-
uersis, per-
uertēris.*

Qui cõsilia fallacium & infidelium sequitur, facile machinis circumscribitur, & ignominie condemnatur. Nihil enim periculosius est, quam iis fidem tribuere, in quibus fides non est. Qui bonis se consociat, is honorem & gloriam consequitur, at qui peruersis coniūgitur, ipsemet etiam peruertitur. Quocirca summopere omnes caueant, ne se dolis aut populari assentatione circumueniri patiantur, & prauorum commercia, licet proximorum, aut consanguineorum etiam, æquè atq; angues deuient, omnia eorum consilia, quamuis & prudentiæ & fidei plena videantur, suspecta habeant, & sub iis latentes machinationes & fraudes exhorrescant: Ab illis

*Cõmercia
praua vi-
sanda.*

verò,

verò à quibus fidelitas & honoris quaedam constantia proficiscitur, nunquam se segregent, etiam si eorum ex consuetudine paulò minorem, aut nullum fructum percipiāt, hoc solo contenti, quòd talium fidem, & magnanimitatem honorificam experiantur.

CAPVT VIII.

ARGVMENTVM.

Ecce per infidam Vulpem ducitur Vrsus,

Ut rapiat dulci condita mella fauo.

Ipsè sed hospitij Vinculis religatus iniqui

Ingemit, Et captus Vincula sera & det.

Sic hodie tum mella legunt pleriq; sub aulis, cc

Mortiferam lingunt felis amaritiam. cc

Cum noctis irent tempora,

Et astra caelo spargerent.

Essetq; certus Reinike,

Quòd fessa membris languidus

Thori odedisset Russefeil,

Dulci-

90 DE ASTVT. VVLF.

Dulciq, somno corporis
 Leuaret artu. debiles.
 Fores sedante rustici,
 Qui perco ebat strenuè
 Artem fabri lignarij.
 Quercus sacebat ardua
 Nondum tamen securibus
 Vbiq; fissa ferreis.

Rustefeil
 faber li-
 gnarius.

Cuneos adhuc aheneos
 Fixos tenebat mordicus.
 I. Ut ista vidit Reinke,
 Hortatur vrsus taliter.
 Bruno quid obstat amplius.
 Accurre velox, & vola:
 Plus mellis huius arboris

Sit modus
 in rebus,
 sint certi
 denique fi-
 nes, Quos
 ultra citra-
 que nequit
 consistere
 verum.

Fissura lata continet:
 Quam fas sit vlli credere.
 Tu mellis lambe dulcia,
 Audacter imponens caput.
 Sed plura ne voraueris,
 Venter tuus quam digerat.
 Edendo nam fastidium,
 Et concitabis nauisem,
 Dolebit alius in super
 Et sordide laxabitur,
 Rumpetur aut voragine.
 Respondet vrsus horridus,
 Amice nunquid Reinke
 Voraciorem neminem

Stultitia
 gloriatio.

Brunone credis? qui modum
 In rebus atq; singulis
 Obseruo continentiã

Sic

Sic Vrsus indignissima
 Se fraude passus decipi:
 Rimas in altis arboris
 Pedes priores inculit,
 Auresq; mella Rustefeils
 Fumante naso quaritans.
 Tunc cogitabat Reinike,
 Nunc Vrse mella Rustici
 Gustabis impiissimi,
 Cuneosq; fixos arbore
 Pedum mouebat Viribus,
 Et extraherat: Fortiter
 Diffissa quercus clauditur,
 Vrsusq; captum detinet,
 In vinculis arctissimis.
 Nihil iuuabant asperis
 Cum inrgijs conuicia
 Brunonis erga Reiniken,
 Nec robur ingens corporis
 Hunc liberare carcere
 Valebat, aut custodia,
 Tendeat is Virilibus
 Propartibus perumpere,
 Quercusq; rimas scindere,
 Et plorat alto murmure,
 Strepens ad uncis Vnguibus,
 Rauciq; voce gutturus:
 Instare lethum cogitat,
 Salutis Espe decidit.
 Quod audiens in horreo,
 Colonus audax Rustefeil,
 Armatusq; securiger

II.
 Stulta cre-
 duli as, &
 Vrsi securi-
 tas.

Astutia Rei
 nikes.

Captus est
 Labet.

§2 DE ASTVT. VVLP.

Ironia.

Accurrit, & rsum conspiciit.
 Tunc hospitem mordacibus
 Redens petit conuicijs
 Versutus & rsum Reinike,
 Bruno salutis immemor,
 Ne dulcibus cibarijs,
 Et melle te sic repleas:
 Ne forte rumpas viscera:
 Satisne melle dulcis
 Videntur huius Ruste feils?
 En appropinquat ocyus,
 Fructum daturus optimum
 Pro melle, pro conuiuio.
 His lusit & rsum cum satis,
 Et pluribus conuicijs
 Acutus ille Reinike,
 Aulum profectus ad suam
 Sese dolosus occulit.

DVO HOC IN CAPITE NOBIS
 notatissima esse debeant.

I.
 Conuersa-
 tio maloru
 corrumpit
 bonos mo-
 res.

QVOD IIS, qui ex animi sententia viuere, & omnium periculorum expertes esse contendunt, cum malis nullum omnino commercium habendum sit, qui autem talibus sese addiderint socios, isti ignominie plerumque grauissimis afficiuntur, quod & Propheeta Dauid testatur, cum bonis, inquit, bonus eris, cum peruersis, peruerteris. Qui consortio prudentum & electorum utitur, sapiens & ele-

& electus euadit. Quare nisi cum bonis & fidelibus ineunda est societas.

Quod eum acutum & prouidū esse oporteat, qui fallacium & veteratorum astutias effugere velit. Quibus non dextrè intellectis, improuisis & repentinis periculis, facile homo insulfus inuoluitur, è quibus non absque dedecore, aut infamia emergere queat. Nam qui se obscuris genere, aut infimæ consociat multitudini, etiam si ipsemet in res malas aut pestiferas animum non intendat, tamen vix summa cum industria sine vitæ opprobrio euadere poterit. Cuius rei præter alia infinita exempla breuitatis causa omiffa, ab autore documentum per vrsi credulitatem dissolutam proponitur: vt intelligamus, neruos atq; artus esse sapientiæ, non temerè credere.

Cum quib. habenda

sit consuetudo.

II.

Nimia fa-

miliaritas

vbiq; parit

contemptū

CAPVT IX.

ARGVMENTVM.

*Captus ab Agricolis miserè tractatur iniquis
Extremam plagis vrsus ad vsq; necem.
Vixq; fugaceleri sibi consulit, atq; cruento
Vulnere vicinas saucius intrat aquas.*

VT videt vrsus Rustefeil
Non vincla posse rumpere:
Mox conuocabat ebrios,
Sed è taberna rusticos,
Adeste, dicit ad meam
Ligatus vrsus ianuam,

Rustefeil
ebrios con-
gregat ru-
sticos.

D Abire

*Abire nescit maximus.
Vos arma nunc cape site,
Et iuncta ferte spicula,
Vt enecetur bellua.*

Tunc ira grandis omnibus

*Furor ar-
ma mini-
strat.*

*Agresium
furor.*

*Iutte, con-
cubina Sa-
cerdotis.*

*Ministrat arma rusticis.
In sanus ille stipitem,
Rastrum sed alter, tertius
Furcam bicornem corripit.
Minister adis publica
Torrem praestum subleuat,
Quem non secutatar dius,
Iniqua Iutte femina:
Colum ferebat ligneam,
Et omnibus crudelius
Spirabat ore rusticis.
Vt esse se circumdatum
Bruno videbat hostibus
Tunc colligebat maximam
Vim, robur atq; corporis.*

ora latis rictibus,
 crinibus deformia
 percussu coactus extrahit
 non absq; multo sanguine:
 illos tamen densissimos
 guesq; tristis horridos,
 rimulis hiantibus
 sua relinquit arboris.
 lore praegravissimo,
 ambulare nonerat.
 Immane spirans Rustefeil
 primus omnium fero
 cernit Ursum vulnere.
 quuntur illum ceteri,
 gisq; multat ant asperis
 gum Brunonis saucium.
 stas Faber cum malleis
 ora mittit saucia
 unonis afflictissimi.
 Ludolphus impar gressibus,
 onq; laesus lumine,
 berq; crine Tityrus:
 ones petebant anxium.
 Quin Enurus agrestium
 nantur Ursum tollere,
 s saxa torquet aspera,
 s instat Eligonibus.
 hac acuto Rustefeils
 m fuste frater aduolat,
 sic Brunonemerberat,
 totus expanseeret,
 uaderetq; feminas,

Ingens te-
 lum neces-
 sitas.

Rustefeil,

Faber.

Ludol-
 phus.
 Acon.
 Tityrus.

Mulierum
 crudelitas,
 Frater Ru-
 stefeils.
 Furor iraq;
 mentem
 precipitat.
 Ursum inua-
 dit femi-
 nas.

D 2

Ira metuq; percitus,
 Fragore cunctas terruit,
 Et morsibus lethalibus,
 Ut currerent in proximam
 Ripam palustrem feminæ.

Pastorville Sed Pastor adis & sacra

In amne nare coniugem
 Conspexit omnes inuocat:
 O filij, charissimæ
 Nunc subuenire coniugi
 Ne mersa lymphis occidat:
 Sum namq; vobis optimi
 Vini daturus dolium.

Vrso relicto Rustici,
 Ripam subintrant ocyus,
 Opem ferentes fœminis.
 Quas dum potenter extrahunt,
 Ex sordidis paludibus:

Bruno vim
 Rusticorū
 effugit.
 Necessitas
 ignauiam
 acuit.
 Agrestium
 indigna-
 tio.

Bruno capeſſit ebrj
 Ripam cruentus fluminis:
 Et cum labore maximo,
 Vrgebat & necessitas:
 Iter per amnem conficit.

Tunc in recentes quilibet
 Exarsit iras rusticus.
 In fœminas culpam ferens:
 Quod Vrſus his grauissimis
 Elapsus eſſet vinculis,
 Vaguet adhuc in arbore,
 Videre villis cum nigris,
 Et Vrſe nobis, clamitant:
 Quid linques atres, & cusem.

Sitimq; duram subleuat:
 Dicitq; iure gaudeo
 Meum quod hostem talibus
 Exceperim fallacijs,
 Non est quod illius min a

Lætitia
 Vulpis quã
 cõcipit ex
 calamitate
 inimici,

Nunc amplius me terre ant,
 Sublatus atro funere,
 Magis nec ille nuncj,
 Aut proditoris exiget
 Crudele munus impij.
 Parumper utq; progredi
 Ad flumen altum cæperat,
 Iacere putri saucium
 Ripa brunonem conspicit,
 Fractumq; vix sanabili
 Percussione vulnerum.
 Vexator ergo Reinike,
 Insultat his Vrso modis.
 Quid hospes, inquit Rustofeil

D 4

Rerum

Rerum gerit? num perfidus
 Promelle Vestem careo
 Detraxit? & pecuniam
 Sic postulauit improbus?
 Rictus Bruno quis horridos
 Tam rite pinxit sanguine?
 Interfuisse te reor
 Agrestium conuiujs.
 Adhucne mel desideras?
 Est alter illic Rusticus,
 Qui plura vendat, si voles.
 Ingressus ecquid ordinem?
 Aut Doctor artis es nouus?
 Ruber quid iste pileus
 Insigne clarum denotat?
 Electus Abbas forsitan
 Gaudes nonis honoribus?
 Tensor profecto contegit
 Aures tuas, nonacula,
 Rasitq; cirines optime.
 Cum & ulpis & rsus perfida
 Audi: ret, atra scommata,
 Et a speras calumnias:
 Do lore pra tristissimo
 Verbum loqui nec vnicum
 Valebat, amnem transnatans
 Latus petebat alterum,
 Et garrulis cum questibus
 Aulam subibat regiam
 Lux quarta cum luce sceret.

Vexatio
 dat intelle
 ctum.

Ne gry
 quidem.

DVO HOC EX CAPITE IN
vsu vite quotidianum collige.

Quod plerunq; is, qui damni quippiam ab altero accepit, ludibrio & despectui omnibus esse solet.

Ne illi, qui ioculari irrisione deluduntur, se verbis sesquipedalibus excusare & defendere cogitent, cum plus tacendo quam conuitia regerendo proficere possint. Qui enim commeruit vt ab inimicis suis irrideatur, meritò illusiones perpetitur. Sed qui iniuriam innocenti sibi illatam placidè tolerat, is præclaram & generosam ostentat patientiam, acriusque vexatorem taciturnitate remordet, quam si acri contentione partes suas tueatur. Quod sequentes Iambi, quos è germanico Idiomate sic vertimus, testantur.

I.

II.

*Silentij tu
 tum præ-
 mium.*

Abstine &
 sustine.

*Tu multa dura sustino,
 Et abstine quam plurimis,
 Nec omnibus nud ueris,
 Quæ te premunt molestia.
 Deo nec Enquam in animo
 Diffidit, qui se omnibus
 Horis beare te potest.
 Nam cuius hic fiducia
 In rebus arctis est Deus,
 Vitaq; vitat integer
 Impunitus quisquis criminis,
 Is per recessus siluinos,
 Securus orbis ambulat.
 Emergit & perientis*

“
 “
 “
 “
 “
 “
 “

D & Vel

0

)) Vel omnium grauisimis.
)) Nec pane semen illius
)) Aut rebus & illis indiget.

CAPVT XI.

ARGVMENTVM.

Tristia sanguinea lambebat vulnere lingua,
 Cum miser intraret regia tecta Bruno.
 Tractandus merito sic qualibet esse videtur,
 Viribus aggreditur qui grauiora suis.

Rex cum ministris omnibus,
 Brunonis aduentum stupet
 Ipsamq; vix satellites
 Agnoscit inter ceteros.

Regis est
 omnia fide
 liter inqui
 xere.

Hinc sciscitatur omnium
 Causam caputq; vulnere.
 Bruno sed inquit, omnium

Rex belluarum maxime,

Laboriosas aspice,

Quas exhibet molestias

Mihiq; semper parturit,

Sed innocenti, Reimke,

Rex incitatus impetis

Responso reddit talia.

Commissa prava Reimkes

Vlciscar absq; gratia,

An audet hic antistiti

Tanto notas inurere?

Obtestatio Testor coronam splendidam,

Per sceptrum iare regia,

Quod pendet huius criminis:

Panas

*Pœnas mihi grauissimas.
 Hæc dicit, & ter aureum
 Potenter ensem concutit,
 Cunctisq; secretarijs
 Mandata tradit serua.
 Ut iura verbis indicent,
 Et explicent breuissimis
 Pœna genus quod & ultima
 Lucratus esset Reinike.
 Senatus ergo prospicit
 Secumq; sic deliberat:
 Regi molestum n̄ foret,
 Ut aduocaret Reiniken,
 Per literas aut nuncium,
 Et ipse præsens audiat
 Edicta iuris aspera.
 Felis sed hanc epistolam
 Ad Sulpis arcem perferat.*

Vnus oculus non omnia videt

Ablegatus scelis

DVO IN HOC CAPITE
 animaduerte.

Quamuis magistratus & constituti iudices, cuiusuis querelas & accusationes audire, & secundum iustitiam decidere teneantur omnesq; reos ad horrorem & formidinem aliorum punire, attamen neminem absque responsione aut defensione audita iudicare, sed rerū die indicto in iudicium accedere, & accusationem eius prudenter examinare debent. Sic enim communis hominum parens ne cuiquam iniuria fieret, aut innocēs temerè in vitæ discrimen veniret, natura ordinauit.

Nemo absque responsione iudicatus est.

Natura ordinata.

D 6 Ne

II.

*Res sacra
consultor
bonus.*

Ne Principes, & magnates & quicumque
sua autoritate repub. moderantur, fidelium
consiliariorum decreta aut consultationes a-
spernentur, easq; benè ponderent, vnus enim
oculus omnia nō videt. Nonnunquam etiam
vnus deliberatione aut consilio tota Princi-
pis respub. saluberrimè conseruatur. Quocir-
ca in primis eos quorum opera vtuntur, intus
& extra nouerint, fidissimorumque tantum
sequantur consilia, cæteris autem, quos a-
uersos aut alienos à repub. cognouerint, nun-
quam obtemperent.

*Saluberrima
Principis
fidelis
consiliarius.*

Nihil autem salubrius viro Principi hac
in rerum perturbatione aut humana miseria
contingere potest, quàm si integros, fidos, &
taciturnos habeat consiliarios. Ipsi enim
arcana aut consilia cum non reticentur, sed
peruagata vulgo innotescunt, in grauissimū
discrimen vocatur respub. & per sepe tumultus
seditionesque importunissimæ inde exo-
riuntur. Taciturnitatis autem præmium te-
stantur hi versiculi.

*Taciturni-
tatis præ-
mium.*

*Quicumq; linguam temperans
Gubernat arte garrulam
Illi beato serior
Continget ætas, & bonis
Senectus aucta plurimis.*

Et Salomon in Prouerbiis per nos carmi-
ne redditis capite 18 inquit,
*Ingens lingua bonum, sed damnum grandius,
omne
Arbitrium vite, ius habet omne necis.*

Hanc

*Hanc qui temporib, freno constrinxerit aptis,
Accipiet labijs premia digna suis.*

CAPVT XII.
ARGVMENTVM.

*Regis Epistolium Vulpis deportat. id arcem
Felis, in auditis decipiturq; dolis.
Regibus in seruis quicunq; potentibus, ipsum
Admoneo finem respice, quicquid agis.*

Rex cum suis concluderat,
Vulpis viam capesseret,
Vulpisq; ferret literas.
Tunc refert subtristior,
Non esse consultum mihi:
Videmur o Satellites,
Et ad ministri regij,
Periculosas nuncij
Quod mi vices imponitis,
En corporis breuissima

Hinc appellatur hic felis ab appellatione germanorum.

Qui sum statura praeditus.

Si nec Bruno fortissimus.

Confecit hoc negotium:

Felis recu-

sat munus.

Non robu-

stus erat,

sed erat fa-

cundus

Vlyffes.

Hinz ob-

temperat

Regi.

Imbecilli

animi faci-

le supersti-

riosa conci-

piunt.

Vana ario-

latio.

Felis salu-

tat Reini-

ken.

Quid ipse munus nuncq̄

Nunc expedire moliar?

Tum Rex ait, refert nihil.

Nam saepe Virtus maxima,

Et alta prouidentia

Vililacet sub corpore.

Dedere fata sitibi

Imbelle corpus, prouido

Repende damnum pectore.

Fiat voluntas Regia

Respondet Hinz, lubentius

Nunc iussa regis exequar.

Si nunc Volatu dextero

Firmaret omen Iupiter,

Auisq̄, faelix praecinat

Iter, lubenter exeam.

Vix ante portam venerat,

Volare Coruum garrulum

Sed ad sinistram conspicit,

Abominabilis catus

Est ominis perterrita

Pronunciationibus:

Cæptis tamen nec destitit,

Sed pergit audacter viam

Ad vsq̄, castrum Reinikes.

Quem cernit ante ianuam,

Salutat atq̄, talibus.

Salute multa Reiniken

Impertit Hinz, charissimum.

Necessari

Necem minatur asperam
 Pœnasq; Rex tibi graues,
 Mecum nisi te conferas
 Ad Regis ades protinus,
 Quod hæc docebit litera.

ô Hintz, Sicissim plurimam
 Tibi salutem comprecor
 Ex corde, dicit Reinike:
 Sed plenus ipse fraudibus
 Iam cogitabat machinas,
 Et qualibus fallacijs,
 Tractaret hospitem nouum,
 Auctumq; contumelijs
 Rursum Leoni mitteret.

Rogabat ergo sapius,
 Dic hospes optatissime
 Quibus tibi libentius
 Vescaris aut frequentius,
 Cras donec orta proferat
 Aurora lucem candidam,
 Primoq; regis ad domum
 Eamus Et diluculo.

Nam noctis atra tempore
 Securus ecquis ambulat?
 Serena quamuis lumine
 Iam luna claro fulgeat.
 Noctem per hanc mecum bonè
 Amice si quiueris,
 Sunt mella nobis rosida,
 Et dulciora nectare:
 Edenda qua tibi dabo.
 AElurus inquit dulciora

Responso
 Reinikes. -
 Fraus inde
 fessa Reinâ
 kes.

Interroga-
 tio, qua be-
 neuolentijs
 captat.

Nox, & a-
 mor vini-
 que nihil
 moderabi-
 le suadent.

Pollicita-
 tio hospita-
 litatis.

Nil mella curans pinguibus
Delector &sq; muribus.
Non nectar illis praefero,
Nec caseos mollissimos.

Si muribus salacibus
Libenter, atq; gliribus
Pra melle pingui &sceris.
Dicebat audax Reinike.
Quidam Sacerdos incolit
Vicinus aedes proximas,
In cuius alis horreis
Vel mille currunt muscoli,
Cum gliribus rodentibus,
A Erulus hac perceperat,
Hortatur atq; Reiniken,
Ostende, dicit, aream

Hanc hospes optatissimam,
Prae carnibus & vel omnibus
Mures edacet de uero.
Tunc ille per & vulpeculam

Ad

Ad horreum deducitur.
 Dies sed ante quattuor
 Ex omnibus pinguisimum
 Vulpes in hoc necauerat
 Gallum, Sacerdos quod videns
 Quasdam plagas tetenderat,
 Si nocte forsan altera
 Rediret huc Vulpecula,
 Detenta duris Vinculis
 Pœnam grauem persolueret,
 Nec id latebat Reiniken:
 Ad dignitatis hospitem
 Gradus potentis promouet,
 AElure, dicit callidè
 Foramen istud obuium,
 Quod intueris lumine,
 Te muribus refarciet,
 Quin crede nobis maximos
 Glires in hoc venaberis,
 Aures tuas accommoda,
 Mintrare mox intelliges,
 Hic ante limen peruigil
 Custos morabor a dium,
 Tu mille pradas interim,
 Predator atrox collige.
 Saturq; post reuertere,
 Et ambo luce crastina,
 Petamus ades regias,
 Impunè nunquid horreum
 Subibo? felis queritat,
 Certè Sacerdos impijs
 Est quisq; plenus fraudibus,

Callida
 Vulpis per-
 suasio.

Hospitis
 habenda
 est cura.

Rara auis
 bonus Sa-
 cerdos,
 à timidita-
 te arguit.

AElure,

*AElure, dicit Reinken:
 Imbellis ergo qualibet
 Circumspicit pericula?
 Quid obstat ambo coniugem
 Quin ad meam reuertimur.
 Qua lata nos lautissimis
 Tractare scit cibarijs.
 Nec aestimemus quoslibet
 Mures vel asis vnius.*

Felis vult
 videri.

*Credatur vt robustior,
 Felis laborem suscipit:
 In tecta fortis insilit,
 Arctosq; casses incidit.
 Astuta sic Vulpecula,
 Tractabat omnes hospites.*

QUATVOR HOC IN CAPITE
 qua de uitemus, proponuntur.

I.

REperiuntur hodie multi, qui ad dignita-
 tem aliquam, aut honestius officium vo-
 cati, non aliam ob causam respuentes subire
 recusant, quam vt aliquot testes sapientie suae
 domestico praeconio colligant, talibus non
 nunquam imponere facillimum.

II.

Præstigijs Quicumq; auguriis, aruspibusq; confi-
dæmonum dit, aut praestigijs daemorum se consecrat in
non est cre Deum grauitè delinquit, verbumq; diuinum
dendum. aspernatur. Quod Deum omnia secundum
 voluntatem suam sempiternam, inuestiga-
 bilemq; prouidentiam creare & gubernare
 testatur. Proinde prodigijs, ominibus, aut
 portentis fidem adhibere, cuiusmodi sunt, a-

uium

Ipsius hinc in horreo
 Carnem ferinam quod voras,
 Tibi sinapi mitteret,
 Quo fercla mensa condas,
 Canora vocis murmura,
 Cantusq; dulcis indicat.
 Te sumtuosis ferculis,
 Lautaq; cœna perfruit.
 An sic in aulis viuatur?
 At quando selem Reinike
 Amarulentioribus
 Satis modis deriserat,
 Adulter impurissimus
 Abibat, Is engrinij
 Lupi vocatam Giremut
 Ut visitaret coniugem.
 Cum qua pudenda qualibet
 Is perpetrabat crimina.
 Ius omne matrimonij
 Pœdusq; lecti polluens.

Malitia
 Reinike

TRIA DOCET NOS HOC

Caput.

VT præcaueamus nobis à consortio pra-
 uorum, neque, ut res subeamus pericu-
 losas, nobis persuaderi patiamur.

Qui semel est malus, semper præsumitur
 malus, quapropter nemini vnquam, qui se-
 mel verecundie fines transferit, & impudens
 esse ceperit, confidito.

Quam

711. Quam abominabile & execrandum deli-
 culteriu' etum fit adulterium, quod Deus non solum
 stabile, temporalibus, verumetiam sempiternis pu-
 nitur. niat suppliciis, apertius ac luculentius sequēs
 nostrum exprimit Epigramma.

Horabi-
 pud oēs
 collutu'
 ugium,

David Propheta sanctior,
 Deoq; summo charior
 Quo nemo vixit & spiam,
 Postquam scelus grauissimum
 Adulteri commiserat,
 Pœnas luebat horridas,
 Deiq; rursus optimi
 Heu difficulter pristinam
 Est consecutus gratiam.

is olim
 ueban-
 adulte-

Olim Deus praeceperat,
 Hos nempe saxis obrui:
 Promissa qui connubia,
 Fidemq; matrimonij
 Dissoluerent adulteri.

mbure-
 tur Moe
 apud
 es olim

Mæchos putabant Ethnici
 Abiectiones furibus,
 Et puniendos acrius:
 Vt expiarent ignibus
 Illita supra per viros.

Nunc ligna desunt arida,
 Mæchantur omnes liberè,
 Donec perennes de super
 Ignes Olympus depluat,
 Deusq; pœnas maximas,
 Ab impijs adulteris,
 Sed sempiternas exigat.

CAPVT XIII.
ARGVMENTVM.

Non sine lethali Vita discrimine felis
Regiamagnanimi tecta Leonis adit.
Vita nihil prater dubios habet aulica casus,
Hanc fugias quisquis tutior esse voles.

r

ce

Catum Sacerdos anxiam
Questus graues effundere
In horreo perceperat,
Corpus grabato subleuat,
Vestigat atq; stipite
Bumante prunas in foco,
Ignemq; crebris excitat
Et lumen ingens flatibus,
Domusq; seruos conuocat
Et callidam denunciat
Cepisse se Vulpeculam.
Tum congregantur ocyus

Sacerdos
audit Ca-
tum.

Pedis-

Felis calamitas. *Pedissequi domestici,
Catumq; virgis verberant
Et fustibus grauisimè.*

*Postquam necem felis sibi
Instare vidit vltimam:
Totis in ipsum viribus
Irata fertur aucupem.*

*Sacerdos à fele graui-
ter vulne-
ratur.* *Timenda curuis vnguibus
Virile membrum corripit,
Nudumq; penem vulnerat,
Lethaliterq; sauciat.*

*Ictus velut tonitribus,
Grauiq; ractus fulmine
In horreum prolabitur
Instar Sacerdos mortui.
Tunc concubina clamitat,
Incusat atq; demonem,
Quod autoris Tragedia
Sit huius infestissimus.
Defertur ergo saucius
Ab anxys pedissequis
In proximum cubiculum.*

Felis euadit.

*AElurus audax interim
Corrodit arcta vincula,
Discerpit atq; dentibus,
Perrumpit inde carcerem,
Antroq; rursus exilit:
Penatibusq; regijs,
Aurora cum rubesceret,
Succedit infeliciter,
Vtroq; laesa lumine,
Rex plenus iracundia*

Exarsit,

Exarsit, ut vidit catum,
 Recolligit satellites
 Ut consulant prudentius,
 Technis quibus Vulpecula
 Persuadeant, et ocuus
 Ad regis ades aduolet.
 Tunc inter omnes regio
 Servos ait Greuinckius,
 Virtute multa pradi,
 Leonis o pedissequi,
 Dabo meam sententiam:
 Quamuis sit absens Reinike,
 Relatus inter noxios,
 Reus nocensq; criminum
 Vocetur auctor omnium.
 Non hunc tamen pratorio
 Damnare iure possumus.
 Nec illud, alma gentium
 Quod ius honestas sancit,
 Transire Regem conuenit.
 Absens is est, Et forsit in
 Leone coram maximo
 Partes tenebitur suas,
 Quare citetur tertio,
 Quod se venire negligat:
 Licebit omne frangere
 Ius, Et reo decernere
 Pœnam licet deterrimam.
 Furore plenus igneo
 ex Verba reddit talia,
 Exator iste Reinike
 Et omnium requisitiss.

Regis iracundia.

Oratio
Greuinck

Non decet
regem vio-
lare ius
gent.

Tertio cite-
tur Reini-
ke.

Rex diffidit
Vulpi.

E

Quis

Quis huic magis confideret?
 Qui laesit omnes nuncios,
 Quis amplius se talibus
 Exponeret periculis?
 Post ora regis anxij,
 Hæc edidit Greuincius.

Greuin-
 ckius.

Si perplaceret optimo
 Regi, tabellas deferam.
 Ipsumq; fallacissimum
 In ius citabo Reiniken.
 Nec curo quicquid asseri
 Mali de nobis accidat.
 Rex perge, dicit, gratius
 Nihil mihi confeceris,
 Tantum caueo ne tibi
 Imponat ille, cæteris
 Vt fecit incautissimis.

Nec fraudibus Greuincius,
 Dolis & tetibus territus

Ad

Ad Reinikes audentior
 Festinat arcem perfidi.
 Quem forte primi liminis
 In poste stantem repperit,
 Compellat atq; talibus.

Rex ipse Vestram maximus
 Cum ceteris pedissequis,
 Miratur impudentiam.
 Protervus omnes impijs
 Quod machinis deceperis,
 Quos misit ipse nuncios,
 Mandata Regis in super
 Abomineris omnia.
 Prae mentis iracundia
 Ruere regem cerneris,
 Tuisq; nuper omnibus
 Promisit aduersarijs,
 Si iam venire negligas
 Quod omnibus cum viribus
 Omniq; cum potentia
 Castrum tuum subuertere
 Et obsidere cogitet.

Ne differ ergo crastinum
 In tempus aduentum tuum.
 Insiste sed Vestigijs
 Meis amice Reinike
 Ad limen vsq; regium.

Omnes tua prudentia
 Astutiaq; nobile
 Speropotes confundere
 Vi innocens appareas,
 Rursumq; liber auo's.

Oratio
 Greuinc-
 kij ad Rei-
 niken.

E

2

COM.

COMMENTARIA.

I.

PER Sacerdotem autor huius libelli Cleri libidinem redarguit, qui scortationes matrimonio præferre solet. Multi enim impunè hodie fatentur melius esse fidei; Christiane magis consonum multas alere meretrices, quam honestam ducere vxorem. Quod ex D. Pauli scriptis non hauserunt. Qui episcopos non adulteros, sed vnius vxoris viros esse voluit, singulisque ad scortationem euitandam, suas vt habeant, imperauit. Sed hoc in loco sacra scriptura eos sollicitè non angit. Nam eò iam (proh dolor) res rediit vt plerique voluntatum illecebris illaqueati Deum, ritus Ecclesiæ, patrumque concilia fugiant, respiciant, & detestentur.

” Porro Canones antiqui approbarunt coniugium, vbi legitur: Episcopus aut Sacerdos meretricia vita infami, libertatis beneficii; fructu priuari debet. Nemo illius, qui sciens volensque concubinam sustentat, sacrum Sacerdotis audiat. Taceo quam multi ex antiquis Doctoribus & Apostolis sibi vxores adiunxerint, sed nostri qui vitæ incorruptæ esse debebant, absque omnium libidinum intemperantia scortorumque commercio viuere nesciunt.

II.

Observari hinc debet, quod nemo, etsi capitalibus de rebus delatus, causa incognita capitis condemnandus sit. Principes enim melius aut tutius imperare nequeunt, quam si furore aut ira se precipitari non patiantur.

Pro-

Proinde sapiens prator, iudexq; incorru- *Sapiens pra-*
 ptus neminem per iudiciorum iniquitatem *tor offensio-*
 offendet, benevolentiam lenitate audiendi *nem est ut*
 adiungit: non munere, ira, favore, aut a-
 micitia ad malè agendum compelletur, nec
 quenquam nisi re iterum atque iterum præ-
 iudicata condemnabit. Sape enim vir bonus
 per simulationem ab adulatoribus nefariè *Adulatio-*
 proditur, & tanta indignatio Principis sui in *nis Pestis.*
 eum concitatur: ut in pristinam nūquam re-
 stitui possit gratiā. Idq; nulla alia ex re quàm
 adulatorum blanditiis oritur: Qui nihil ad
 veritatem, sed omnia ad Dominorum volun-
 tatem loquuntur, quibus dum altera parte
 inaudita facile creditur, sape Principes ex al-
 tissimo dignitatis præcipitantur gradu.

CAPVT XV.

ARGVMENTVM.

*Innumeros quamuis sibi Vulpes audiat hostes,
 Omne penes Regem præripuisse decus:
 Inuidamordacis continens murmura turba,
 Corde tamen casus fert superante græues.*

Avdacior Vulpecula
 Grimharde dicit, regium
 Tecum petam palatium.
 Spero salutem: si modo
 Cum Rege possim colloqui,
 Graues quod iras exuet.
 Nec quem sibi fidißimum
 Cognouit esse perpetim,
 Aut falsa propter murmura

*Spes quã-
 uis fallax,
 sed tamen
 apta dea
 est.*

82 DE ASTVT. VVLP.

Liuoris infestissimi:
 Me crimen ob leuissimum,
 Damnat: on is. aspera
 Reū ve mortis arguet.

Licet ministros regia
 Sustinet aula plurimos,
 Qui diligenter optimi
 Regis salutem feruida
 Curat ueri debeant.

Quorum sit infidelitas
 In Principem quam maxime,

Minatur
 aduersariis
 suis Reini-
 ke.

Lux spero grata deteget,
 Et pœnitebit plurimos,
 Qui nunc obumbrant noxijs
 Nephanda facta fraudibus.

Et mentiuntur omnia
 Finguntq; de me turpia.
 Ipsiq; dura vincula,
 Constructa nobis, perferent.
 Mea quibus prudentia
 Nil omnibus concesserim.

Cum me receptum nouerint
 In Regis esse gratiam.

Inuidia ex
 Fauore
 Principū.
 Tandem
 Veritas e-
 mergit.

Id propter omnes inuidet,
 Et innocentem deuouent.

Sed nubibus tristissimis
 Emerget istis Veritas.

Ad tecta quare regia
 Grimbarde tecum commeo,
 Et dignitatis inclytam
 Mea tuebor gloriam.
 Licet potestas deficit,

*Et omnibus resistere
Vix detur aduersarijs:
Tamen Voluntas strenua
Encomium merebitur.*

COMMENTARIA.

Quod aule Principum assentatoribus ca-
rere non possint, qui omnibus conuen-
tibus, consiliis & colloquiis interfint.

Et notantur hic omnes malitiosi, astuti, *Parasitorum*
callidi, adultores, mimi, vaniloqui, multipli- *improbi-*
ces, versipelles, balatrones, qui periculosa & *tas,*
pestifera consilia, dummodo ad voluntatem
Domini loquantur, sine fide & religione dare
audent: quibus non solum pacem commu-
nem ciuiumque concordiam perturbent, ve-
rum etiam vniuersam Rempubicam, ipsum-
que Principem detestabili violentia pessun-
dent.

Demonstratur cum gētilium, tum Chri-
stianorum exemplis, quod adulatorum sedi-
tionibus & pestilentia ciuitates concitatae, &
prouincia solo fuerint adaequatae.

Prouideant itaq; Principes ne eos pro fi-
delibus consiliariis agnoscant, qui assentati-
unculis continuis gratiam aucupantur, & non
modo ad sensum voluntatemque, sed etiam
vultum atq; nutum conuersi omnia loquun-
tur: ament potius apertos, & pretio coemant
candidos, qui ipsos labantes sanare & confir-
mare, lapsos erigere, peccantes arguere serio
a usint, quorum admonitiones salutare pla-

Cedendum
multitudi-
ni.
Vt desint vi-
res: tamen
est laudan-
da volun-
tas.

*Non sit is
alterius,
qui suus es
se potest.* catolenique suscipiant animo. Is autem qui
ad suum arbitrium libidinemque viuere, o-
mniaque conficere cupit, consiliorum opera
nihil indiget.

*Pesilentia
Gnathori-
ca.* Porro nonnulli Principes assentatorum
blandiloquentia se eò redigi patiuntur, vt de-
lirare aut repuerascere quodammodo videan-
tur, suisque Parasitis principatu tradito ipsi
venatum aut lusum eant. Vnde virbium euer-
siones, regnorumque excidia erumpere solent.
Illi enim tanquam mercenarij Reipublicæ
salutem non perpendunt, nec ruinas instan-
tes sarcire aut auertere cupiunt. Imò sub præ-
textu Principum subditos miserabiliter per-
dunt, & excoriant, quas fœdissime crudelita-
tis notas nec ipsi Domini subirent, si imperiũ
tenerent, & sapientum gubernatione rege-
rètur. Nam & liberorum suorum respectum
habere cogentur: vt nimirum & iis impe-
rium, euntibus ordine satis, obtenturis viam
ad opes suas amplificandas, & populi fauorem
conciliandum patefacerent.

*Fidelitas
consiliario
rum hodie
in aulis ca
ret fructu.* Fidissimi autem hodie consiliarij, si erro-
res Principum verbis etiam leuissimis repre-
hendant, & beneuolentia quadam fideliter
corrigant, contemnuntur: aulisque extemplo
ab infidijs sycophantis extruduntur, qui-
bus Reinike tanquam principalis, cæterisque
præstantior succedit.

II. Colligitur ex sermone Reinikes, quibus
blandimentis versipelles isti adultores suas
orationes condire atque illustrare soleant.

Cum

Cūta fallaces isti homines in nos mētiun-
tur, ne statim languescamus, aut animum in-
fringi debilitariq̄ue patiamur. Dummodo e-
nim factum ipsum deitemus, mendacia per
se euanesūt: Et vis tanta veritatis est, vt con-
tra hominum ingenia, calliditatē, solertiam
facile se per seipsam defendat.

Mendacia
per se eva-
nescunt.
Veritatis
vis quātis.

CAPVT XVI.
ARGVMENTVM.

Dum puro Vulpes malef.icta fatetur amico,
Nequitiam pulchrè dissimulare solet.
At licet occultent homines sua crimina mūdo,
Nulla tamen poterunt facta latere Deum.

Cum liberis charissimis
Ut rem, domumq̄; coniugi
Laboriosa credidit:

Vulpes ait Greninckio:
Amice te velim mei
Doloris esse conscium.
Ad funus atrum pergere
Et fata me scis aspera.
Nam multa feci turpia,
Qua diffiteri non licet.
Proinde quæso crimina
Iam confitentis audias.
Non perferam diutius
Onus malorum grandium,
Tibiq̄; cuncta conquerar.
Et spero, quod confessio
Crudelitatē impia
Eritq̄; vitæ sordida
Salubris expiatio.

Reinike al-
loquitur a-
micum.

Reinike
vult pœni-
tentiam a-
gere.

Confessio
criminum
expiatio.

Dilecte frater Reinike

Vrim.

Grimhar-
 dus dicitur
 aliâs Gre-
 ninckius,
 item Grim-
 hatt.

*Grimhardus inquit, gaudeo
 Vita prioris impias
 Deslere te fallacias.
 Nam tempus est et exmas
 Cutem malam & sulpecula,
 Novosq; mores induas,
 Agasq; pœnitentiam
 Vita prioris optimam.*

*Quod si fidem dabis mihi
 Te nolle fraudes amplius,
 Dolos, rapinas, machinas
 Latronis astu persequi,
 Dirasq; cades omnibus
 Vitare peius anguis,
 Casteq; velle viuere:
 Iam mille conscientia
 Te liberabo vermis.*

*Tum confitetur Reinike
 Exorsus istis vocibus.
 Primo fateri cogimur,
 Magnis quod omnes bestias
 Affecerim molestijs.*

I. *Quapropter illis supplico,
 Dignentur & remittere:
 Et pœnitenti parcere.*

II. *Sic nuper Vrsam duximus
 Lethale mellis in forum,
 Plagis & bi miserrimè
 Exceptus est grauissimis,
 Vt mella felle lurido
 Amariora diceret.*

III. *Adhac in antiquissimo*

Catum docebam credulam,
 Captare mures horreo.
 Ad vsq; crudelissimum
 Incauta venit carcerem,
 Colloq; vincla perferens,
 Secata multo verbere,
 Et haustis plagis millibus,
 Fuitq; penè mortua.

Sed multa feci talia
 Qua propter angor pectore,
 Fecisset ad det omnia,
 Et criminum me pœnitet,
 Feramq; pœnitentiam
 Quam das, licet grauissimam.

COMMENTARIA.

PARENTES liberis suis curam adhibebunt
 maximam, vt liberaliter honesteque edu-
 cētur, bonisq; moribus & disciplinis ad lau-
 dables inflammentur virtutes. Ab ineunte
 igitur pueritia, quia consuescere multum est,
 non verbis solū, verū etiam verberibus
 moderatè castigandi erunt, aliàs enim in glo-
 rios ignobilesq; cū ignominia & dedecore nu-
 trient liberos. Hinc est, quod Salomō inquit:
Estotum, virgigenitor quem negligit odit:
Sed quem mater amat, cadere sœpè solet.

I.

*Quo semel
 est imbuta
 recens, for-
 uabit ado-
 rem Teste
 diu.*

Prouerb.
 cap. 13.

Proinde ab initio ætatis dum molles anni
 patiuntur, à parentibus præceptoribusq; ob-
 iurgandi, & honestiora ad virtutum officia
 compellendi esse videntur. Hoc qui negligūt,
 eosq; ad arbitrium errare & vagari patiūtur,

hi liberis suis anfas dant, vt omnium scelerum libidinumq; maculis notatissimi, omnes fe-
dissima turpitudinis notas, nonnunquam
etiam ipsam subeant carnificinam. Quam-
obrem quonia praestat flere liberos quam pa-
rentes, nemo filium tam perditè amet, vt in plo-
rando omnem illi libertatem licentiamq; cō-
cedat, eumq; flagitiosis libidinib. sceleribusq;
deprauata quadam cōsuetudine assuefaciat.

II. *Innocens* Rectè dicitur, *conscientia mille testes* qui
non curat enim se reum agnoscit, plus alio innocente
accusatio- expauescit: Integer autem vitæ scelerisq; pu-
nes. rus accusationes etiã grauisimas parui pen-
dit, seq; innocentia sua, vitæq; integritate cō-
solatur, nam secundum Poetam,

Quid. *Confesa mens recti summa mendaciaridet.*

Et hinc animaduertere licet, quod nullum
scelus aut flagitium perpetuò cæleri occul-
tariq; possit. Auctor enim sceleris ipsemet
terrore conscientia impulsus, aut temeritate
quadam, seu iactatione delictum suum ne in-
cognitū perpetuò lateat, patefacere cogitur.

III. *Confessio* Omnes, quos scelerum suorum poenitet,
ex acta aut cōmissa Deo optimo Maximo confiteantur,
facta in- ipsius gratiam supplici oratione aucupantes,
utilis. quoad vitæ turpitudinem, scelerumque ma-
gnitudinem continentia & integritate emen-
dare possint: hæc nisi intimo ex animo fiant,
absolutio à confessione nihil dissidet.

Superstitiosa enarratio peccatorū super-
uacanea est, & ea tantum quibus conscientia
potissimum grauatur, vulnera indicasse suf-
ficit.

fic. Deus enim si confessa saltem delicta re- *Supersti-*
mittere velit, quis illis erroribus, quos oblitus *uosa nar-*
in pueritia es, quis cogitationibus prophanis, *ratio in cō-*
quas recordari, aut in memoriam reducere *fitendo su-*
non licet, veniam dabit? Præterea cruciatus *peruaca-*
& remorsus perpetuos tua cōscientia sentiet, *nea est,*
semperq; te labes aliquas negligenter præter-
iisse, & in recitatione omisisse cogitabis. Pro-
inde confitere Deo ex animo peccata tua, &
aperi cogitationes tuas, id pluris est, quam si
proprium scribam errores tuos annotantem
aleres, aut te magis numero peccatorū, quam
seueritate confessionis excruciares.

CAPVT XVII.

ARGVMENTVM.

*Plura inuenturis recitat commissæ prociæ,
Occurris Vulpes insidiosa dolis,
Iudice supremo coram confessio pura
Optima peccantis sit medicina viri.*

Quod cuncta si recogitem
Heu mille fraudes edidi,
Gallumq; nuper regium
In maximas angustias,
Grauemq; cladem compulsi.
Crudelisi sengerio
Iniurias tot intuli.

*Me namq; lustræ temporis
Vnius antelubrica
Abbatæ Elemarij*

*Pergit in
cōfessione
Reinike.*

*Naratio
de Lupo.*

Conuenit in collegio,
 Deliberaſſe nuncians
 Se cœnobita calibis
 Intrare velle regulam.
 Inſtabat ergo ſupplice

Oratione plurimum
 Vi dignitatis iſtius,
 Per me gradum conſcenderet.
 Quod abnegare nolui,
 Eiusq; plantis maximos
 Viriſq; funes alligo.
 Pulſaret v̄t ſublimibus
 In turribus companulas.
 Mox turba venit ruſtica,
 Armata ſauis fuſtibus,
 Nouaq; fratrem regula
 Non abſq; plagis excipit:
 Vt deuoueret ordines
 Quos ante concupiuerat,
 Vinculis v̄t his emerſerat,

Hunc

Hunc rustici prædiuitis
 In tecta duxi fumida:
 Vbi suem pinguis simam
 Dum deuoramus inuicem:
 Accurrit ordo rusticus,
 Lupumq; pressum verberat:
 Conuiuiumq; postulat
 Ut are soluat, aut bona
 Relinquat illis pignora.
 Subduca me clam protinus,

II.

Lupi q; pulchram coniugem
 Accedo, cum qua feruidam
 Mox expleo libidinem.
 Postquam Lupus molestias
 Agrestium conuicerat,
 Me rursus audax conuenit,
 Et diligenter supplicat.
 Et se graui ieiunio
 Fameq; dicit confici.
 Tunc uo, Gallos plurimos

III.

122

In horreo cognouimus
 Hoc proximo, quod si voles
 Fossas profundas ingredi,
 Famem leuabis asperam.

Angusta trabs in area
 Stabat ruinam nuncians:
 Conscendit illam protinus
 Gallosq; quarens anxie
 Cum turbinis vertigine
 In horreum delabitur.

Lupi infe-
 licitas.

Exaudiens id Rusticus
 Cum fuste magno prosilit,
 Lupum salutat hospitem,
 Et mulctat illum verbera
 Plus millies durissimo.
 Huiusmodi quamplurima
 Peccata cum commiserim,
 Grimharde te iam supplice
 Oratione deprecor,
 Nobis ut optatissima

Concludit
 cum pro-
 missione
 emenda-
 tionis.

A te viro sanctissimo
 Contingat absolutio.
 Promitto sic in posterum
 Integritatem candidam
 Vitaq; continentiam

Responsio
 Greuinc-
 kij.

Tum callidis Greuincij
 Motus precationibus,
 Mox ista verba subiicit:
 Si confiteris serio
 Errata, si te perdit
 Vita prioris paenitet:
 Culpas remitto quaslibet.

Et

Ette nefandis omnibus
 Absoluo lapsionibus:
 Sed lege tali compleas
 Vt ipse pœnitentiam,
 Quam sum daturus Etilem.

Sic dicit atq; Virgulam
 Ex obuia ramusculis
 Vt detrahebat arboris,
 Vulpiq; tradit improba:
 Hac cædet erga Reinike,
 Hac ipse met tererbera,
 Cutemq; tunde fortiter,
 Post, quod iubebo, proijce.
 Ipsamq; ter, nil murmurant
 Cum transilire cœperis,
 Exosculare Virgulam.
 Signum tua certissimum
 Quod est obedientia.

Qua cuncta cum perfeceris,
 Grimhardus inquit Reinike,
 Nefarijs erroribus,
 Omniq; mole criminum
 Te liberum pronuncio.
 Integrior nunc exue
 Procacitatem pessimam,
 Et luceas modestior
 Inter benignas bestias.

Vt proficiat plurimum
 Peracta pœnitentia,
 Te macerabis interim
 Frequentibus ieiunijs,
 Et visitabis languidos,
 Iunabis omnes pauperes:

Pœnitentia
 imponitur
 Vulpi.

Absolutio
 Greuincij

Ora.

Orabis atque perpetim:

Sic impetrabis gratiam.

Tum pauca fatur Reinike,

Studebo iam virtutibus,

Scelusq; quoduis exuam.

COMMENTARIA.

I.

DOcentur hinc Principes, vt suos consilia-
rios omni cura obseruent & sedulo a-
nimaduertant, quid agant, aut quomodo, &
quamobrem hoc fecerint, illud omiserint.
Quas per res, penitus omnium mentes intro-
spicere & à malitiosis sibi præcauere poterit,
ne ab illis simili ratione decipiantur, vt hinc
Vulpes astutia sua regiis se consiliariis impo-
suisse manifestò gloriatur.

II.

Ex auaritia Lupi multa animaduertente li-
cet, præcipuè autem arguuntur aulici, qui bo-
nis, honoribus, dignitatibusq; exaturari ne-
queunt. Accusantur etiam hinc auari illi ho-
mines, qui inflammati ad diuitias auaritate
rapiuntur. Et præ iniuriosa appetitione alie-
norum in foueam repunt, hoc est peccatis se
turpissimis onerant, infinitisq; implicati sce-
leribus astute, callide & impudenter proximi
bona deuorant & ad uncis vnguibus subtra-
hunt, pecuniaq; cupiditate sic excæcantur, vt
è fouea peccatorum nec ad extremum vsque
spiritum emergere possint. Postea quales in-
ueniuntur, tales etiam à Christo iudicantur.
Quare facilius est Camelum acus foramen per-
transire, quam diuitem intrare regnum celo-
rum.

*Auaritia
detestabi-
lis.*

¶ Cuius rei horribile de Lazaro & diuite extat testimonium.

Tertiò monemur quòd blandienti amico
facile credendum nò fit, sed prius oratio eius
benè examinanda: & attentamente videndū,
an tibi tale quid proponat, quod ipsemet nū-
quam subiret, qui enim leuiter credit, leui-
ter decipitur, prout hîc lupo, vt trabem con-
scendat, Vulpes persuadet.

III.

*Temerè
credens te
merè falli-
tur.*

Quòd nemo quotidiani victus causa se in
tantas angustias conuicere debeat, vnde sine
corporis, animæq; periculo euadere non pos-
sit. Plerunq; enim tales in turpissima quæq;
prolabuntur vitia. Quocirca.

III.

Quicquid ages, prudenter agas, & respice finem.

*Arctum
annulum*

ne gesta.

V.

Salomon in Prouerbiis inquit,
Splendor, & intacta nomē memorabile fama, Cap. 22.

Attalicas censu diuite vincit opes.

Quamobrem studeant honeste virgines &
matronæ, ne famam existimationemque no-
minis aut virginitatis amittant, vel à quo-
quam stuprum sibi inferri patiantur. Sæpè
enim raptores pudicitiae, qui eas constuprà-
runt, vt hîc Vulpes de Lupa gloriatur, vitia a-
periunt, omnibusque patefaciunt. Prudens
itaque paterfamiliàs nec vxorem, nec filias, vt
honestatem decusque conseruent, conuiuia,
ludos inhonestos, Theatra, & commessatio-
nes frequentare patiatur, semperque nostri
huius meminerit Epigrammatis,

*Fatum red-
dit opes, re-*

paratur at

lo

Tempore

virgini-

tas est ubi

lafa semel.

Nefasta bacchanatra

Sinat adire coniugem

Hone.

*Honestioris corporis
Habere qui desideras.
Aut si frequenter, illic
Huic tu comes coniungere,
Periculosa cogitans
Res quam si atq; lubrica.
Quem lupo committere,
Ciproq; sites credere.*

CAPVT XVIII.
ARGVMENTVM.

*Gallinam Vulpes conspexit Et inter eundum,
Vnguib; inuadens hanc in gulare cupit.
Aurea similiolus gestans insignia mores
Exiit haud Veteres similiolusq; manet.*

DVm Regis ad palatium
Grimhardus atque Reinike
Non ambulare segniter
A parte dextra cernitur,

Cox-

Constructa solitarijs
 Arx monte celsosfratribus.
 Quin de via deflectimus
 Grimharde, dicit Reinike,
 Castella versus obuia,
 Hoc est iter planissimum,
 Nec lubricum, sed proximum.
 Ad claustra solitaria
 Villaq; septa venerant.
 Sed ecce galli foeminam
 Vt vidit audax Reinike,
 Totis in illam viribus,
 Acriq; fertur impetu.
 Quid Reinike, Greunckius
 Ait, facis nequissime?
 Hec signa poenitentia
 Qua polliceris improbe
 Ostendis impuissima?
 Videtur hac suspendio
 Condigna poenitentia.
 Excusat acta Reinike,
 Tuetur atq; talibus,
 Huc vanacogitatio
 Motusq; mentis impulit,
 Nec amplius consenserim
 Pravis erroribus.
 Num sorte nobis accidit,
 Omnis voluntas defuit.
 Sic dicit, atq; proxima
 Ad claustra sepe respicit,
 Gallosq; gallinacos.
 O latro, tum Greunckius

Naturā ex-
 pel as fur-
 ca, tamen
 viq; recur-
 ret.

cla.

98 DE ASTVT. VVLP.

Clamabat, impurissime,
 Quous Lupo bouacior,
 Quousq; differs vtilem
 Quam trado, pœnitentiam?
 Gallos vacillans cogitas
 Ad hos, ocellos dirigis,
 Prædasq; semper sordidas
 Et fructuosas cogitas.

Quid dicis? inquit Reinike
 Nunquid mei tu pectoris
 Scrutaris omnes arculas?
 Meoq; corde libera
 Quæ sit voluntas conspicias?
 Me desinas calumnijs
 Mordacibus laceffere,
 Precationes & meas
 Conuitijs perumpere,
 Permitted longioribus
 Vti roagationibus:
 Ut anseres quos prodidi
 Et deuorauit sæpius,
 Nunc perfruantur ocio
 Quietis optatissimo.

Pura atque integra
 mens est, quæ nulli-
 us sibi crimi-
 nis con-
 scia est.

Ambo viam confecerant
 Sed Regis v̄ palatium
 Versuta Vulpes conspiciet
 Perfunditur grauisimo
 Horrore conscientia.

COMMENTARIA.

I. DE vita solitaria aut monastica extat Ger-
 mani cuiusdam rythmi, non inconcin-
 ni,

ni, per Musas, neque fastidiendi, quos sic
conuertimus.

*Clam cœnobita perditus
Quam sæpè mecum conqueror,
Quod more degens cœlibis,
Vxoris & sum negligam.*

*Si lata fata propriam
Mihî dicassent coniugem,
Mea peracta puriter
Nossent iuuenta premia,
Meisq; possum liberis
Augere regna cœlitum.*

*Niger, nephandus, inuidus
Nunc claudor hic durissimo
Mœrore plenus carcere.
Sensus & agantur liberi
Totumq; mundum peruolant:
Et implicata gaudijs
Mens carnis est vanissimis.
Deus preces, suspiria,
Nostrasq; caremonias
An laudet, optet comprobet,
Exaudi. ut ve, nescio.
Nam fœditate pruriens
Vitam traho miserrimam.
Huius repertor ordinis
Quicumq; princeps extitit,
Hunc noxijs abominor
Diris, modisq; pessimis*

Fateri omnes cogimur, quòd olim adole-
scentia, quæ in libidines quasque promior est,
cœnobijs plerunq; se deuouerit. Nunc autem
affectio

Ger
cin-
ni,

affectio illius aut studium Deo complacuerit, facile homines morati & benè instituti, qui omnia ad cultum Dei synceriores spectantia pertractare solent, conuicere possunt.

II.

Multi inueniuntur, qui prædicatione suam fidem, probitatem, deuotionemq; efferant, & intolerantissime de religione cum irrisione audientium gloriantur, quos tamen nuda fides deinde confusos redarguit. Quamobrem nemo fide aut probitate sua nixus confidat, se salutem animæ propriis consecuturum esse operibus, nisi se ad bona opera cupiditate ardentissima inflammari intra seipsum de-

*Qui de suis bonis operibus gloriantur, plerunq; nequissimi sunt.*prehendat. Videmus autem maiorem hominum turbam, qui religioni conuenientia disputare, subtilibusq; rationibus conquisitis argute differere & philosophari solent, non aliter quàm si verbum & omnia Biblia cum sacris literis decocta deuorassent. Nihilominus interea pecunias scenerari, scortari, mechari, & in colluione sceleratissima omnium flagitiorum volutari. Qui persuasum habet si coram mundo seueræ frontis integumento tanta vitia occultare & obumbrare possint, coram Deo quoq; flagitia sua abscondita esse. Quorum vanitatem hora tandem mortis, ubi aduenerit, redarguet.

III.

Natura sequitur semina quisque suæ. Ad quodcunq; vitæ genus homo nascitur aut natura inclinatur, idq; exercitatione nutriat & confirmet, id exuere nunquam potest. Consuetudo enim altera natura est, vt in Vulpecula

Ut sempiternas cogerer
 Post sua pœnas penderet
 Quare mihi salubrius
 Videtur, ac consilius,
 Ut huius omnes indicem
 Reos nocentes criminis.
 Licet mihi sint proximo
 Conglutinati sanguine,
 Visit nefas hos prodere.
 Sed preparatas horreo
 Pœnas paludis infera:
 Quare coactus proferam.

Rex territus rumoribus
 Spes inter haret, & metus,
 Dicitq;, nequam Reinike
 Tu veritatis optima
 Non cultor esse crederis.

Demiror, inquit Reinike
 Rex gratiose, simplici
 Quod de mea sententia
 Orationis ambigas.
 Iuuaret ecquid amplius,
 Si proferam mendacium?
 Huc cum vel hora proinus
 Vitale lumen deseram.
 Cur mortis in discrimine
 Non veritatem detegam?
 Essem profecto stultior
 Et omnibus dementior.

Commota verbis callidis
 Regina dicit, per mei
 Iuro coronam verticis,

Malus cœ
 se simulat
 bonum, &
 pessimum.

Regina mi
 seretur Reinike

Me Valpis huius pœnitet:
 Rex ergo cum miserrimis
 In gratiam reducere,
 Crudele vel suspendium
 Facquaeso durus carnifex
 In tempus hora differat,
 Ut omnis hac certissimo
 Res explicetur ordine,
 Et quisque vocem suppressat,
 Ut audiatur apertius.

Hinc Voce Regis omnibus
 Indicitur silentium.

Non concionis inscius,
 Orditur arte Reimike
 Mendaciorum copiam.

Si Regis vxor optima
 Hac scire iam desiderat,
 Impunè cuncta dixero,
 Nec auribus pepercero
 Vllius hostis impij,
 Mithiq; iuncti sanguine.

Noua nar-
 ratio.

In sede Vallis abdita,
 Noctis silentis tempore,
 Inuenit olim regium
 Parens meus stipendium,
 Et pondus auri maximum.
 Thesaurus hic Emmerici
 Fuisse Regis dicitur,
 Fons cladis infestissima.
 Nam cum pater successibus
 His auctus esset floridis,
 Auroq; Cræsum vinceret,

Super-

Superbus, asper, arrogans,
 Fastidiosus, insolens,
 Nixusq; contumacia,
 Magnaq; si pecunia
 Effertur alto spiritu,
 Et regna mente concipit:
 Nec amplius desiderat
 Pars esse vulgi nobilis,
 Statim sed are comparat
 Insigne Regis aureum,
 Regemq; sese nuncupat:
 Et nuncios in horridam
 Cum fele mittit Ardiam,
 Qui cum Brunonem repperit,
 Huic iussa patris explicat,
 Tenempe, dicit protinus
 In Flandriam erant currere
 His literis clam postulat:
 Diebus istis proximis
 Qui regna vult capessere,
 Incepit ergo perfrui
 Vterq; magnis gaudijs,
 Sperant & ipsi commoda
 E dignitate regis,
 Et patris astu maximo.
 Nec impedit cunctatio,
 Se conferunt in Flandriam:
 Parens utrumq; splendidis
 Non absque donis excipit,
 Scribuntur inde literae,
 Et rursus ad Greuinchium,
 Lupumq; mittunt nuncio.

Signa mali
 animi qui
 nec paren-
 tē, confan-
 guineosq;
 ignomi-
 niis affice-
 re veretur.

Ne ceteris hi tardius
 Ad tecta Regis aduolant,
 Tunc ortus consultatio
 Est inter omnes maxima,
 Quibus pater fallacius,
 Aut machinationibus,
 Regem neci demitteret,
 Regnumq; si subuerteret.

Hi quinque fedus icerant,
 Infata regis vltima,
 At si quis e regalium
 Conuentibus sarellitum,
 Vel stirpe natus nobili
 Per arma, vimque militum
 Hos vindicare cogitet,
 Pars copias conscriberent,
 Et fortiter resisterent:
 Pars tenderent Aquisgranum,
 Et destinarent maximo
 Sceptrum Brunoni regium,
 Quod ceteris robustior
 Is esset atque fortior.
 Cui dignitate proxima
 Parens meus succederet.
 Sic cuncta designauerant.

Audite nunc qua machina
 Expertus explorauerim,
 Aut ista scire quinerim.

Nam cum quondam largius
 Cum sumeret Greninchus,
 Et ebriosus cum suis
 Communicaret coniuge.

Licentiusq; luderet,
Fatale crimen detegit:
Nec alma Vno creditur
Inesse frustra Veritas.
Tacebat Vxor credita,
Dum sola delitesceret:
Quousque Venit ad meam
De more priſco coniugem,
Tunc protinus Greunckij
(Solent Vt omnes fœmina)
Coniunx resignat abdita,
Et instituta diſſipat.
Tamen rogat fideliter
Meam ſubtude coniugem,
Vi nemini negocium
Iſtud recludat arduum,
Quod ipſa calat integra
Per noctis horas Vnica,
Quousque mane ſurgerem.
Sed iſta cum perceperam,
Turbabar amens maxime
Dolore Vt nescius.
Recogitabam fabulas,
Et acta priſci temporis.
Pro rege quando Iuppiter
Olim trabem rogantibus
Ranis Olympo mitteret:
Nec inſtar illam Principis
Vellent tamen cognoscere,
Crudeliorem poſtea
Iſtis dedit Ciconiam,
Quæ ceu Tyrannus impius

Grassata totis finibus
 Suos vorant subditos.
 Ne forte iam contingeret
 Idem, Verebar anxius.
 Tunc ergo soles condidi
 Excogitando plurimos,
 Has arte qua mirabiles
 Retruderem praestigias.
 Quapropter ipse maximis
 Nucbar &sq; viribus,
 Ut pondus auri prae graue
 Auferre possem conditi,
 Tanti caput discriminis.
 Quare sequar omnia
 Patris mei vestigia:
 Seu rura culta carperet,
 Cum sol micaret aestuans,
 Sylvasve clàm capesseret,
 Cum luna fulget aurea,
 Per solis aestus ignei,
 Nivesq; frigidissimas:
 Quocunque gressum poneret,
 Hunc insequer sedulo.

COMMENTARIA.

- I. **V**ide quibus Reinike nitatur fundamen-
 tis constituendae fidei, nimirum duo-
 bus firmissimis. Alterum est, quod non solum
 consanguineos suos, verum ipsum etiam pa-
 trem accusat, & in summum capitis pericu-
 lum arcessit. Alterum quod Sicariorum quo-
 rumdam insidias aperit, qui Regem ipsum tru-
 cidare,

~~cidare, & de Regia dignitatis gradu deicere conati sunt,~~ quibus suspicionibus Rex, ut fidē orationi habeat, bifariam persuadetur.

Nemo enim facilē sanguine iunctos aut parentem suum in vitæ discrimen vocat. Ad hæc pleriq; omnes ad studia gloriæ incendi- mur, & cupiditate regnandi torquemur, unde in suspicionem regni appetendi si qui delati fuerint, incidere facilimè solent. Proinde animaduertat iudex, ne orationi ad speciem veritatis adumbratæ citò credat. Inquisitio enim & inuestigatio veri propria iudicis esse debet, ut finem semper, in quem dicuntur omnia, respiciat & consideret.

Nemo pecuniam, quæ est effectrix multarum & magnarum calamitatum, tanti æstimare velit, ut in ea fiduciam dignitatis suæ aut omnium rerum spem reponere, eiusq; causa maleficiū etiam minimum admittere conetur. Pecunia enim fugax, fragilis & caduca cum sit, ab inconstantia & temeritate seiungi non potest. Opes etiā facultatesque, quas per vitæ totius curriculum sepè studiosissimè cumulasti maximas, & ferreis sephisti cauernis, harum vnus horæ spacio iacturam facere, & in vitæ genus contemptissimæ incidere potes. Dei enim opera, poenæque admirabiles intelligentiæ nostræ vim ac notionem fugiunt.

II.

~~Explicatur hæc opera ebrietatis propria.~~ III.
 Prouerbialis extat sententia, In vino Veritas. ἐν οἴνω ἀ-
 Significat autem ebrietatē animi fucum tol- λήθεια.
 lere, & quicquid in pectore conlitum est, in-

apertum proferre. Vnde etiam diuinae literae
vetant Regibus vinum dari, quòd ibi nullum
sit arcanum, vbi regnet ebrietas. Vnde Salo-
mon in Prouer. à me carmina redditis sic ait:

Cap. 31.

Quod prius exitio Reges dedit optime fili,

Hoc rabida caueas aspide perus iter.

Pocula Principib. neque pone capacia in ignos

Obrue nec Reges exhilarante mero.

Vincula diuini ne iuris honesta resoluant,

Pectora cum nimio sunt m. id. facta mero.

Et miseros duris cruciatibus vrere pergant,

Atque malos spretò iure leuare viros.

Sunt arumnosis quicunq; laboribus hausti,

Nectar, & his Vinum prebibe dulce puer.

Lib. 14.

Vi mala curarum tormèta relinquere possint,

Cap. 22.

Pectoris arumnas excutiantq; graues.

Hinc est quòd Plinius scripsit vinum vsq;
ad edè mentis arcana prodere, vt mortifera et-
iam inter pocula loquantur homines, & ne
per iugulum quidem redituras voces conti-
neant, vulgoque, inquit, vino attributa est
Veritas. Celebratur etiam Persæ cuiusdam
Apophtegma, qui negauit tormentis opus
esse ad exquirendum verum, vino enim re-
ctius elici, quod Horatius approbat:

Horatius
in Odis.

Tulene, inquit, tormentum ingenio admoues,

Plerumque duro, tu sapientium

Curas & arcanum iocoso

Consilium redegis lyao.

Idem.

In arte Poe-
tica.

Reges d. cuntur multis vrere culullis,

Et torquere mero, quem prospexisse laborant,

An

An sit amicitia dignus.

Rursum alibi.

*Quid non ebrietas designat? opera recludit,
Spes iubet offerat, in preliis trudit inermē.*

Et certum est quod largius poti non tantum effutiant sua arcana, verum etiam audacius in alios loquantur, quod enim in corde sobrii, id in lingua ebrii. Vnde etiam iactatur adagium, non audiri verum, nisi à tribus hominum generibus, pueris, ebriis, & insanis. Sed nihil pestilentius, quam impunitas garrimenti, aut Senatus ad garrendum optimus, ad loquendum ineptissimus, & nihil salutaris fide & taciturnitate Reipublicæ accedere potest.

Sed iam experientia docuit, vsusq; quotidianus confirmavit, quod temulenti libere & tuto, quicquid in buccam veniat, loquantur, quin etiam incircumspectè, & quicquid forte fortuna in animum inciderit, impunè nugentur. Perinde quasi sermo illis non in pectore, sed in faucibus nascatur. Vnde non solum semetipfos, verum etiam alios infinitis immergunt calamitatibus, quod sobrii certè nunquam aggredierentur. Homines itaque frugi, qui parçè continèter, & sobriè viuunt, auro Princeps sibi comparare debebat maximo. Quid multis innumera temulentiaè mala & immensa continentia commoda, nec liber Iliade prolixior complecteretur. Vinolentiaè detrimenta quotidie ob oculos versantur, quod ipsa non solum vitæ, aut corporis,

honoris aut rei domesticae damna, verum etiam anima ipsius incommoda pariat. Sed ad eam iam, pro dolor, nos Germani redacti sumus dementiam, ut illum quem amiciores caeteris honorificentius excipere aut tractare volumus, vini copia sic obruamus, ut neque pes, neque mens officium suum faciat. Hec autem quae amicitia, quae familiaritas, aut benevolentia? quod hominum sanum & sobrium de mente & sanitate deturbo, vitam illi breuiorem facio, sensus obnubilo, ad maleficium impello, ut se non solum indecenter gerat, verum etiam saepe ea effutiat, quae mihi & illi incommodo esse possint? Unde non immerito ebrietas mater & radix omnium malorum, causa & origo damnationis aeternae, praedatrix vitae humanae, venenatae bonae valetudinis, omnium arcanorum reuelatrix, honestatis, & omnis recti expultrix, intelligentiae, sensuum, memoriae, morum, totiusque humanae naturae, & ordinis perturbatrix appellatur.

IIII.

Quae quid reticere volueris, id si mulieri credas, idem feceris ac si aquam cribro haurires. Matronae quidem, & aliae honestae virginis a uni laude sunt dignissime, inueniuntur etiam illustriores foeminae quae fidelius viris, praesertim ebrios commissa possunt abscondere.

Sed quia rarissimae sunt haec mulieres, nigrisque simillimae cygnis, cautè hac in re agendum est. Pleraque enim foemina loquacitatis vitio laborant. Proinde si quid occultum, reconditumque esse volueris, ne viro quidem,

nisi

nisi summa necessitate & urgente occasione
coactus aperias, nedum femina credideris.

Honesta autē matrona res graues, & ponderosas, ad se nihil spectantes expiscari nō debet. Nec mihi quisquam rem gratam praestiterit, si ea quorum mea non refert, dilucidè mihi explanet atque recitet, tamen si enim explorata habeam, nihil tamen commodi meae inde rebus accedit. Quòd si res percrebuerit, & in sermone omnium esse coeperit, equè mihi ac alteri culpa imputabitur, vnde plus detrimenti, quàm commodi emanare solet.

Docet nos exemplū aut fabula Ranarum, ne facillè peregrinos concupiscamus dominos, sed eum, quem Deus & fortuna obtulit Magistratum, siue asperum, siue benignum, patienter feramus, ei quē in omnibus obtemperemus, à Deo enim conceditur, cui frequētius deterior, quàm clementior succedere solet. Optandum quidem est mansuetum potius & clementem dari Principem, qui suos subditos, quasi pater patriae fideliter tueatur, & humaniter tractet, quàm Tyrannum reuereri multiplicesque ab ipso illatas perferre iniurias: Veruntamen quia & bonus & malus à Deo ad hanc dignitatem ordinatur, tolerandi ambo erunt. Tui enim officij est Magistratui obedire, eumque reuereri, qui si peccat, & ipse pœnas temeritatis suae à

Deo constituendas
dabit.

DE ASTVT. VVLP.
CAPVT XXIIII.
ARGVMENTVM.

De patre Vana suo mendacia dicere pergit,
Se mihi is Vulpes insinuata; dolo.
» Qui semel ingenio conceperit esse dolosus,
» Deseret haud facile perditionis iter.

SE meli tacebam clanculum,
In Vallis antro denia,
Sculus & aures erigens:
Parentis ut vestigia,
Et Angulos reconditos
Intelligens cognoscere m.
Nec fors amica d. fuit,
Quae mater est audacium,
Repellit atque debiles.
Vix tempus hora per breue
Vnius a scultaxeram,
Connallis è cubilibus,

Antroq;

Antroq; rupis humido
 Furtim parens se proripit
 Sursum, retroq; respicit.
 At iura circum frondea
 Postquam latere neminem,
 In colle celso conspicit:
 Multas arenas congerit
 In montis antra concans,
 Pedumq; signa saltibus
 Planis adequat omnia.
 Hinc clanculum se subtrahit,
 Et cum nemus reliquerat,
 Domumq; sese contulit:
 Per saxa montis ambulo,
 Terraq; scrutor viscera:
 In antra repens frigida:
 Aurumq; lucror maximum,
 Opesq; patris consequor:
 Quas ore non percenseam.
 Deferre cœpi protinus
 Pecuniarum pondera,
 In lustra sylva proxima.
 Fossaq; sat notabile
 Recondidi sub arbore.
 Cunctis diebus interim
 Pater meus conuiuia
 His instruebat splendida.
 Qui Regis indignissima
 In fata conuauerant:
 Adhæc Brunonis aspera
 Authoritas ignobilis,
 Cum literis in exteras

*Ablegat Vrbes nuncios,
Vt aduolarent ocyus,
Quicumq; iam stipendia
Vellent mereri militum:
Bruno ferarum maximus,
Hac omnibus decerneret
Exercitus consortijs.*

*Onustus ergo literis
Parens meus benignior
Mox ciuitates plurimas
Nor absque vitæ maximo
Perambulat periculo,
Sed sortis huius inscius,
Quod perdidisset optimum
Regis lenamen pauperis,
Auriqu; pondus maximum.*

COMMENTARIA.

I. **N**ON est indicium bonæ indolis, aut hominis integri, pluribus & præcipuè amicis suis malè loqui eosq; indignissimis calumniari modis. Homo cui nunquam desunt spicula, qui semper cibi aut vètris gratia huic applaudit, illi maledicit, credentem decipit, absentem rodit, & mordet, is odiosum se reddit, & perditione sibi ipsi acquirit. Et quemadmodum ex cantu auis cognoscitur, sic facile ex sermone cōiecturam facimus cuiusmodi vnusquisq; esse soleat.

II. Nemo vnquã tam malitiosus, aut impius fuisse creditur, qui non seipsum defendere, animiq; malitiam sermone, aut aliqua probi-

eatis

tatis specie adumbrare conatus fit, quemadmodum Vulpes ista, quę aurum defoderat, summa cum diligētia omnia sua vestigia occultare nitebatur, veruntamen aliquod signū apertius semper remanet. Ideoquę dicitur, quod nec ipse diabolus vel mille doctor artiū in eam se transfigurare substantiam possit, in qua penitus sic mutetur, vt cognosci nequeat. Semper enim pars aliqua remanet (aut cauda, aut pes) quę diabolum esse ostendat. Sic etiam rarissimum, si attendas, quod non fit mancum & mutilum, & aliqua ex parte claudicat, profertur mendacium.

CAPVT XXV.
ARGVMENTVM.

*Vltima fata patris, mortēq; exponit amarā,
Terminat & Vulpes ingeniosa dolos.
Pisillo reprobis sixontundatur aheno, α
Non tamen insidias exuēt ille suas. α*

PER dura Rheni frigora,
Et murmurantis Albidos
Trans flumen Vrbes plurimas
Parens meus lustrauerat:
Exercitus & militum
Vim maximam conduxerat,
Ad tempus optatissimum
Æstatis huius proxima.
Posthac domum reuertitur
Cætumq; mox sodalium,
Lupumq; quarit anxius,
Vrsamq; Regis amulum,

Quos

Quos in tabernis ebrios
Tumultuosos inuenit.

His ergo mores gentium,
Casusq; narrat asperos.
Vt mille tot pericula,
In oppidis euicerit,
Canumq; tot latrantium
Vires graues effugerit.

Quam saepe celsis montibus
Venator illum persequens
Non quiverit deprendere.

Post dicit admirantibus,
Quot milites conscripserit:
Vt copiam subduxerant,
Apparet esse milites,
Plus mille quam certissimos,
Qui bellicè iurauerant
In militarem gloriam:
Vellent quòd omnes strenuè
Loco Brunonem Principis
Habere perpetuum sui.

Dei per amplam gratiam
Id impedui sedulo,
Et sum moratus gnauitor.

Dum destinantur caetera,
In antra sylua protinus
Occulta migrat proxima,
Auri sepulti maximam
Auferret ut pecuniam,
Primo parens subrupibus
Specus odorat sedulo,
Cabile nec non vndique

Vestri.

Vestigat antri frondem.

*Hic ortalis, & maxima
Acerbitas est omnibus.*

Ablata sentit omnia,

Nec vitium teruncium

Tot inter auri pondera

Quasitor & squam repperit.

Tum questibus cacumina

Implebat alta montium,

Et cor querelis anxium

Rumpebat, et singulibus.

Patremq; desperatio

Tunc occupavit pessima,

Abit, ligatq; guttura,

Et colla vinculis implicat.

Hinc proxima ramusculis

Spe destitutus & leima,

Ab arboris suspenditur.

Sic hostium regalium

Hoc institutum pessimum

Dolo meo compe scui,

Et impediui callidè.

Hic error omnes fascinat,

Ut me velint extinguere:

Caputq; nostrum deuouent,

Et innocentem luvidis

Abominantur Vocibus.

Nec innocentem tradere,

Regiq; vitam sistere,

Non esse Virtus creditur,

Nec liberat suspendio.

Ut ecce coram cernitur.

1. **S**Cientia & Virtus rei militaris & castren-
 sis militum ratio hîc attingitur, adumbra-
 turq; quàm turbulentum illud importunum
 & temerarium genus hominum sit. Quippe
 qui pecuniæ gratia, quam velut alteram ani-
 mam venerantur, vel ipsum cœlum, duce dia-
 bolo, expugnare, superisq; Iouem detrudere
 regnis conarentur. ~~Nemo vnquam tam ini-~~
~~quus, inuerecundus, aut malus in rerum na-~~
~~tura extitit, qui non pecunia omnia, qua vo-~~
~~luit, comparare sibi potuerit. Quocirca tam~~
~~omnibus nationibus in ore fuisse hæc videtur~~
~~fontentia, quàm nunc etiam omnibus est in~~
~~vsu. Pecuniæ obediunt omnia. Vide Græcus~~
 Poëta inquit:

Euripid. in
Phœnissis.

*Mortuilibus nil charius pecunia,
 Atq; inter homines vna plurimum valet.*

In Pluto.

Item Aristophanes,
*Proh & nihil sumum reperies & spiritum,
 Sed pariter omnes feruntur victi lucra.*

Idem facetissimè persequitur, quicquid re-
 rum vel bonarum, vel malarum geritur inter
 mortales, id pecuniarum gratia fieri, quin et-
 iam Diis ipsis non aliam ob causam rem diui-
 nam fieri, atq; inter alia multa refert.

Si quid eximium est, aut splendidum:

Si quid venustum, hominib. abs te vno venit

Siquidem opibus vniuersa simul obediunt.

Huc pertinent & versus è Comœdia qua-
 dam,

Argen-

*Argentū & anima & sanguis est mortalibus,
Hic qui caret, nec sibi par aut sedulo,
Vnos hic inter mortuus circum ambulat.*

Proindè Horatius pecuniam Reginam appellat dicens:

*Scilicet uxorem cum dote, fidemq; & amicos,
Et genus, & formam, Regina pecunia donat.*

Sed nemo festiuius pecuniæ Tyrannidem descripsit, quàm Euripides Bellorophontem ad hunc modum loquentem faciēs. Referuntur autem à Seneca versus aliquot, fabula i. *Lib. Epistoliarum 30*

*Sine me vocari pessimum, et diues vocer,
Nemo an bonus, an diues omnes quarimus.
Non quare, & unde, quid habeas, tantū rogāt
Vbi que tanti quisque, quantum habuit, fuit.
Quid habere nobis turpe sit, nihil
An diues, omnes quarimus, nemo an bonus,
Aut diues opto viuere, aut pauper mori.
Bene moritur, quisquis moritur, dū lucrū fa-
Pecunia ingens generis humani bonum. (cit.
Cui non voluptas matris, aut blandæ potest
Par esse prolis, non sator meritis parens,
Tam dulce si quid Veneris in vultu micat,
Merito illa amores cælitū atq; hominū mater.*

Cū hi, inquit, nouissimi versus in Tragedia pronunciati essent, totus populus ad eijciendum & actorem & carmen consurrexit, vno impetu, donec Euripides in medium ipse profiliit, petens vt expectarent, viderent, que quem admirator auri exitum haberet. Ex hoc admirari interim licet peruersum præ-

præ-

præposterumque mortalium ingenium, sententiam improbam in ficta fabula, sub persona improba ab histrione recitatam in theatro non ferunt, ac per tumultum eijciunt, sibi quisque domi ignoscit. Quotus enim quisque est qui studio vitaque non loquitur, quod illic histrio sonabat? Horrent voces in theatro & non horrent rem in omni vita. Quid infamius, quid execratius, apud omnes, mendacij vocabulo? quid ipsa re in moribus hominum vfitariius? Quid periurio detestabilius? excute vitam hominum, periurij plena sunt omnia. Vide quid populo iurent Principes, quid Episcopi, quid Abbates, imò quid in Baptismo Christiani omnes. Confer mores, quantam inuenies periuriorum *μυρμηκων*: Quam abominantur furis nomen, at in vita nihil aliud inuenies. Nisi fortè furtum non est, accipere pecuniã mutuam animo non reddēdi, negare depositũ, mala fide inuadere hereditatẽ aut possessionẽ alienam, imponere emptori, suffurari non nihil de iis quæ tibi credita sunt, pro gẽmis vitrum obtrudere, aliud vini genus pro alio vendere: Denique nullam prætermittere occasionem fraudandi proximum.

Honesti autem & strenui milites non causa pecuniæ omnibus suum corpus prostituēt, sed iis tantũ Principibus operam locabũt, quos ob amorem patriæ, pietatis, religionis, aut aliam honestiorem causam bellum suscepisse cognouerint: Tyrannos verò, qui sitien-

tes Christianum sanguinem ad abolendam gloriam Dei capeffunt arma, angue peius, & cane rabiente deuitabunt, & potius mendicitatem perpetientur, quàm talibus inferuiât.

Animaduerte hîc, quidnam potiffimùm ad belli apparatus requiratur, nimirum pecuniæ ingens & grandis aceruus. Qua femel amiffa atque exhausta non solum bellum finitum, verùm & tu ipse qui bellum facere atque instruere conaris, postea nullus eris. Quâ obrem in bello mouendo Imperator summa cura perpendet & secum ponderabit, quidnam emolumenti aut detrimenti inde consequi possit, erarium enim publicum interdum plus spacio trium aut quatuor mensium alieno paucos milites exhauritur, quàm si Præposituras, Ducatus, aut officia aliquot Palatina coëmiffet. Ita vt maiorem pecuniæ iacturam faciat, quam bello adipisci aut recuperare possit. Quòd si tandem etiam gloriosam consequatur victoriam, nihilominus pecuniæ facultatesque suas amiffit, inimicitias non solum sibi, verùm etiam omnibus successoribus suis conflauit immortales, vt hostium extimescens minas non absque magnis sumptibus ciuitatem denuò præfidiis, custodiis, vigiliisq; munire cogatur, ita nihil præter molestias, egestatem, curas & calamitates ea ex re *Belli in eodem* accipiet. Deinde cum prouinciam ipsam ob- *moda* tineret, deuastatam eam, & fame attenuatam inuenit, in qua modestia honorque exulant: Adulteria omnisq; improbitas regnant, gra-
uis

uissimisque peccatis Deus opt. max. offenditur, cuius omnis rei ipse autor extitit. Ad hæc populi indomiti, rebelles, impotentes legibus sibi ci nolunt, sed tanquam in gyrum rationis, quò effrænata & furiosa cupiditas impellit, arripiuntur. Postremò ærarium cùm ipse sit depeculatus, nouas quasdam conficiendæ pecuniæ machinas excogitare, subditorumq; expilatione & direptione opes perditas recuperare cogitur: Vnde sibi iram, inuidiam, & tantum vulgi odium cõciliat, vt illum quem prius hostem licet infestissimum habuerunt, si rediret, omnes expãsis vlnis amplecteretur.

Ex his aliisque multis incommodis facillè colligi potest, quòd nulla regio sumptibus maximis in bellum collatis respondere possit, vt taceam quas violentia militum ciuibus iniurias, & incommoda inferat cùm dimittuntur exercitus: ita vt nihil pestilentius aut detestabilius bello esse possit. Quod & Poëta testatur exclamans:

*Virg. lib. 11
Æneid.*

Nulli salus bello, pacem te poscimus omnes.

III.

Tertiò monemur hîc, ne quis Principum fauori se totum committat, aut in facultatibus suis, rerumque copiis confidat: Nam vt

Eobanus

Poëta inquit,

Hessius in

Tutius est, prestatq; Deo confidere soli.

Psal.

Quàm se principibus credere mille viris.

Pecuniabo

Caduca enim pecuniæ bona cùm sint, & na vana et repentè euanescent, teq; non solum in molestias, miserisque animi cruces, verum etiam extremam in desperationem coniiciant, stultum

caduca.

profectò

profecto est in auro aliquem spem dignitatis
aut salutis suæ collocare maximam : Nam vt
Poëta testatur,

~~Sapienter auro multa sibi esse mala.~~

Et Seneca,

~~Dij immortalis, obsecro aurum quid valet?~~

~~Venerum in auro bibitur, expertus loquor.~~

Sed quis elegantius Iuuenale, cum ait,
Tantis parta malis, cura maiore, metuque
Seruantur, misera est magni custodia census.
Sed plures nimia congesta pecunia cura
Strangulat, & cuncta exuperans patrimonium
census.

Idem alibi,

Nec plura Venena

Miscuit, aut ferro grassatur saepius & illum
Humana mentis vitium, quam serua cupido
Indomiti census.

Libet his adiacere elegantissimum Auso-
nij Epigramma de Cræso & Diogene.

Effigiem rex Cræse tuam diuissime Regum

Vidit apud manes Diogenes Cynicus.

Constitit, atque procul solito maiore cachinno

Concussus dixit, quid tibi diuitie

Nunc profunt, Regū Rex oditissime? cum sis

Sicut egonudus, me quoque pauperior:

Nam quacumq; habui mecū fero, cū nihil ipse Fortuna tā

Ex tantis tecum Cræse feras opibus. prospera

Itaq; cum fortunæ ornatur muneribus quā ad-
amplissimis, & ad gloriam erigimur, eum sta- uer su pro-
bilem esse nequaquam nobis persuadeamus. dentia re-
Nihil. n. tam contrarium est rationi atq; con genda est.

stantiæ

stantiæ q̄ fortuna: Quare eius tam prosperos,
q̄ aduersos, quantū humano cōsilio effici po-
terit, motus prudentia quadam gubernabi-
mus, non ilicō, cum ea quæ largita est repetit,
desperabimus, sed potius Diuum Iobum ad-
hortantem nos, audiemus,

*Cū bona de Domino suscepis omnia dextra,
Cur mala non itidem sustinuisse Scler?
Quæ tibi cuncta Deus dedit, hæc Deus abstulit
idem,*

*Ecce is ad plucitum cuncta creata suum.
Quisquis es ergo graui fortune pressus ab Au-
Laudib. extollas nomen ad Astra Dei. (Stro.*

IIII.

Proponitur hic illustre exēplum prouer-
bij illius quo dicitur, malè partum malè dif-
perit, qua enim occasione fraudādi bona tua
comparaueris, eadem amittes. Idcirco etiam
orta est vulgaris illa sententia.

*Lucrum malum æquale dispendio,
quod Hesiodus sic effert:*

*Μὴ λυχνὰ νόσ δλοίειν, λυχνὰ νεπλέα ἴσα δ-
τησιυ.*

Ne malè lucreris, mala lucra æqualia damnis.

*Vtinam autem hanc sententiam cum mor-
mortales omnes, tum præcipuè negociatores,
non scriniis, sed pectori in sculperent suo, du-
cerentq; non esse lucrum, quod iactura bonæ
mēis comparetur: neq; quicquam vrile esse,
quod non idem sit honestum. Verūm illis
magis arridet illud Ennianum,*

Ennius.

Vade habeas quarit nemo, sed oportet habere.

Sed

Sed contra Sophocles,

Sophocles.

*Non Undecunq; lucra gaude quarere,
Plerosq; siquidem turpibus de quaestibus
Aufferre damnum, non salutem videris.*

Hinc prouerbiales quoq; aliquot Senarij
nati videntur:

Κέρδος πονηρὸν ἡμίαν ἀεὶ φέρει.

Dispendium affert fraude quaesitum lucrum.

Et,

Τὰ δ' αἰχρὰ λίεθον συμφορὰς ἐργάζεται.

Acturpe lucrum adducit infortunium.

Huc etiam pertinet Pindari sententia:

Pindarus.

*Τὸ ἃ παρ' Δίνων γλυκὺ πιροτάτα μένει
τελευτά.*

*Quod praeter iustum est dulce, exitum ha-
bet amirissimum.*

Qui enim furtis, rapinis, aut alio quouis *Re male*
malo dolo res & facultates suas amplificat, *parta, ma*
horum possessio nunquam hereditario iure *le dilab-*
ad tertium haeredem peruenit, cuius rei ex-
empla quotidie videre licet.

CAPVT XXV.

ARGVMENTVM.

*Spe Reginalenis Vulpis tactatur in an. i,
Dum promittit opes rupe latere cana.
Credere turpe nimis nulli, Verū omnia cuique
Credere, tam stultū quā nocet illuderit.*

Regina lucri maxima
Spe captam ore femina,

H

De

De plebe Vulpem seuocat,
Dicitque nobis indica,

Castida o-
ratio Reini-
kes.

Regina cō-
solatur Rei-
nikin.

Qua Valle sit reconditum
Tampondus auri diuitis.
Tunc ille quid stultissimus
Narrabo surdo fabulam?
Opesne vel pecunias
Tantas in hostem conferam?
Meaque fiet particeps
Hereditaris Carnifex?
Quid me iuuabit amplius
Monstrare vobis talia,
Qui mortis indignissima
Desideratis exitum,
Meaque pelle luditis,
Et furibus nequissimis,
Plus quam mihi confiditis?
Regina dicit asperas
Amice curas exue,

Viri.

Virique pectus indue:
 En omne quod te perdidit
 Crimen tibi mitissimus
 Remittet, & Rex optimus
 Astuta contra protinus
 Hac verba dat Vulpecula:
 O Regis Vxor prapotens,
 Et gratiosissima femina:
 Si rebus his in arduis
 Ausim tibi confidere,
 Et hesitationibus
 Cunctis remotis credere,
 Quod crimen hoc ignoscere,
 Culpamque Rex dimittere,
 Velitque Regiam suam
 Praestare gratiam mihi:
 Ipsum bearem protinus
 Prae Regibus mortalibus
 In orbe iam degentibus.

Hac quando fallacissimus
 Praefatus esset Reinike,
 Rex, inquit, Vxor optima
 Verbis latronis improbi
 Confidene mendacibus:
 Impostor iste fallere,
 Furtimque rem subducere,
 Et polliceri frivola
 Hac arte novit omnia:
 Hac scito Vulpis propria
 Fallacis esse munia:
 Nugator is Vanissimus,
 Est omniumque pessimus.

Virtutes
 Reinikes.

Proptium
 vulpium
 est fallere

H 2

Tum

Tum Verba contraregia

Regina sup-
plicat regi
pro salute
Vulpis.

*Regina dicit garrula,
Confide Rex clarissime,
Vt amq; dones perdito,
Iam quippe mores impios
Vita prioris exuet:
Nam criminis redarguens
Culpauit affines suos,
Nec non amicos proprios,
Quibuslibet nec intimis
Parcens suis sodalibus,
Seni parenti nec suo,
Omnes nefandas omnium
Retexit vltro machinas.
Quae credo nunquam diceret,
Si vellet aut mendacijs
Vt iube contumelijs.*

Regis est
non facile
credere.

*Rex inquit, imis charior
Si credis vxor sensibus,
Id esse consultissimum,
Ne forte plus incommodi
Hinc exoriri sentiam,
Hunc liberabo vinculis
Et auolare liberum*

Minatur
rex Vulpi
nisi vitio-
sam emen-
det consue-
tudinem.

*Cunctis sinam praesentibus:
Rei licet miserrimi
Sit error & grauisimus,
Et omnium deterrimus:
Sed interim tamen mei
Huius supremi verticis
Insigne testor Regium,
Si non volet desistere*

Factis suis ab impijs,
 Aut in ministros quoslibet
 Quicquam meos vel nuncios,
 In posterum commiserit,
 Mains luet suspendium,
 Quam iam paratum viderit:
 Quin & tot omnes proximos
 Vlciscar atq; puniam:
 Et quicquid eius & spiam
 Amiculi deliquerint,
 Regis & plagiarij,
 Quos indicavit Reinike,
 Id omne vindicabitur
 Sed legibus durissimis:
 Agentur omnes exules
 In orbis oras & ltimas.

Hac audiens Vulpacula
 Mox gaudio perfunditur,
 Viresq; mentis ardua,
 Et spem recentem concipit,
 Atque rex mitissime,
 Et omnium clarissime,
 Quacunq; vobis spondeo,
 Servabo cuncta sedulo:
 Nam facta nunquam talia
 Laudem merentur inclytam:
 Et est quidem magnum nefas
 Et dedecus turpissimum,
 Magnatibus promittere
 Præstare quæ non cogites.
 Rex arbitratus omnia
 Hac esse vera, protinus

Minatur
 pœnam e-
 xilij.

Reinike
 promittit
 se fidē ser-
 uaturum.

Turpe qui-
 dem dictū,
 iam fallere
 nouimus
 omnes.

*Iubet resoluſ vincula,
Et liberè Vulpeculæ
Peccat, & donat omnia.*

COMMENTARIA.

Hoc vnicum præcipuè ex hoc capite vxoris discant, quid fœminam in consilium adhibere conducatur. Quæ nihil pestilentius esse Homerus affirmat, inquit enim:

Odyss. 4.

Ὅς ἐν αἰνότησιν ἡμῶν ἄλλο γυναικός.

Vsq̄ue adeò nihil improbius, muliereq̄, peius.

Frequenter autem apud antiquos Poëtas malè audit mulierum genus, quæ quidem & nostro sæculo strenuè dant operam, ne Poëta vaniloqui fuisse videantur. Euripides apud Planudem in AESopi vita inter omnia mala principatum Mulieri tribuit cùm inquit:

Euripides.

*Πολλὰ μὲν ὄργα ἐν ἡμαῶν θαλάσσιον,
πολλὰ δὲ ποταμῶν ἡμῶν πρὸς θεῶν
ἔνοα,*

*δεινὸν ἢ πένια, δεινὰ δὲ ἄλλα μύρια,
πλὴν ἔστιν ἔτι δεινὸν ὡς γυνὴ ἡμῶν.*

Nihil mala muliere peius, sed & cōtrarium intelligendum, nihil bona melius:

*Eurore multo sanitate mare,
Præniq̄, fluuij, Et ignis acris impetus,
Inopia acerba, acerba alia quam plurima:
Sed nil tam acerbū Et noxiū, Et mulier mala.*

Mulierem autem malam esse perquam venustè Lacon quidam significauit: Qui cum vxorem perpuissillam duxisset, dicebat è malis, quod

quod minimum esset, eligendum. Vnde non immeritò mulieres omniū ferè calamitatum *Mulieres* autores fuisse viris dicuntur: Testis Pandora *omniū ca-* Hesiodea, testis bellum Troianum, testis Her *lamitatum* cules à Deianira extinctus, testis Danaïdum *multis au-* fabula, testis Lemniarum mulierum historia, *tores exti-* testis Cleopatra, aliæq; innumere. *Ornat au-* *tere.*

tem quàm maximè mulierem silentium, ita vt in prouerbiū hoc abierit. Verùm ex ossibus *Quare fa-* compactas esse fœminas constat: ossa autem *mina ple-* nimis crepitant & perstrepunt, eam ob cau- *runq; sint* sam illis à natura propemodum inesse garru- *loquacio-* litatem existimamus. Est enim mulier *res viris.*

Mobilis, inconsistens, vaga, garrula, variabilis, Mantua- *liquis,* nus in Ba- *Qua variū & mutabile semper* eo icis.

Kali, non vult, secumque sibi contraria pu- *gat.*

Præsentit, vt arbitror, & hoc ingeniosus *Phidia ex-* ille Phidias, fœminam nimirum esse animal *emplum.* admodum loquax, sagax ac versatile. Nam si huc illuc discurrere & circumuagari (quod plurimum desiderat) prohibeatur, saltem speculum aut fenestram aliquam, vt dilectam amicam, frequentat & amplectitur diligentissimè. Omitto perpetuum ornatum faciei, atque vestium compositionem, rerumque fortuitarum appetitionem, quæ omnia mihi difficilem & dubiam probitatis opinionem pariunt. Phidiam autem Venerem hoc modo fabricasse, vt testudinem calcaret, auctor est Plutarchus. Porrò fœminæ loquaces

Plutarch. à meretrice Leæna tacere discant, cuius fœ-
in Præcep. minæ, præsertim scorti taciturnitas non im-
Nuptialib. meritò admirabilis apud Athenienses, & sum-
Meretrix mæ dignitatis extitit: Exemplum enim, quia
Leæna silē- sanè illustre est, percensere hîc non grauabor.
tij exem- Harmodius & Aristogiton iuuenes fortissi-
plum mu- mi, ciues Athenienses de Republica optimè
lierib. gar- meriti: nam libertatis recuperandæ, ac Rei-
culis propo- publicæ conseruandæ gratia de Tyranno in-
nitur. terficiendo coniurare, atque id aggredi ausi
 fuere, ideoque in eorum honorum à ciuibus

Gellius lib. publico Decreto constitutum & sancitum,
9, cap. 2. ne vnquam ipsorum nomina seruis indereli-
 ceret. Hi scortum eius lyre cantu, & beneuo-
 lentia officio maximè coniunctum & fami-
 liare habebant, nomine Leæna, quæ à Tyran-
 no capta, torta, & ad mortem vsq; excrucia-
 ta, eorum tamen de Tyrannicidio consilia, &
 conpirationem prodere, nec aperire voluit

Plin. lib. 7. quin potius præcisam dentibus linguam in
cap. 23. Idē Hippia Tyranni faciem expuit. Idcirco A-
lib. 34. c. 8. thenienses ei quoque quid honoris tribuere
Petrus Cri- volentes, nec tamen vt scortum celebrare ani-
nitus lib. 9. maleius nominis in arce Cecropia, à Cecro-
cap. 3. de ho- perege conditore appellata, per Iphicratem
nesta disci- eximium artificem, affabrè sculptum statuē-
plina, De re, vt que clarius honoris causa id factum esse
mulierum intelligeretur, in opere Leæna linguam non
studio & addiderunt. Quod taciturnitatis exemplum
malitia, Si fœminæ pectori benè insculpant, cum præter
de Ter. in naturam mulierum sit cohibere linguam: Vt
Hecyra. que adeò enim loquaces, obstreperæ, & gar-
 rulæ

rulæ sunt, vt cuidam seridè quamobrem mulieres imberbes essent quærenti, quidam responderit, quia tantum temporis filere, immotisq; persistere labris non possent, quousque barba eis abraderetur. Plura de foeminarum malitia & furore eaq; innumera & mira adducerem, nisi prolixior, quàm par sit, me futurum vererer. Mulierum quoq; astutiam & nequitiam passim detestantur Poetæ: sic Seneca,

*Sed dux malorum femina, & scelerum
artifex.*

Sic & Pamphilus poëta:

*Fallax, improba, saua, tristis, amens,
Infirma, instabilis, procax, petulca,
Quæq; est femina.*

Idem alio in loco,

Labilis, inconstans præceps, mutabilis, ar-
dens,

Impetuosa, ferox, insulso, &c.

Et Terentius,

*Censens te posse vllam reperire mulierem
quæ careat culpa?*

Juuenalis,

*Nil non permittit mulier sibi, turpe putat
nil.*

*Cum virides gemmas collo circumdedit, &
cum*

Auribus extensis magnos emittit elenchos.

Item Horatius,

Intolerabilius nihil est quàm femina dives.

Quocirca Principes qui aliis imperat cau-

Mulierum tiores prudentioresque esse debent, quam ut
consilij mulierum consiliis vtantur, aut earum pre-
principes cationibus locum dent. Et cum foemina nihil
vti nō de- instabilius appareat, vir constantia praeditus
bere. se illius blanditiis perturbari haud patietur,
 sed singula pro magnitudine rerum ponde-
 rabit atque discutiet, antequam temere vxor-
 is suae verbis fidem habeat. Id quidem non re-
 prehenderim si maritus vxori aliquando do-
 mesticis in negociis obediat: Verum in rebus
 magnis aut capi talibus consilio vti mulieres,
 tam stultum quam vanum esse nemo sapiens
 ignorat.

CAPVT XXVII.

ARGVMENTVM.

Pollicitis diues Vulpes ingentibus aurum
lactat, Et irato spondet, Et arte, Duci.
Plurima nobilitas nostro promittit in auro,
Rusticitas seruat religiosa fidem.

Gratiarum **T**unc rursus audax Reinike
actio Rei- **I** Coram profatur omnibus:
nikes pro **T**ot iure Regi nobili,
accepto be- **E**tusq; mansuetissima,
neficio. **E**t coniugi clarissima,
Agoperennes gratias,
Caelo quot & nunquam lucida
Micant in alto sidera.
ab impossi- **I**ungeantur ante Cryphibus
bili. **E**qui si more mutuo,
Canemq; Dama diligat,

Quinta

Quam dicar indignissimè
Humanitatis istius
Oblitus & illo seculo,

Aut immemor redarguar:
Omnes & auri maximi
Pecunias habebitis,
Quas dives auri Flandria
Terra sepultas occultit.
Stat Sylva densa rusticis
Qua iam vocatur Hufelo:
In parte dextra limpida
Dulces aquas fons enomit:
Nec desit illic humida
Spelunca pendens pumice,
Implentque caelum dulcibus
Aues & ubiq; cantibus.

Hic quercus antiquissima,
Procerâ qua cacumine
Excedit omnes arbores,

Remunera
tionis be-
neficij pol-
licitatio.

Crede
quod inter
dum mul-
tis menda-
cia pro-
sunt.

Descriptio
loci.

Comas in auras erigit:
 Sub hac sepultus excubat
 Thesaurus auri maximus.
 Quapropter ipsum consulo
 Te conferas in Flindriam
 Iterq; mox accingere:
 Sed nemini mortalium
 Fidas nisi vni coningi.
 Hic ponderosam maximo
 Auro coronam regiam
 Gratamq; gemmis erues.
 Hanc Rex potens Emmericus

Pretiosam
 coronā esse
 ait, vt regē
 & reginam
 tanto au-
 diiores red-
 dat.

Gestisse quondam dicitur,
 Cum vesceretur integer
 Auris adhuc vitalibus:
 Plus postulauit millies
 Illam Bruzo stultissimus:
 Hanc margaritis vndiq;
 Videbis auctam splendidis.
 Gemmisq; tot miraberis
 Illuminatam grandibus:

Ingens pre-
 cium noſe.

Hac estimantur omnia
 Centum talentis millibus,
 Sed Atticis maioribus.
 At quando Rex clarissime
 Opes habebis maximas,
 Erisq; factus ditior:
 Tunc ipse demum laudibus
 Summis mea constantiam
 Fidelitatis euehes,
 Nulliq; gratiosior
 Studebis esse, quā mibi,

Laudabis atq; Reiniken,
 Et fausta comprecaberis,
 Quod te bearim ceteris
 Pra Regibus mortalium.
 Ut omnium ditissimus
 Sis atq; praestantissimus.

COMMENTARIA.

Admirari licet hinc quomodo adultores
 verbis coquinariis Principum animos demul-
 cere, & spe commodi ablandiri eosq; in ad-
 mirationem rapere possint.

Animaduerte enim quam iucunda, fallax, *Assentari*
 fucata & artificio simulationis erudita sit *nunc qua-*
 vulpeculae oratio: quam dolose Regem circū- *stus est om-*
 ueniat, & ingeniose mentiri pergat, ut eius *nium & ber-*
 verbis sine vilo ~~fuso~~ color veritatis inesse vi- *rimus, &*
 deatur, ita ut lethale mulsum eius verba non *inquit Te-*
 incommodè quis appellare possit. Vnde tales *rent. in En-*
 adulationes ad gratiam comparatae, aurium- *nuch.*
 que pruriturum, melleae sunt Principum pra- *Oratio Rei-*
 focationes: assentatione enim delectant, ca- *nikes qua-*
 terum mendacio admittentem strangulant. *lis sit osten-*
 Impossibile quidem est omnes adulatorum *ditur.*
 effugere infidias, & ne semel quidem fucata *Adulatio-*
 nebulonum istorum specie decipi, tamen qui *nes magna*
 non facile credit, nec facile decipitur. Quas *rum sunt*
 ob causas Principes & Magnates hoc Home- *prafocatio*
 ricum carmen tanquam pharmacon aduer- *nes.*
 sus adulationis venenum in promptu semper
 habeant.

ἔτοι ἐγὼ θεὸς εἰμι. τί μ' ἀθαυδέτοισιν ἐ-
νεῖς;

Hoc est,

Singula *Nullum ego sum numen, quid me immer-*
parasitorū talibus equas?
Verbabenè & talem parasitorum blandiloquentiam be-
examinan nè examinent, singula verba trutinent, quid,
da & pon- cur, quomodo & quem in finem dicantur,
deranda quo consilio, aut proposito nouitates, aut nu-
sunt. gas istas inauditas euomant, ne rei magnitu-
dine percussi in errorem inducantur, & fide-
lissimos sæpè à leuissimis scurris vanissimè
accusatos ministros amicosq; dimittāt, quo-
rum loco perniciosus alitur adulator, & su-
stentatur fama solummodò populi, inhians-
que cuncta deuorat, & superioris sui nigros
vitiososq; mores facilimè mellito ore turpif-
fima & exitiali adulatione imitatur, ab albis
verò & rubris, id est labe carentibus totus est
alienus, id quod Alciati emblema in tales do-
ctissimum exprimit:

Semper hiat, semper tenuem, qua & scitur au-
ram

Reciprocet Chamaleon,

Et mutat faciem, Varios sumitq; colores,

Præter rubrum & candidum.

Sic & adulator populari & scitur auræ

Hiansq; cuncta deuorat,

Et solum mores imitatur principis atros

Albi & pudici nescius.

Quare diuus Hieronymus callidam, infi-
diosam

diosam illaudatamque semper esse adulatio-
nem affirmat.

*Vide diuum Hieronymum in Pelagium inue-
hentem.*

CAPVT XXVIII.

ARGVMENTVM.

*Insidias rursus vulpes stabilire laborat
Et fabricare graues incipit ore dolos.
Qui cito Vaniloquus confidit & bique susurris,
Fallitur, & culpa non vacat ille graui.*

Rex è meris fallacijs
Mendacijs que Reiniken
Constare totum sentiens,
Dic, inquit, o vulpecula
An non videtur vtile,
Et esse consultissimum
Site ministrum prabeas,
Viamque mecum conteras?
Nam Flandriam nec vidimus,
Nec hucus oratam viam
Longam prius tentauimus.
Tot Urbium prestantium
Audimus cognomina,
Antuerpiam, Colontiam,
Bonontiam, Lutetiam,
Romamque mundi Principem,
Quas saepe vulgus nominat
Vrbes celebres & graues.

Rex comi-
tem via po-
stulat Rei-
niken.

Sed

*Sed sylua, mons, & oppidum,
Quod nominatur Hustelo,*

*Nullius unquam Principis
Aures puto percrebuit,
Et vera si fatebimur,
Nemus nec istud omnium
Natura rerum continet:
Quapropter hoc, Vulpecula,
Te credo nomen fingere.*

**Terrorem
Rex Vulpi
suis verbis
incutit.**

*Hac verba callidus lubens
Non audiebat Reinken:
Pergit tamen mendacia
Ornare verbis improba:
Quid cogitabis maxime
Rex, inquit, & illis dixero
De montibus si gentium,
Quas sol propinquus excoquit,
Et te & orbis & ltimas
Lustrare partes iussero?*

Quid

Quid Flandria Vicinius?
 Nec Verba permutauro,
 Aut facta mendax dixero.
 Lubetq; coram sistere,
 Cui Sylua non incognita
 Sit, qua Vocatur Hustelo.

Sic fatus ipsum Regia
 Ex arce Lampen advocat
 Sermonibusq; territum
 Compellat audax talibus
 Hic sede coram Regia,
 Caput tuum testaberis,
 In orbe nunquid Flandrica
 Nemo Vocatur nomine
 Quod Hustelo cognoveris?

Tunc ille, testimonijs
 Res talis ecquid indiget
 Et Sylua plena sentibus,
 Et densi dumis horridis,
 Quae nominatur Hustelo:
 Olim suas Vanissimas
 Rumore teste Syluis,
 Utroq; gressu claudicans
 Cudebat hic pecunias,
 Quibus per omnes Flandria,
 Deceps Urbes rusticos:
 Hic mille tot molestias,
 Aestus, gelusq; maximum,
 Canumq; morsus pertuli,
 Sic dicit atque conticet.

Cur ergo Vulpes amplius,
 Rex inquit, aequum te misit

Lampi te-
 stimonio
 mendacia
 sua confir-
 mat Reini-
 ke.

Lāpus hic
 mendacia
 Reinikes
 confirmat

Ducem

Ducem negas adiungere,
Et maximum pecunia
Monstrare pondus abdita?

Excusat se *Sermonibus cautissimis*
Reinike *Respondet his Suspectulus*
quare regē *Si fata vitam ducere*
comitari *Mihi meo concederent*
in Flandriā *Arbitrio liberrimo*
non liceat.

Res nec mihi inuidior
Aut gratior contingeret,
Quam Rex tibi per Flandriam
Præbere me pedissequum,
Cum regenam fortissimo
Quis ambulare perneget?
Sed id vetat nunc temporis
Et sortis importunitas,
Nec ardo dat licentiam
Rerum mearum multiplex,
Statusq; commutabilis,
Quæ cuncta vobis ordine
Nunc explicabo perlubensq;
Quod si deinde perplacet
Rebus relictis omnibus
Non me pigebit Flandria

Narrat Lu- *In regna tecum tendere,*
pū aliquan- *Olim recisis calcibus*
do factum *Cucullio superbiens,*
monachū *Et fune cingens ilia*
suaq; ope- *Mundo videri sanctulus*
re ab one- *Cum vellet Isengrinnus*
ra monasti *Frequentibus ieiunijs*
ca vitæ li- *Exhaustus, & molestus,*
beratum.

Cibiq;

Cibiq; Vilis ferculus
 Confectus est macerrimus,
 Et aeger, Et iam debilis
 Mihi (Velut charissimo
 Vita sua stultissimas
 Leges solebat conqueri)
 Recensuit pra caeteris
 Quod nempe solitudine
 Mendicitatis affecta,
 Grauiq; noctis frigore,
 Inediaq; maxima
 Periret, Et tabesceret.

Ob hos dolores sanctuli
 Monebar Isengrinij,
 Ut condolerem perdita
 Effunderemq; lacrymas:
 Quapropter astutissimam
 Excogitavi machinam,
 Et ilicet monasticis
 Hunc liberavi vinculis.

Expertus istud Pontifex
 Hypocritam me nominat,
 Et ultor excommunicat,
 Me clamat infectum haeresi
 Et caeteribus fidelium
 Me separat mox omnium:
 Quid ergo vulgus diceret
 Aduerte, si Rex maxime
 Tecum viator ambulem,
 Qui pulsus ex Ecclesia
 Sum Christiani Principis,
 Quem tu volebas perdere,

Excōmuni-
 cationem
 causā esse
 dicit quo-
 minus cū
 Regē profi-
 cisci queat

Et in

Et in crucem suspendere?
 Non Regia potentia
 Leues notas inurerem,
 Si plenus atro crimine
 Vitaq; turpitudine,
 Libidinumq; sordibus
 Vel omnium notabilis,
 Cum Rege nobilissimo
 In Flandriam discederem:
 Quare videtur Stile,
 Et sortis id necessitas
 Requirit immutabilis,
 Ne dignitati Regia
 Aspergerem libeculam,
 Aut dedecus turpissimum,
 Ut ante sordes expiem,
 Infamiamq; maximam,
 Summamq; conscientia
 Curem salutem territa,
 Magnumq; Roma Praesulem
 Et deprecer sanctissimum
 Episcoporum Principem,
 Quin pronus augustissimi
 Supplexq; patris optimi
 Exosculer Vestigia,
 Pastoris huius pristinam
 Et ianitoris Caelici,
 Ex arte poenitentia
 Ut gratiam recolligam:
 Nam rite poenitentibus
 Is donat indulgentias
 Reis salubres omnibus:

Non vult
 Regi inure
 re turpitu-
 dinis notā
 Reinike.

Trans equor inde currerem,
 Fretiq; vasta littora,
 Et antequam reuenterer
 Tot executus dicerer
 Fuisse pœnitentias,
 Hinc fama læta spargeret,
 Quod Rege cum dignissimo
 Vir Reinke prosperrimè
 Rerum peritus omnium,
 In Flandriam discederet,
 Rex dicit ista Reinke
 Si vera narras omnia,
 Authoritatis Regiæ
 Illustris æstimatio
 Hæc nostra contumelijs
 Offenderetur maximis:
 Quæ propter ad negotium
 Præsens mihi Lepusculum,
 Vcligam Greuinckium:
 Profectò Vestrum consulo,
 Et institutum comprobo,
 Vt nempe Vitam perditam,
 Tuosq; mores corrigas.
 Malum bonumq; sustine
 Et abstine quamplurimis:
 Nam sola temperantia
 Laudatur in negocijs
 Vel omnibus Mortalium,
 Virtutis atq; maximus
 Thesaurus esse dicitur.
 Ergo tuam sententiam
 Extollo summis laudibus,

Rex senten-
 tiæ Reini-
 kes astipu-
 latur & in-
 stitutum e-
 ius probat.

Vita quod in dignissima
 A peste delinueris
 Et in rectam semitam
 In posterum desideres:
 Quapropter ipse comprecor
 Ut assequaris omnia
 Vita tua salubria,
 Deoq; quam gratissima.

COMMENTARIA.

Obserua ex hoc capite.

Quam periculosum sit aliquem, cuiuscun-
 que etiam dignitatis aut fortunæ hominem
 prodere, infamare, & apud viros Principes
 clanculum deferre. Is enim currente rota for-
 tunæ, cuius tu famam prius ignominiosè la-
 cerasti, vel honesto aliquo facinore, vel Para-
 fitica blandiloquentia, vel fucatis quibusdam
 mendaciis se ita insinuare, perditumq; fauo-
 rem reparare poterit, vel ad maximos euectus
 honores, tibi amicisque terrore periculoque
 nonnunquam mortis nocere & obesse possit.

II. Norunt omnes ij, qui honestè rem merca-
 turis faciendis hodie quærunt, quanta fraus,
 quanta infidelitas in pecuniis monetisq; ex-
 ponendis per totum orbem terrarum admit-
 titur. Quare monete vt maximam habeamus
 rationem hîc modestè admonemur.

III. Constat olim excommunicationem apud
 Pontificios multorum inauditorum flagi-
 catio apud tiorum originem & operculum fuisse. Qua
 Pontificios freri pōtiffices imperatorum existimationi &
 poten-

potentie, regum principūq; opibus, omnium *quidolimo*
 deniq; hominū cuiuscunq; conditionis fue- *fuerit.*
 rint facultatibus & saluti, malitiosè infidias
 struxerunt, vt omnes legū periculis illaquea-
 ti ea, quam ipsi deligerent chorda oberrarent,
 nec contra eos saltem mutire auderent. Cæ-
 sares & Principes secundum arbitrium libi-
 dinemq; suam extulerunt & deiecerūt. Chri-
 sti vicarij dici & appellari volunt, cū tamen
 ille talibus se nunquam implicauerit negotiis.

Veram quidē Christianorum excōmuni- *Vera Chri-*
 cationem maximi ponderis & momenti esse *stianorum*
 nemo dubitauerit. Nimirū cū ministri Ec- *excommu-*
 clesie aliquē, in apertis degētē flagitiis, vt sunt *nicatio ma-*
 adulteria, latrocinia, rapinæ, quotidiana co- *ximè neces-*
 messationes, cōtumaces heresis opiniones, nec *saris.*
 post frequēt es & salubres admonitiones me-
 liora amplecti volentem, ex cōmuni fidelium
 congregatione excludunt, & à baptisimi cete-
 rorumque sacramentorum administratione
 arcēt. Talis vel vilissimi alicuius pastoris sim-
 plex excommunicatio plus in oculis Dei va-
 let, & coram omnibus mortalibus valere de-
 bebat, quàm superstitiosa Pontificū, Episco-
 porum, monachorum, reliquorumq; sacerdo-
 tum, quæ plerisq; pecuniæ causa, aut aliarum
 apud tales vsitatissimarum consuetudinum *IIII.*
 gratia imponitur. *Peregrina-*
tio ad sun-

Quartò innuit hic autor non minus stoli- *torum ca-*
 das, quàm abominabiles & impias, ad castel- *stella sana*
 la peregrina, olim Diuis consecrata, fuisse *Et stolidæ*
 peregrinationes: Cū nimirum posthabita *fuit.*
 vxore,

vxore,

vxore, liberis, omnibusque domesticis actionibus, multi partim Romam, visendi studio summum Pontificem, alij ad D. Iacobi insulas, sperantes, imò pro certo habentes se omnium peccatorum relaxationem, nec non vitæ sempiternæ præmium consecuturos, curfitarunt. Grauius quidem illi miserimi & obcæcati homines aduersus summam fidei Christianæ peccarunt constitutionem. Quandoquidem propriis innixi viribus, suæ pietati confidebant, merita & beneficia Christi abiciens, suis venabantur gratiam operibus. Quod autem quidam hîc obiiciant, non paucos per inuocationem sanctorum pristinam recuperasse valetudinem, talesque peregrinationes nonnullis cæcis visum, surdis auditum, claudis ingressum restituisse, maximeque salutare extitisse: Non equidem omnino id negauerim: Verùm ideone superstitiones illas probabimus? Et quis affirmauerit ope illud diuina & non potius satanæ fascinationibus & præstigiis confectum fuisse? Narratur super hac re historia de errore quodam scholastico, qui vetulæ febricitantis collo cum appendisset chartam, extemplo febres decessit, mulierque incommoda emerfit valetudine.

*Historia cum
insdam &
gabundi
scholastici.*

Quam, ut aliorum quoque infirmitati consuleretur, cum vetula illa describi curasset, execrandis Dæmoniorum nominibus referatam esse compertum fuit. Istasne satanæ præstigias diuinæ virtuti adscribemus: Sic hodie præstigiatores & Magi nonnulli consecrationibus,

nibus, aliisque dolosis captionibus plerunque Trinitatis nomine obumbratis multis auxiliantur & nocent. Cum omnia Diabolorum auspiciis agant horrendisque; inauditis & perterritosis nominibus & vocibus diabolorum cœtui quadrantibus utantur, adeoque; ipsi met nesciant, quid illa, quibus utuntur, peregrina velint vocabula. Infelix interim ignaraque; harum omnium rerum plebs, non Satanam, sed Deum per huiusmodi consecrationes suppetias tulisse auguratur & credit. Verum omnes qui huiusmodi artibus dediti sunt, damnatione ignominiaque; sempiterna afficientur. Hac dere multa, varia & utilia inserere, nisi plures eadem copiosius pertractassent.

Ergo caueo tibi Domino ne forte relicto

Elebile sceleris perditionis iter.

Vitam monasticam omnium scelerum colluione imbutam, infinitorumque; malorum causam extitisse affirmat. Qua dere cum alibi plura agantur, copiosius quicquam addere iam nolo.

V.

CAPVT XXIX.
ARGVMENTVM.

*Magnificum Vulpi Rex conciliatus honorem
Exhibet, opprobrijs exoneratque; nouis.
Virta iacet Pietas, reprobi tolluntur in altum:
Sed tamen hinc lapsu quo grauiore ruant.*

Rex occupans subsellium,
Subnixus altis sedibus.

I

Residis

Residit arcis Regia.
 Et conditorem stirpium,
 Rerumque naturalium
 Praefatus in sic omnium.
 Magnoq; cunctis bestijs,
 Auditus est silentio,
 Omnesq; sponte regijs
 Obtemperabant Vocibus,
 Pratiq; floridissimo,
 (Sed quisq; nobilissimi
 Pro dignitate stemmatis.)
 Confederant in gramine.

Reinike
 digniorem
 locū apud
 regem oc-
 cupat.

Hic subleuatus Reinike
 Superbiebat liuidi
 Non hostis absq; maximis
 Suspirijs, Et luctibus,
 Iuxtaq; Regis coniugem
 Locum tenebat splendidum.

Oratio Re-
 gis, ad cate-
 ra animan-
 tia.

Affatur ergo bestias,
 Et ore rursus incipit,
 Per scepra vobis omnibus
 Rex impero silentium,
 Quot hic adestis bestie,
 Qua membra cunq; corporis
 Ritu ferarum perferunt.
 Aut peruolantes aerem
 Nituntur alis fortibus,
 Vos ampla seu potentia,
 Honorve magni stemmatis,
 Opumve reddit copia.
 Prae ceteris spectabiles
 Rerum vel indigentia,

Exosa

Exosa terris omnibus,
 Mendicitasq; deprimit,
 Sinitq; sordidissima
 E plebe non emergere,
 Quaecunq; nostris dedita
 iam subiacent prouincijs,
 Mentis pias aduertite,
 Imis & omnes sensibus
 Mandata nostra figite.

Coram videtis Reiniken
 Astare vinculis liberum,
 Qui vincetus ante compede
 Erat leuandus in crucem,
 Precatione supplici,
 Meamq; sponsonibus
 Is impetrauit gratiam.
 Hinc iure quod pepercerim,
 Et com meatum liberum
 Mea per vrbes quaslibet
 Prouincia concesserim.

Et si quis hunc in Reiniken
 In posterum leuissimas
 Iniurias immiserit:
 In se, suosq; liberos
 Offensionem Regiam
 Is concitabit maximam.
 Mulctabiturq; vinculis
 Et morte crudelissima:
 Quapropter ipsum Reiniken
 Cum filijs & coniuge,
 Honore dignabimini,
 Amplissimisq; laudibus

Reinikē in
 gratiam se
 recepisse
 Rex cōme-
 morat, &
 idcirco ab
 omnibus
 vult hono-
 re affici.

Rex cōmi-
 natur om-
 nibus Rei-
 nikē offen-
 dentibus
 pœnas.

*Frequenter obseruabitis,
Et gloriam pulcherrimam
Virtutis huic prestabit
Ad vsq; vita terminum.
Nec est quod vllus amplius
De fraudibus Vulpecula
Ad me querelam deferat.*

Excusat
Reiniken
quod impe
tu quodam
iuuenili
peccauerit

*Nam quicquid ante Vulpium
Iniqua per commercia
Seductus vngquam fecerat,
Aetatis aut infirmitas,
Et insolens infantia
Peccare quondam iusserat,
Id expiare cogitat:*

Emédatio-
nem Reini-
kes polli-
cetur.

*Et propter hoc grauissima
Via per infortunia,
Roma ter Augustissimum
Adibit Urbis Praesulem,
Hinc vela ventis lintea
Præbet optatissimis,
Et nauigabit arduis
Aguas per altas æquoris.
Nec gurgitem vastissimum
Externus hospes deseret.
Redibit aut rursus domum
Donec suis iam singulis
Sit expiatus sordibus.*

COMMENTARIA.

1.

Quod superius capitulum de proditoribus
innuebat, id in sequenti hoc planius exprimi-
tur & confirmatur. Omnibus enim serio &
impe-

imperiosè Rex mandat, vt Reiniken, quem prius ignominiosè diffamauerant, & proderant, denuò omni honore & obseruantia prosequantur. Quamuis absurdum & stultum erat regem tam facilè reo variis & infinitis modis delato, antequam suam declararet integritatem & testimoniis confirmaret innocentiam, ignoscere. Quare nemo fortunæ inconstantia vnquam confidere debet,

*Que si quando & volet, fies de Rheore Consul,
Si & volet hac eadem, fies de consule Rheor.*

De peregrinatione Romana superius dictum satis arbitror. Noui quendam, qui bis homicidij reus factus pro interfectis vnum atq; alterum aureum nummum Romani detulit, tantasq; indulgentias inde secum reportauit, vt à nullo vnquam, licet Sacerdos foret, animarumq; curam gereret, ob cõmissa homicidia malè audierit. Porrò de iniquitate & perfidia Romani Pontificis extant Hutteni rythmi, ex Germanico idiomate sic latinitate à me donati:

*Venale ius, & gratiam
Habet supremus Pontifex
Christiq; partam flebili
Vendit salutem funere.
Maiora qui fert munera,
Maiora tollit premia.
Quare necis Vicarius,
Potest ve Christi clausger
Apto vocari nomine,
Christus nec auri pondera*

I 3

Requi-

II.
*Iustitia
Romana
exemplum*

Requirat aut pecunias,
Et vna nobis optima,
Præbetq; dona lactea:
Gratis ministrans omnia.
Et sponte cunctis imperat
Ad sempiternas optima
Nec fontis undas currere.
Ipsi voluntas candida,
Vitæq; turpis sordida
Cor absq; labe sufficit,
Qui nostra mente crimina
Deleuit, & placabilem
Deum patrem mortalibus
Suo crimine reddidit.
Hæc sponte quamvis omnia
Christus benignus fecerit,
Ab omnibus tamen viris
Romanus aurum Pontifex,
Pecuniamq; flagitat.
Iam Romanum inuisda
Nos exuisset omnibus,
Ni res miseratus turbidas
Opem tulisset vtilem
Deus deorum maximus,
Iubarq; Verbi nobilis
Os extulisset aureum.
In astra quod certissimam
Viam recludit omnibus,
Per patris haud vestigia,
Vrbs quo superbit Romuli.
Vnius at per gratiam
Christi patet credentibus
Superna cæli ianua.

CAPVT XXX.

ARGVMENTVM.

*Carcere rex claudi Vulpis iubet ocyn. hostes,
Quos leuis extulerat regius anie fauor.
Iudice sepe nocens absolvitur auctor iniquo,
Mortis Et innocuus fata dolenda subit.*

*Cum fama iam prænuntia
Diffunderet per compita,
Et nunciaret incolis
Omnes per Vrbes Regias,
Quod Reinike ficarius
Ex mortis atra faucibus,
In Regis optatissimam
Receptus esset gratiam,
Is hostibus Vulpecula
Non rumor acceptus fuit.
Omnes dolebant acrius,
At nullus Isengrimo,*

*Virgilius:
Fama ma-
lū quo non
aliud velo-
cius vllū,
Mobilitate
viget, vires-
que acqui-
rit eundo.
Folis timi-
ditas.*

I A

Vel

Velest Brunone tristior,
 Cui felis inquit territo:
 Si verarumior nuncia
 Per nostra sparsit oppida,
 Omnes perimus ilicet.
 Arborq; nobis omnibus
 Legetur ad suspendium,
 Si Regis illa gratiam
 Est consecuta maximi,
 Vbiq; tam Vu'pecula
 Omnis lapis movebitur,
 Ut ladere contumelijs,
 Iniurijsq; persequi
 Nos possit indignissimis.
 Hec ante lumen alterum
 Mihi suis fallacijs,
 Et abstulit praestigijs,
 Nec machinari desinet,
 Quousq; lumen alterum
 Et ipsa flammis exuat,
 Et caecitate puniat.

Tunc maestus senegrinus
 O summe, clamat, Iuppiter.
 Quis nunc salubre pharmacum,
 Et vtilem sententiam
 Nobis ministret omnibus?
 Quapropter ibant ocyus
 Ad Regis arcem splendidam,
 Coramq; Rege plurima
 Narrant recentioribus
 De fraudibus Vulpecula.
 Rex vota supplicantium

Lupus &
 Bruno quo
 dam rursus
 odio infla-
 mati de
 Vulpis in-
 iuria con-
 queruntur.

Contempsit, atq; respuit,
 Auresq; conquerentibus
 Præbere molles noluit.
 Omnesq; claudi carcere
 Iubebat obscurissimo.
 Non immemor tot criminum
 Recogitabat omnium
 Fraudes inexpiabiles,
 Quas falsa coram singulis
 Vulgauerat Vulpecula.
 Fortuna sic Volubilis
 Vagatur, inconstantibus
 Obambulatq; passibus.
 Hæc antè quem depresserat,
 Nunc magna rerum Reinike
 Extollit ad fastigia,
 Tantamq; Regis gratiam
 Adfert, ut vnus omnia
 Quæcunq; poscat, impetret.
 De pelle portiunculam
 Brunonis orans accipit,
 Cui literas inuolueret,
 Haberet atq; sicculum,
 Quali viator vititur.
 Post supplicabat fœmina,
 Leonis atq; coniugi,
 Tuusq; dicit optima
 Regina, dicor aduena.
 Necte latere suspicor,
 Quas ipse propter crimina
 Vias graues susceperim.
 Et hospites pauperrimos

Rex non
 vult accu-
 satores au-
 dire.

Fortuna in
 constantia.

Reinike à
 regina cal-
 ceos petit.

Scis indigere calceis.

Sed noster Isengrinius.

En calciatus optimis

Est quatuor peronibus.

Quos frigoris repellerem.

Geluq; vires frangerem.

His indigerem maximè:

Dariq; nobis postulo.

His tum nec Isengrinius,

Nec vxor eius vititur,

Qua rarius deambulat

Domiq; semper hareat.

Reginae re-
sponso.

Respondet vxor Regia.

Vitam licet cum corpore

Vel viriusq; postules,

Tibi dabuntur omnia.

Regina a-
git gratias
Reinike.

Regina vobis gratias

Habebo dicit Reinike,

Vel omnium dignissimas,

Quod nempe vita supplicem.

Donastis & peronibus.

Meaq; semper spondeo.

Orationis particeps,

Erisq; pœnitentiæ.

Iura hospi-
tium.

Nam iura poscunt hospitium

Qui nationes exter as

Ceu peruagantur aduenas,

Eos precationibus

Omnes suis includere,

Quos omnium fidissimas

Suis patronos partibus

Fuisse semper viderint.

COMMENTARIA.

Plurima cum in presenti, tum in duobus
 antecedentibus capitulis, dicenda hic de in-
 finitis aulicorum essent incommotis, sed de
 eis in sequentibus, nisi prius hoc vnum Reges
 & principes monuero ne adulatoribus faci-
 le aures patentes præbeant. Præterea etiam *Serui prin-*
 serui, qui aliena quadra victuri sunt admo- *cipum in*
 neantur exemplis, qui sint, & quales debeant *aulis quo-*
 se sub alieno imperio cõiuctuq; gerere. Con- *modo se ge-*
 siderent etiam quod abiectissimi nonnun- *rere de-*
 quam, obscuroq; loco nati ad summos ma- *beant.*
 ximosq; honores euecti fuerint, inq; amplif-
 simum gradum dignitatis collocati. Seneca *Senec. lib.*
 quendam aulicum iniuriarum Palatinarum *2. de Ira.*
 patientissimum in cultu Regum consenuisse
 scribit. Qui cū ab aliquo rogaretur, quomo-
 do rarissimam rem in aula consecutus esset?
 Iniurias (inquit) accipiendo, & gratias agen-
 do. Sic Ptolemæus rex Arati virtutem admi-
 ratas, ad se illum allexit, decreuitque in om-
 nibus vti adolescente. Exorti mox inuidi cri-
 minatum Aratum Regi omnino alienaue-
 runt. Amicitia enim Regum repentina sunt *Amicitia*
 amorisq; ardore subito accenduntur: sed ex- *regū qua-*
 pugnari labefactariq; facile possunt, ait Plu- *lus sit.*
 tarch. Præterea gratia Principum, fauorque
 Regum nulli hereditario iure innascitur.
 Quod sequentes nostri confirmant versi-
 culi:

Regum potentum raris,

1 6

Apri-

*Aprilis est clementia,
Amorq; dulcis virginum.
Rosa voluptas candida,
Odorq; delectabilis,
Fallaxq; lusus tessera,
Hæc cuncta puncto temporis.
Mutantur in breuissimo.*

Fauor & inuidia, odium & gratia, fortuna
itē prospera & aduersa eadē circumuoluun-
tur rota, atque ambiguè nunc fursum, nunc
deorsum, nunc in medium, nunc in infimum
exagitantur locum. Quare omnes ita suo of-
ficio cor respondeant, vt facilem urgente ne-
cessitate rationem reddere valeant.

CAPVT XXXI.

ARGVMENTVM.

*Rege iubente lupus per ones exiit vntos,
Quos gratis haud Vulpes induit absq; loco.
Principibus quisquis studio confidit inani,
Disce minas sortis, disce timere Nices.*

Malignus hospes Reinike
Dolis suis effecerat,
Vt Rex vtroque calceos
Lupo iuberet extrahi:
Eiusq; binos coniungi,
Scinditq; protiuunculas
De tristis vrsu pellibus,
Quæ cum teneret Reinike,
Suos in hostes in super
Ab ore mordax talia
Mox enomif conuittia:

*Amiculi pulcherrimi,
Hostes sed implacabiles:
Vestrum bonum qui spernitis
Et deuouetis Reiniken.
Quid cogitetis, dicite:*

Reinike in
dutus exu-
uiis hostiū,
ipsis insu-
per illudit.

*Vestris quod uti calceis
Nunc cogar esse peronibus?
Promitto certè singulis,
Meas quod indulgentias
Sic vniuersas partiar,
Vt possit esse particeps
Protectionis vtilis:
Quicumq; stirpe de mea
Et ortus est origine.
Dolentis Isengrinij
Vxor vocata Giremut,
Nam conticere nesciunt
Passim loquaces fœmina,
Tumultuosa Reinikes*

Amara il-
lusio.

Vxor lupi
ad cōiucia
Reinikes
respondet.

Respondet ad conuitia.

*Deus, precor, ter Maximus
Has puuiat fallacias,
Tuasq; contumelias,
Quibus cruentas omnia.*

*Lupus tacebat anxius
Nec musitabat amplius
Dolore plenus aspero,
Constrictus arcta compede,
Grauiq; laesus vulnere.*

Lupus &
Bruno gra-
uissime à
vulpe vexā
tur, nec re-
spondere
audent.

*Nec rursus ausus tum fuit.
Mutire contra Reiniken.
Quamuis eum procacibus
Iniuriosis, improbis,
Et prorsus insolentibus
Incesseret dicterijs
Si felis hic ex squalido
Præsens fuisset carcere,
Hunc cantionem Reinikes
Et cantitare cum suis
Coactus esset fratribus.*

COMMENTARIA.

*Multa pri-
us, si vis
vincere, di-
sce pati.*

Facile hic Lector diligens animaduertit, neminem in summo rerum omnium discrimine cōstitutum à probris & scommatibus, quæ inimici & hostes in eum iaceant, immunem esse. Interim autē homini prudenti conuenit, multa superando ferre, & dissimulando graues illas animi misérias, quibus circūdatur, euincere. Quo enim erga inimicos nostros fortunaq; impetus intolerantiores fuerimus,

rimus, tãto magis ab omnibus deridebimur.
 Quæ res acrius animum, quàm ceteræ omnes
 iniuriæ, penetrare & mordere solet.

Quod in tribus prioribus capitulis autor
 huius libri innuit, illud ipsum in hoc præsen-
 ti rursus aulicis inculcare cogitat: Ne princi-
 pum clementiæ, aut favori nimium confida-
 mus, néve maiora quam par est potentia do-
 minioq; nostro tribuamus, atq; ita nulla yr-
 gente necessitate, aut dominorum ad id com-
 pellente vtilitate, nobis quamplurimorum
 odium, inuidiamq; cõstemus acerbissimam.
 Sed de his intelligenti dixisse sufficiat.

CAPVT XXXII.

ARGVMENTVM.

*Mysta & aser Satana & Vulpem commendat eun-
 tem*

Ad loca Romani relligiosa patris.

Mille sacerdotes hoc inueniuntur in euo,

Cuncta solent animo qui simul ante loqui.

Sed luce fulgens altera,
 Aurora cum rubesceret:
 Profectiõni separat,
 Et illi pinguedinem
 Peronibus Vulpecula,
 Quos hostibus detraxerat
 Conclauæ posthac regium:
 Ingressus inquit talia:
 Nunc ex tua prouincia
 Rex cogito discedere.
 Quapropter obnixè rogo:

Reinike vn-
 git calceos
 tuos.

Reinike re-
 gem allo-
 quitur, &
 benedictio-
 nem à Sa-
 cerdote si-
 bi dari po-
 stulat.

Finit

Tuus Sacerdos ut mihi
 Verbis eunti prosperis
 Viam precetur etilem,
 Impertiatq; gratiam,
 Acerba ne fors accidat.
 Id imperaret illico

Sacerdos
 benedictio
 nem excō-
 municato
 dare recu-
 sat.

Cum Rex, Sacerdos respuit,
 Causatur atq; Praesulis
 Quod lex vetet scario,
 Et separato de pio
 Fidelium consortio,
 Quicquam precari prosperi.

Cogitur à
 Rege facer-
 dos.

Rex inquit, ad me Praesulis
 Quid error aut insaniat
 Audisne quod Vulpecula
 Adire Romam cogitet,
 Pravamq; consuetudinem
 Emendet, atq; corrigat?
 Quare Sacerdos protinus
 Mandata nostra perfice.
 Regis minister publicus
 Libros reuoluit abditos,
 Viamq; Sulpitalibus
 Verbis precatur prosperam:
 Impostor improbissime
 Nequamq; peruersissime
 Vel omnium deterrimo
 Commendo te Diabolo.

COMMENTARIA.

Suprà etiam profectiois Romanæ men-
 tio facta est. Cæterū in hoc capitulo arguun-
 tur

tur & taxantur concionatores, qui Dei ministros cum agere velint & debeant, tamen potentiam hominum plus, quam Dei grauissimum iudicium reformidant & expauescunt. Sed dum modò annuos prouentus accipiant, stipendiisque ornentur splendidis, ad cuiusuis etiam dementissimi hominis choreas & libidinem canere non erubescunt. Vir quidam magni nominis cum Parochum illius, cuius ipse dominus erat, pagi conuenisset, seruo quoque & fraternè admonuisset, ut relicto tandem missæ sacrificio, reliquisque quibus abuteretur ritibus, cœnam iuxta ipsius auctoris filij Dei institutionem, sub vtraque specie administraret, Psalmosque, quibus ieiuna & misera plebecula ad veram deuotionem & obseruantiam diuinæ maiestatis inflammaretur, publicè in Ecclesia cantaret, relictoque vulgari scorto, honestam in matrimonium duceret uxorem, Populo rudi Decalogum, Symbolum Apostolicum, orationem Dominicam, vsum Baptismi reliquorumque Sacramentorum concederet, crebriusque iterando in iuniores præcipuè infunderet, Denique fictis illis & commenticiis sublatis fabulis purum & simplicem Euangelij textum candidè interpretaretur: Sine vlla mora respondit sacerdos iste, Cùm hanc tuam mentem esse cognoscama mi Domine, id facere haud renuo, quin imò omnia pro tuo arbitratu exequi paratus sum. Facetè, lepidè, laute respõsum, nihil suprà. Sic enim inter Pontifi-

Historia de quodã Parocho.

vt Paulus docet 1. Corinth 1. Sacramentorum 1. ad Tim 3

tifi-

tificios vsu uenire solet, vt plerunque concionatores ad uoluntatem Episcoporum suorum vultum & sermonem commutent. Verum quam seueram cum ab ipsis praesulibus, tum ministris factorum dictorumque omnium Deus in nouissimo die rationem sit repetiturus, Scriptura hinc inde multis in locis dilucidè admodum declarat. Deo potissimum inseruire debebāt, verum illi magis suis commodis, ventris voluptatibus, Sathanaeque operam nouant assiduam. Verum aternus Deus mercedè laborum ipsis tribuet dignissimam, ouiumque sanguinem innocentem è manibus talium luporum postulabit. Nec stultitiae suae & impietatis excusationem aut satisfactionem vllam inuenient, licet se vi humana ad id compulsos, singularique Dominorum consilio inductos fuisse ostenderint. Consultor & transgressor pares sceleris exoluent poenas. Hic quicumque aures audiendi habes, audias, & intellectum intelligendi, intelligas. Sin autem tuas facultates, annuosque proventus, tuæ ipsius saluti, ouiumque tuarum commodo, imò & sempiternæ beatitudini anteponis, praestabilioresque putas: aut Episcopi tui indignationem maioris, quam Dei omnipotētis iram damnationemque formidabilem facis, atque aestimas: Agè serue nequam & infidelis, apage te hinc in obscurissimas Auerni tenebras, faucesque inferni profundissimas. Quamobrem iam singuli officio suo satisfacere debebant, eaque doce-

Diuitia frugiles anima salutem non sunt praeferenda

Adhortatur ad penitentiam.

docere, quæ veritati consentanea, in primisq; Deo accepta esse certò scirèt. Magistratus autem, qui hætenus concionatoribus, vt Christo abnegato, verbum Dei fallaciter adulterarent, scripturamq; vt dicitur, ~~caro naso~~ *caro naso* suspensam tornarent, causam præbuit, contraque veritatem concionari coëgit, suam & ipse in terribili illo die, quando cœli & terra commouebuntur, horrendi iudicij audiet sententiam, cùm nimirum formidolosissimus ille iudex dicet: Age, quandoquidem tua potentia & potestate, quam tibi in gratiam meam *Supremi iudicis aduersus Magistratum* augendæ dignitatis, recteque imperandi, iudicandi, moderandi que Rempubl. tradideram, malitiosè & nefariè abusus es, & non solum plurimos ad pessimè agendum compuleris, verum etiam flagitiosis exemplis ad inferos præcipitatos, aternis suppliciis viuos *impium.* mortuosque mactaueris: Vade nunc, omni que cum impetu in tartara irruere, machinisve ad motis ea expugna, tuosq; fideles ministros expulsos eripe, imò ipsis asside, voluntatemque mutuam, societatem, memoremq; præsta beneuolentiã, in sempiternis angustiis, doloribusq; constitutus infinitis. Hæc tibi, tuisq; debetur merces. Prætereà de Episcoporum concionatorumque officiis plurima hic commemoranda & inferenda essent, verùm ipsi oēs paternas castigationes, fidasq; admonitiones velut anserum clamores respuunt & floccipendunt. Imò nec cœlum, nec Tartara, nec Christi aduētum, aut horribile iudicium credunt,

Cacitas E- credunt, aliàs tam oscitantes, desides, negli-
piscoporū. gentes atque socordes in pietatis singuli of-
 ficio non inuenirentur. Sed alterum nimi-
 rum ipsis voluptas exitiosa, alterum honor
 fragilis & caducus eripuit oculum, vt animi
 acies cæcata erroribus, falsisque mundi ille-
 cebris, beatitatem illam cœli gloriosam nec
 videre, nec æstimare possit, sed
 mortalium spes sempiternis illis
 gaudiis. De quibus iam abunde satis, in par-
 ticularissimorum virorum voluminibus tracta-
 tum fuit.

CAPVT XXXIII.

ARGVMENTVM.

*Innumeris comitata feris, Vulpecula tandem
 More viatoris carpit egentis iter.
 Turpib. hoc vitæ quicunq; grauat in auro,
 Sortis ab abuersa turbine liber abit.*

VT expediuit omnia:
 Premit dolorem pectore,
 Metusq; fingit conscios,
 Et orat inde bestias,
 Profanitate corporis,
 Nec non via successibus,
 Apud beatitudinem

Reinike Vt sempiterni numinis
 pro succes- Dignentur intercedere.
 su itineris, Tum Rex ait, Vulpecula
 reliquarū Maturitas quid denotat,
 bestiarum Et tanta festinatio?
 vota implo- Rex dicit illa, maxime,
 rat.

Qui

*Qui factitare vult bonum,
Et sanctiorem pœnitens*

*Qui nō est
hodie cras
minus a-
ptus erit.*

*Vitam sequi desiderat,
Non præterire lubrica
Permittat illa tempora,
Sed congerendis fructibus
Et rebus instet cœlicis:
Opusq; felix urgeat:
Ne fors an absq; commodo,
Fugacis anni mobilem
Horam vel Synam conterat,
Quapropter illustrissime
Profectionis & lumen
Concede Rex licentiam.
Id executus ocys,
Mandat feris Rex omnibus,
Ut consequantur Reiniken,
Tam pœnitente cum viro
Et ante portas ambulent.*

In iura ventum cum fuit:

O Rex aut Vulpecula:

Constringe quam durissimis

Vrsum, lupumq; Vinculis.

Sic carcerem perumperent

Actum salute de mea

Foret quod vnicè scio.

Sic inquit atq; singulis

Relinquit vltimum vale.

Dolore capti Reinikes,

Dolisq; versutissimis,

Ramboc sacerdos, paruulus

Lepusculusq; comitant,

Sequuntur atq; Reiniken

Ad limen aulae patriae.

Ramboc &
Lampusad
domū pro-
priā comi-
tantur Rei
niken.

COMMENTARIA.

Hypocrita

ru simula-

ta & fucosa

sa probita-

ris species.

Deus deci-

pi non po-

test.

Hoc capitulum redarguit simulatores & malitiosos illos hypocritas, quorum animi sub fucata quadam pietatis umbra extrinsecus candidi simplices, poenitentesq; apparēt: at intus veneno & felle suffusi, auaritia, inuidia, odioq; abominabili polluti deformantur. Ex quorum grege Reiniken hunc esse, caetera non sine vitæ discrimine extremo, ac dimicatione fortunæ, animalia experiuntur. Hac simulata & fucosa probitaris specie homines quidem facilè, verùm Deus nullo pacto, qui intima cordis sensa rimatur, falli atq; defraudari poterit.

Notantur ij, qui exemplo huius Reinikes, scele-

sceleratas ad Deum preces & nefaria effun- *Non teme-*
dunt vota, Deum quodammodo pro ludibrio *re aut leui-*
 habentes. Tandem autem iustissimas demen *ter orandi*
 tia & temeritatis suae luunt poenas. Nimirum
 in rebus arduis, & maximis angustiis, cum
 serio Deum orant atq; obsecrant, similiter &
 ipsi ludificantur, ne vlllo vnquam exaudiuntur
 tempore. Quare eleganter & sanctè Hestus
 noster lufit:

(in Salom. Ecclesiast.)

Sacra salutiferi subiturus limina templi,
Ne tuus incipiat pes titubare caue.
Et dociles adhibe dictis presentibus aures,
Gratior est ipsi victima nulla Deo.
Grata Deo non sunt pingues holocausta per a-
ras,
Nec sacra quae stulti persolvere manus.
Cumq; Deum timida venerabere voce preca-
tus.
Hunc te audire, tibi huc semper adesse pura.
Huic ne divinas multis oneraveris iures
Vocibus, immodicas non amat ille preces.
Nam qui nulla suis precibus moderamina po-
nunt,
Aut raro, aut nunquam quod petiere, ferunt.
Ante Deum quis enim capiat facundiss ha-
beri,
Aut nimia inflato gutturo Verba loquit?
Ipsè etenim caeli solio sublimis ab alto,
Omnia caelesti lumine nostra videt.

Utq;

Utque videt, sic quæ gerimus Deus omnia no-
uit,

Qua ratione huic tu garrulus esse voles?
Sicut enim nimia gignunt in somnia cura,
Sic adimunt precibus plurima Verba fidem.
Si tamē orando quicquam promiseris, ipsum
Absq; mora studeas per soluisse vide.
Nec tanquam insipiens promittere multa pa-
ratus,

Hac ipsa offendas conditione Deum,

CAPVT XXXIIII.

ARGVMENTVM.

Bellinus expectat foris ante palatia, Vulpes
Dum natis Lampum mactat in arce suis,
Tuta fides toto nusquam reperitur in orbe,
Cunctaq; perfidia sunt violata graui.

Cum venit ante ianuam
Arcis paternæ Remike,

In atrium lepuseulum
 Repentè ducens, ostium
 Sublimis ante regia
 Iubet manere Bellinum.
 At Vulpis Vxor Ermele
 Postquam martum Reinike
 Tectum galero conspicit
 Quod & bacillum conferat,
 (Ut portat is longinquus,
 Qui nauigare per mare
 Vel ambulare cogitat.)
 Percussare nouissima,
 Mox sciscitatur anxia,
 Vestitus iste quid velit.
 Respondet ergo Reinike:
 Arege captus maximo,
 Eram ligatus vinculis:
 Tamen meis prestigijs
 Regis fauorem callidè
 Et aucupabar gratiam
 Ut liberum dimitteret,
 Mihiq; pœnitentiam
 Iniungeret leuissimam.
 In veste tali scilicet
 Romam viator ambulem
 Pro me spondit cum lupo,
 Et obligatus est Bruno.
 Rex in super pijsimus
 Donauit hunc lepuseulum,
 Eum neci dimittere
 Cuicunq; nobis per placet.
 Dixitq; perfidissimus

I.
 Lâpus cum
 vulpe arcẽ
 ingreditur.

Reinike
 tanquã pro
 diorem
 Lampi pœ
 na mortis
 dignum in
 dicat.

R

Quod

Quod is sit ille proditor,
 Qui me meosq; tradidit.
 Quapropter ipse iudice
 Me morte dignus est truci.

Postquam stupore territus
 Audiret hęc lepusculus,
 Cursu pedum celerrimo
 Cupit salutem quarere.

Fugam molitur Lampus quem
 cōprehensum Reinike
 occidit. Manu sed illum corripit,
 Latro cruentus Reinike,
 Et inuocantem Bellum
 Opem supremam strangulat,
 Durisq; colla fauciat,
 Demordet atq; dentibus.

Atq; coniunx optima,
 Et liberi charissimi,
 Quin ocys consumitis
 Voratis & lepusculum?
 Vltus graues iniurias
 Ab hostibus durissimis
 Pœnas recepi & iudices,
 Ut conuenit Vulpecula.

Expiscatur Super Brunone plurima
 Vxor quomodo hostium eua-
 ferit potentiam. Et querit Isengrinio,
 Atque, dic Vir Guice,
 Quibus dolis aut machinis
 Nunc hostium minacium
 Euaferis potentiam.

Ecquid nauare me cupis,
 aut dolorem Reinike?
 Prius dies defecerit,

Quanto

Quam mille tot Vanissimas
Recenseam fallacias:

Hæc colla circum carnifex
Rostri ligarat maximum.

Dolo tamen mirabili
Sum mortis è periculo
Ereptus indignissimo.

Cretensibus mendacior
locatus impudentibus
Anilibusq; fabulis:

Delira tot mendacia,
Nugasq; commentitias

In omnium præsentia
Effutebam Principum.

Miratus Et sim maxime
Quod Iuppiter me fulmine
Ad Inferos nec egerit,
Nec arx ruinam flebilem
Conuulsa Regis traxerit.

Sermocinabar maximum
Quod pondus auri nobilis,
Midaq; Gazis æmulas,
Loco sepultas abdito
Congesserim pecunias,
Et has libenter maximo
Regi daturus offeram.

Qui cum profectus in locum
Denominatum venerit
Et se meris præstigij
Mendacibusq; fabulis
Sic esse lusum viderit:
Et innocentem senserit

Narrat vxori
quibus è
manu Re-
gis emerse
rit falla-
ciis.

K 2

Necesse

*Necasse me lepuscum,
 Profecto fraudes omnibus
 Meus parabit maximas
 Et duriore, quàm prius
 Pœnas luam suspendio:*

II.
 Reinike fi-
 bi male cõ-
 sciis locũ
 cum vxore
 sibi comu-
 randum ex
 imitat.
 Descriptio
 & Encomi-
 um Sueuię.

*Quare petamus Sueniam,
 Quę terra plena fructibus
 Est omnium dulcissimis,
 Hic anseres aquatiles,
 Gallosq; gallinaceos:
 Cum gemmeis pavonibus,
 Cuniculisq; paruulis
 Per arua cernes ludere.
 Cum dactylis amygdala,
 Legesq; ficus cœrulas.
 Hic insculis frequentibus,
 Bonisq; vesce piscibus
 Licebit, & farcimina
 Vorare semper pingua.
 His perfruebar ordinis
 Chartusiani cum forem,
 Si poscis ergo tutior
 In pace coniunx viuere,
 Tuis fugam cum liberis
 Periculosum suscipe.*

Consilium
 & propo-
 situm Reini-
 kes vxor
 tum mope-
 re dissua-
 det.

*Tunc illa, vir charissime
 Non istud, inquit, consulo,
 Ut deseramus omnibus
 Cum rebus arcem patriam,
 Et nunc petamus hospites
 Ignota rura mobiles,
 Vbi superba rusticis*

Nudis egestas imperat,
 Non patria grauisſimam
 Ignobili dulcedinem
 Mutare terra conuenit,
 Hic uiuitur securius:
 Quod noſtra ſi moleſtior
 Rex obſidere mœnia
 Conetur, aut ſubuertere,
 Hanc fulciemus tanuam,
 Seraq; poſtes ferrea.
 Ferroq; decertabimus.

Non ille victor impius
 Impune nos calcauerit:
 Arx noſtra plena flexibus
 Ambagibusq; plurimis
 Abundat obſcuriſſimis,
 Vt error huius Regia
 Sit hic inextricabilis,
 Latere tuto poſſumus.

III.

Ne qua ſo, dicit Reinike
 Angaris vxor optima.
 In vrbe quondam proxima
 Prudens mihi vir dixerat:
 In verba quiſquis impia
 Iurare lingua cogitur:
 Illud Deum ter maximum
 Odiſſe ceu periurium.
 Qua vera ſi ſunt, tutius
 In patria manebimus,
 Nihilq; Roma perdidit:
 Multas quid vrbes proderit
 Erroribus ſi compleam

IIII.

Coactū iu-
 ramentum
 Deo diſpli-
 cet.

K 3

Et

*Et corporis pericula,
Rerumq; tot discrimina
Nullis necessitatibus
Inops feram cogentibus?*

*Astutia suę
confidit
Reinje.*

V.

*Quod arma si Rex inferat,
Et castra nostra subruat:
Excogitabo machinam,
Qua rursus huic oppedera
Barbamq; possim vellere.*

COMMENTARIA.

Admonet, quod praua & vitiosa sint maximè deuitanda consortia, nec vlli, qui semel malitiosus & fallax repertus est, fides adhibenda. Præcipuè autem illi, quem tibi ante hac aduersariũ & capitalem animaduertisti inimicum, Quare in primis cauendum est, ne mellitis improborũ hominum blandiloquijs se quis seduci patiatur, vt eorum, de quibus nõquam virtutis aut honestatis integra mentio facta est, familiaritate vtatur.

Periculosam esse assiduam loci commutationem, præsertim illi, qui in honesta & tolerabili cõstitutus conditione, ea quæ ad vsum quotidianæ vitæ requiruntur, sufficienter habet. Vetus enim apud Germanos extat prouerbium, ita à me Latinitate donatum nimis quæ mihi verè cognitum.

*Quæcunque mundi per loca
Egens Viator ambulat:
Vb que fraudes hospitum
Spectabis admirabiles:*

Cibi

*Cibi nec & illa portio
Gratū tibi donabitur.
Et ni crumenam conferas
Auri refertam pondere,
Vbiq; contemptissimus
lacebis ante ianuam.*

Quare nunc in hunc, nūc in alterum proficisci locum difficile est, nec angustiis, vitæq; extremis caret periculis. Maneat igitur quem fatalis non compellit abire necessitas, talemque se erga omnes exhibeat, ut amari & tolerari à quouis possit. Præterea etiam suum diligenter exequatur munus, Deoque se consecrans neminem damno, incommodo aut iniuria afficiat ignominiosa. Et sic nunquam egestate compulsus panem ostiatim quæret. Attamen nemo facultatibus ita addictus erit, ut propter eas vitam suam in discrimen vocet. Vita enim longè antecellit opibus.

Dementissimum esse aduersus fortio-
& potentio-rem insurgere aut bellum capere,
sere, cum enim formidolosum sit cum pari decertare, eumq; sibi subiicere, quid quæso is præstiterit, qui impar hosti suo animi magnitudine, viriumque potentia non aliter atque musca vel culex Camelo ingenti assimilari & conferri potest. Porro quomodo in pace omnia floreant, bello verò collabantur, supra satis ostendimus.

Nemo tantam spem & fiduciam, in arce vel castro, licet munitissimum sit, & inexpugnabile

III.
Periculosū
est aduer-
sus poten-
tiores in-
surgere.

IIII.

bile videatur, collocare debet, vt potentioram ad arma irritare, bellumq; gerendum prouocare connitatur. Tot enim fraudes excogitantur, tot machinae adhibentur. Tot proditores, tot exploratores, praestigiatores iam inueniuntur, vt nulla arx tam praecipua & excelsa, nulla tam profundis vrbs fossis aggeribusq; circumdata, in orbe terrarum appareat, quae non incursionibus aliisque militaribus consiliis expugnari & diripi possit. Et licet potentiores nobis nonnunquam parum fortunae habeant, & cum militum rerum pecuniarum aliarumq; rerum suarum iacturam faciant, ab illorum tamen partibus quis non stare malit? Etiam si enim plus detrimenti damniq; quam nos illis longè inferiores acceperimus, perpessi sint, abundanter nihilominus ipsis omnia, quae ad victum, familiamq; alendam exquiruntur, supersunt. Nos verò cum suppellectilem illam, quam valde exiguam curtamq; habemus, amiserimus, pro pauperiores manus aratro applicare cogimur.

V.
*Psalm. 51.
 Quid gloriaris in
 malitia,
 qui potens
 es in iniquitate?*

Nemo iuxta Dauidis admonitionem in malitia sua gloriari, aut superbire debet, Praestet cum ipsa Fortuna nihil inconstantius, aut fallacius inueniatur, neq; quisquam mortalium sciat, quam diu consistat, aut eodem loco perduret. Praeterea vix aliquis in rerum natura tam fortis, ingeniosus, audax, doctus, versutus, prudensq; inuenitur, aut viuit, qui non similem, aut inuentis suis longè excellentiorem habere possit.

*Bellinus ante fores occlusas, temporis gloria
Pollicitas Lampum dicit abesse moras.
Huic ita se dictis vulpecula purgat iniquis,
Humanos supra mirer et ista dolos.*

IN arcis atrotimine
Stans operitur Bellinus,
Et nominat lepusculum,
Moræ quousq; desidis
Hic damna, clamat, perferam?
Si certa stat sententia
Totum manendi per diem
Domum reuertar ad meam.
Id audsens Vulpecula:
Relinquit arcem protinus,
Tibique, dicit, Belline
Renunciat lepusculus:

Bellinus
morâ Lam-
pî increpat

Vulpes cun
 Qationem
 Lampi ex-
 culat.

*Si forsitan molestior
 Hac fiat expectatio,
 In pace pergas quo lubet.
 Exultat ille cum meis
 Latatur atq; liberis,
 Et nostra sumptuosius
 Nunc Vxor huc conuiuunt
 Parauit, ire non potest,
 Sed clamor inquit Bellinus.
 Quid denotabat flebilis
 Ad Vsq; sparsus sidera,
 Quod inuocaret lachrymans
 Opem meam lepusculus?*

Callide re-
 mouet à se
 suspicione
 Reinike.

*Respondet audax Reinike
 Casus renarro dum meos,
 Et coniugi denuncio,
 Quod arua per Neptunia
 Mox nauigare cogitem,
 Incepit heu procumbere
 Prostrata fufis crinibus,
 Et morte sensus ponere
 Optauit omnes effers:
 Amens dolore maximo
 Cùm vidit hoc lepusculus,*

Bellinus
 veretur, ne
 quid cla-
 mor Lam-
 pi adportet
 mali.

De cro-
 ne vide Chi
 liad. Eras.

*Dilecte, clamat, Belline
 Opem fer atq; subueni:
 Ne Parca trux & impiis
 Meam scrorem deleat.
 Qua dicis, inquit Bellinus
 Credam libenter omnia:
 Sed pertimescens auguror,
 Quod clamor iste maximus*

Secum

Secum mali quod adferet.

*Affirmo, dicit Reinike:
Crotone quod salubrior
Et pisce sit lepuscus,
Illius atq; gratia
Non ipsemet periculum
Quoduis recusem perpeti.*

COMMENTARIA.

Quæ perfidia infidelitasque inter nostros
hodie regnet & dominetur passim Cyclopa
facile iam subsequentes nostri apertius o-
stendunt.

*Quod omne crimen horridum
In orbe regnet ultimo,
Liuoris in sanissimi
Effecit infidelitas,
Nam lumen alter alteri
Sic inuidet spirabile,
Ut proximum felicibus
Frui veter successibus:
Fortuna si quem prosperis
Beet benigna vultibus,
Illius ante ianuam
Mox ater osor excubat,
Omnesq; fraudes applicat
Blanditur horis omnibus,
Rudem quousq; decipit,
Bonumq; sortis abstrahit.
Verbisq; blandientibus
Explorat, hinc & hinc rogat,
Secreta donec omnia*

*Invidia Si-
culi non in-
uenere Ty-
ranni.
Maius tor-
mentum.*

Rimetur atq; pectoris
 Commissa norit intimi.
 Hinc vnde cunq; cognitum
 Calumniator, deuouet,
 Et ore mordet improbo
 Leih. alis vtrq; Scorpio
 Ictulatiuul vulnerat
 Plenamq; pestilentia
 Non ante linguam suppressit,
 Quousq; coram singulis
 Effecit execrabilem.
 Hic fructus infidelium
 Nuncquastus est vberimus.

CAPVT XXXVI.

ARGVMENTVM.

Insatum sacco caput heu miserabile Lampi,
 Fert simplex Regis Bellinus antepedes.
 Dumq; putat se ferre datas à Vulpe tabellas
 Fert sibi perniciem nescius ipse suam.

Cvm Bellino Vulpecula
 Astuta pergat colloqui,
 Scis nocte dicit altera,
 Quod ipse regiliteras
 Promiserim transmittere,
 Quas oro tecum deferas:
 Nam Regis ex negotio
 Hoc consequere gratiam.
 Amice, dicit Bellinus,
 Id quicquid est negotij
 Peregerim lubentius,
 Crumena nobis si foras

Reinike
 committit
 Bellino E-
 pistolium,
 regi offe-
 rendum.

Cui literas inuoluerem,
 Tunc ocycus fallaciam
 Excogitabat Reinike,
 En de Brunonis pellibus
 Donabo portuunculam:
 Hanc optime custodies
 Epistolam, ne turbida
 Rumpatur Austri viribus,
 Illam vel imber hauriat:
 Tantum caueo Belline,
 Ne literarum forsitan
 Arcana soluas vincula,
 Secreta Regis omnia,
 Res seriasq; continent.
 Hæc dicit, inde Reinike
 Intrabat in palatium,
 Caputq; mox lepusculi
 Inuoluit vrsi pellibus,
 Imponit atq; Bellino.
 Atq; si curaueris
 Has diligenter literas,
 Epistolamq; dixeris
 Sua fore quod te scripserim:
 Confecta miris artibus
 Qua spirat eloquentiam,
 Et Atticam facundiam,
 Regis fauorem maximum
 In te, tuosq; colliges.
 Quin & tuam prudentiam
 Rex ipse demirabitur
 Et te deosculabitur.

Hæc verba postquam Reinikes

R 7

Astutia mī
 ra Reinike
 indolis ex-
 cogitandis

Reinike
 pro literis
 caput occi-
 si Lāpi Bru-
 nonis in-
 uoluit pel-
 libus.

Ab utilita-
 te cōmen-
 dat Bellino
 negotium.

II.

Audi-

Rex eū fac- *Audiret optatissima*
 culū quem *Mox concipit spem Bellinus*
 Vulpi Ro- *Volatq; cursu prapete,*
 mam profi *Ve circiter crepusculum*
 cisci volen *Noctem ferentis Hesperii,*
 ti donauē- *Subiret aulam regiam.*
 rat Bellino *Cum Bellinum Rex conspiciat,*
 impositum *Dic inquit istius noua*
 conspiciat, *Qua causa sit Tragedia*
 admiratur. *Quod sacculum Vulpecula*
Peramq; rursus adferas?

III.

Simplex *Rex magne, dicit Bellinus*
 Bellini ex- *Proiure coniunctissima*
 cusatio. *Sodalitatis mutuo,*
 Bellinus *Id flagitant Reinike,*
 fraudis in- *Vt Rex tibi facundiam*
 scias sei- *Istas olentes Atticam*
 psium reum *Transferre vellem literas,*
 efficit & o- *Quas pellis arcta continet,*
 re proprio *Nam me iubente Reinike*
 condēnat. *Non absq; summa viribus*
 Rex sinistri *Confecit eloquentia:*
 quidpiam *Ex his acumen nobile*
 suspicans *Sagaxq; mentis erues.*
 torue intue *Rex angue quouis fauidus*
 tur Bellinū

III.

Castor feri *Mox intuetur Bellinum:*
 ba Regius *Suosq; mittit ocyus*
 vt literas *Ad Castorem satellites.*
 Reinikes *(Is scriba Regis optimus*
 aperiat, ad- *In arduis negotijs*
 vocatur. *Eratq; Cancellarius)*
Epistolam qui sedulo

Exoluat

*Exoluat istam Bellini,
Summaq; cura perlegat.
Hic est malorum grandium
Exorta grandis Ilias.*

COMMENTARIA.

Quàm periculosum sit quasuis epistolas, præcipuè ad viros principes & magnificos cōscriptas, recipere. Sæpè enim vsuuenit, vt in eis huiusmodi contineantur, quæ plus damni incommodiq; quàm emolumenti tibi parturiant. Potest & fieri vt tanti ponderis sint, si eas fortè amitteres, aut constituto tempore non offerres, grauissima interdum inde erumpat tempestas, tibiq; tanquam omnis doli fabricatori multa accumulèt infortunia. Quãobrem homo sapiens literarum in negotiis suscipiendis sibi benè prospiciat & caueat, nec cuiuis epistolam res serias arcanasque continentem temerè committat. Horribilia enim & formidolosissima quæque per literas conficiuntur.

Quod dementissimi meritò omnes ij vocandi sint, qui se earum rerum, quarum neq; *Incognitò* principium, medium aut finem perspectum *Et peregrinò* habent, participes facere audent. Quãobrem, *nis non o-* siue quis scribat, siue loquatur aut aggredia- *portet se* tur aliquid, tu repertòri suo, quicquid id fue- *immiscere* rit, soli perficiendum relinque. Si malè dein- *negotijs,* de re confecerit, tibi quod imputari possit, reliquū nihil est. Sin benè & dextrè munus suū compleuerit, ex illo tibi exēpla ad imitandum pro-

pro-

propone, quin & ipse ad illustre tale aliquod negotium, vnde gloriã adipiscaris eximiam, cõficiendũ magno conatu studioq; adnitere.

II.
*Ambitio
est miser-
rima.*

Quã detestabilis & perniciofa sit ambitio, honorumq; miserrima cõtentio. Bellinus hãc ob epistolam à vulpe acceptam quã ingeniosè & eruditè confectam arbitrabatur, non modò à rege gratiam consecuturum, verùm etiam splendidum aliquod munus se occupaturum planè confidit. Quam tamen pro salutari conscriptam, perniciosissimam sibi, imò mortiferam, nimis serò, postea experitur. Quamobrem nemo vnquã se præstantiorem, quã ipsa re probare possit, iudicare aut prædicare debet: Sed illa potiùs consuetudine exercitationeq; vtatur, quam gloriosè ad finem perducere possit.

III.
*Functio cã
cellarij nõ
cuius ido-
nea est.
Quid ad of-
ficium can-
cellarij pro-
priè requi-
ratur.*

Quod non cuius functio cancellarij conueniat, quare nemo molestis operosisq; eiusmodi negotiis, quibus nec dignus nec idoneus est, se implicari patiatur. Ad tantum enim onus plus, quam literas exarare & cognoscere posse requiritur. Oportet enim hunc singularem cum industria iudicioque grauissimo singula in scribendis literis ponderare verba, tum ad interrogata scriptaque omnia acutè arguteq; respondere, interdum etiam occultis quibusdam maledicta improborum floculis pingere & refutare. Deniq; singulas res ita illuminare, collustrare & ornare, vt & sui principis honorem tueatur, & Reip. commoda modis omnibus promoueat. Fideli atque

eru-

erudito Cancellario & Princeps & ipsa Res. *Fidelis & eruditus*
 pub. nihil habent præstantius, tanto enim *cancellarius*
 susceptarum rerum onere is premitur, vt pō- *nullo auro*
 dus AEtna grauius molestiusq; sustinere vi- *persolui*
 deatur: Imò totius sæpenuero Prouinciæ *potest.*
 salus atq; exitiū in eo consistat & recumbat.

CAPVT XXXVII.

ARGVMENTVM.

Bellinus aduersis hic traditur hostibus & Rex
Sarcinulis Lampi vidit inesse caput.
Hæc obdurata sunt debita premia mentis,
Hæc tumida merces ambitionis erat.

CVM Rege coram Bellini
 Resolueretur sacculus,
 Apparet atro sanguinis
 Taboq; squallens lurido
 Mollis caput lepusculi.

Tum bilis est acerrimè
 Furore tactus noxio,
 Et astra Rex rugitibus
 Compleuit indignissimis,
 Ceu mentis ad dementiam
 Redactus esset & ultimam.

De stirpe natus regij
 Tum Pardus inquit sanguinis
 Quid Rex dolorem luctibus
 Testuris in sanabilem?
 Acerba quid suspiria,
 Ceu mollis edis fæmina?
 Non cōmoueri Principem
 Ob viliores conuenit

Rex aperto
 sacculo
 Lampi ca-
 put cum vi-
 det, Belli-
 no graui-
 ter irasci-
 tur & suc-
 censet.

Pardus Re-
 gem iratū
 demulcet
 & consola-
 tur.

Res

Hestus in *Res hostis abiectissimi:*
 Psal. Ira a- *Quin tu ferarum maximus*
 nime mors *Absconditas Vulpecula*
 est, iram fu *Iniurias & lacerare.*
 gemit te fu *O P. arde coniunctissime,*
 rorem. *Dicit leo, facillime*
 Recte cum *Tu sanus agro consulis.*
 valemus, *Non luctus ossa torqueat,*
 facile agro *Dolor & mentem conterat*
 tis consiliu *Sermocinator insolens,*
 damus. *Fallacibus quod fraudibus*
 Rex excu- *Dolisq; plenus omnibus*
 sat se Par- *Fur iste sic, & trux latro*
 do, quod *Fefellert me Reimike:*
 no temere *Et machinis coegerit*
 aut imme- *Meos amicos optimos*
 rito Vulpi *Incluserim quod carcere,*
 succenseat. *Vrsum superbum cum lupo.*
 I. *Id me remordet anxium*
Et paenitebit maxime
 II. *Adusq; summum spiritum.*
Sed & vxor huius impia
Est nostre cladis artifex,
Et prima dux incommodi.
 III. *Ne propter hoc irascere,*
 Rex in Vxo *Rex, Pardus inquit, inclyte,*
 rem culpa *Dirempta si coniunctio*
 omnem *Vos inter est arctissima*
 transfert. *Per Reimikes mendacia.*
Hos charitate mutua
Rursum tibi deuincias.
Quapropter I sen grinio

Nec

Nec non Brunoni, perfidus
 Da pingue corpus Bellini,
 Ut arduum ieiunium
 Pellant, & alium repleant,
 Et perfruantur gladio.

Nam confitetur Bellinus
 Quod cedis hanc iniuriam
 Impulsor vnus fecerit:

Deinde cum mitissima
 Nos iunxerit concordia,
 Omnes inextricabiles,
 Et machinas absconditas
 Audacter admouebimus
 Ad hostis arcem Reinikes,
 Captusq; mox suspendij
 Penas atroces hauriet.
 Nec audiemus amplius
 Nugas & omentum futiles.
 Dicto sed ocynus trucem
 Nec non latronem perfidum
 Captabit in suas manus
 Et strangulabit carnifex.

COMMENTARIA.

Quod magistratus ex animo dolere & poenitere debeat, cum aliquem praeter meritum & spem se iniuriis affecisse cognouerit: Quod circa ut superius admonuimus, non omnium delationibus temere aures patefacere debet, in primis que perpendere & considerare an inuidia, ira, aut odio quodam accensus delator calumnias euomat, aut num reus

Quando

magistra-

tus praci-

pue punire

debeat.

Delatorib.

non est te-

mere cre-

dendum.

ante.

ante hac quoque, ignominia, aut infamia aliqua scelerumq; maculis contaminatus fuerit. Nam cum princeps propter maleuoli cuiusdam assentatoris confictam calumniam se eo induci patitur, vt fidelem ministrum reiciat ignominisq; laedat, reliqui certe omnes id animaduertentes ad domini voluntatem sensumq; omnia loquuntur & assentantur, nec quisquam fideliter aut candidè quicquā consulit. Verum omnes ne fortè Dominum offendant, veriti, & principem & patriam suis consiliis pessundant.

II.
Principi
quomodo
irascendum
sit.

Princeps iracundia vehementius non exardescere, sed animum cohibere, nec insaniam locū relinquere debet: cum enim ipse potissimum de consilio, de ratione, de mente exeat, nemini maiore quam sibi ipsi inurit dolorem, itaq; ardorem irarum prohibere, lentoque ad vindictam gradu procedere decorum & utile videtur. Cum autem reum iam certò nocentem cognouerit, omniaq; exactè & accuratè expiscatus fuerit, tum denique oēs abrumpet moras, & tarditatē supplicij compēsabit grauitate seuerissima. ~~Iuxta vulgi enim sententiam, pauperrimus est hospes, qui vnius coenae solutionē ad dies aliquot differre non possit.~~

III.

Quod foeminae consiliis publicis nō admittenda sint, & suprā fufius dictum est, & infra quoq; nonnulla repetentur.

IIII.
Prudentis
Viri officium.

Prudenti viro se omnibus immiscere non conuenit actionibus. Qua de re in praecedentibus, cum saepè monuerimus, dixisse iam sufficiat.

CA-

Ducitur ex atro lupus & Bruno carceris an-
tro,

Delitiosa quibus Bellinus esca datur.

Pontius Herodi cum conciliatur iniquo,

Christus inops pendens in cruce Sota facit.

REx factus e golenior
Pardi probat sententiam
Aitque stat sententia
Idex equi & elocyus,
Quodcumq; Parde, consulis:
Quapropter atro carcere
Reconditos educito,
Nunc bestijs ab omnibus
Vt excolantur denuò,
Palamq; fiat omnibus
Qua fraude latro Reinike

Occi.

Pardus I-
fengtiniū
& Brunonē
consolatur
& carcere
educit.

Occiderit lepuseulum.
Accedit ergo carcerem
Captosq; Pardus euocat:
Solatur atq; talibus:
Gaudete fratres optimi:
Nam dulce vobis adfero,
Solatumq; nobile,
Et com meatum regium.
Licet furore percitus
Rex nuper ambos conijcet
In vincula sua iusserit,
Vos cogitat concordiam
In pristinam reducere.
Quare Leoni maximo
Præbete vos placabiles.
Sic pingue corpus Bellini
Cum fratre, cū sororibus
Illius atq; filijs,
Rex sponte nobis offeret
Horis licebit omnibus,
In rure passim florido
Possessiones illius
Et filios inuadere.
Tum dissipare Reiniq;
Vulpecula substantiam:
Qui nos ter indignissimis
Notare probris ausus est.
Vos dignitati regie
Nunc ambo saltem pectore
Placabiles ostendite:
Hoc fœdus ansum præbuit
Aggris adhuc imbellibus,

Quod

Quod omnibus provincijs
Tendunt lupi liberrimè
Dolos, plagas, & reia,
Freti q; pactionibus,
Et Regis isto federe
Impunè lustrant omnia
Et irruunt ouilia,
Ouesq; mites denorant.

Causa quã
re lupi oui
bus in ho-
diernũ vsq;
diem ini-
micissimi
insidiẽtur.

OBSERVA EX HOC CAPITE.

Nemo Principum alteri tãtum de suo iu. *Nõ temerè*
re concedet, vt ei contra subditos & inopes *Principa-*
sẽuire liceat, sed cautè, & prouidè despiciet, *tus aut do-*
quid cui, & quantum permittat. Eo enim *minuẽ alie*
mehercle plerique omnes morbo graui certè *ricõmitti*
& mortifero sunt affecti, vt licentia & pote. *debet.*
state sibi in alios animaduertendi facta abu-
si, per fas & nefas absque modo & discrimine
quosuis opprimant, pupillos, viduas, subdi-
tos miserè affligant, eorum opes & fortunas
ad se rapiant, suaq; scuitia omnibus & for-
midabiles & intolerabiles sint. Vnde subdi-
torum gemitus, querelæ & ploratus oriun-
tur, omnem culpam in Dominum ipsum
transferentium, quem exitium bonis miseri-
asq; calamitates has peperisse existimant. *Subditi in*
Inde seditiones, quibus non solùm prouincię, *Principes*
regiones, vrbes, verùm & domus priuatę fun- *plerumq;*
ditus euertuntur, concitationesq; infinitæ *si quid sint*
emergere solent. Et quanquam tales auari *stre acci-*
importuniquę Cyclopes ab officio nonnun- *dit, culpã*
quam remoueantur, Dominiq; sibi ipsi con- *conferunt;*
sulere

fulere partesque suas gerere & administrare cogantur, nihilominus tamē inopem plebem provinciamque sumptibus exhauserunt infinitis, pecuniasque inopum, quibus ad complures annos utantur, concumularunt amplissimas.

Plurima hīc etiam de inconstātia, de mobilitate & leuitate fortunæ inferenda forent, ~~tum de prouerbio, quo dicitur: ab ipso facto si tibi caueas, aduersus mendacia, infamiam, que vulgi facile remedium inuenies.~~ Porro etiam de constantia in aduersis, grauitate atque perseuerantia, tum etiam mediocritate in prosperis rebus seruanda. Verūm hæc iam sæpè & tractata sunt & inferius tractabuntur. Quare hunc primum librum pro exiguo temporis spacio absolutum æquo bene uoloque Lectori discutiendum relinquimus.

Finis libri primi.

DIVO

DIVO MAXIMILIANO
 SECUNDO ROMANORVM, &c.
 Regi & Cæsari, semper Augusto,
 Hartmannus Schopperus Nouofo-
 rensis Noricus, à Deo optimo
 maximoq; felicitatem
 precatur.

Gloria magnanimi, Rex MAXIMILIA-
 NE, parentis,
 Laudib. haud toto, quem regis, orbe minor,
 Nemo fuit validis quo Rege potentior armis
 Nullus Et hoc nostro tempore scepra gerit.
 Tanta quid infelix meditor praconiis, laudes
 Dicere quid cupio, Rex generose, tuas?
 Te dites cantent fortunatisq; Poetae,
 Incluta quos caelo Musa beare solet.
 Largis tuas qui Permessi spaciatur ad undas
 Plenaq; de sacro poculi fonte bibunt.
 Horum scripta legas, grauiora negotia quamuis
 Sint maiestati conficienda tua.
 Talia nonnunquam votis puerilibus ausim
 Poscere, quae misero futa superba negant.
 Nam contentus ero, si carmina nostra legan-
 tur,
 Cum graue non patria te remoratur onus.
 Anxia curarum cum mens neq; fluctuat aestu,
 Nec inbet implacidis inuigilare malis.
 Tunc querulis placidas poteris dare Vocibus
 aures,
 Tunc mea sedata carmine mente legas.

L

Ergo

Ergo benigne librum Rex Maximilianæ secundum
dum

Excipe placato quo tibi corde fero.

Nam Veneris turpes hinc laudo furētis amores,

Non docet hoc Vctitos carmen amare iocos.

Clara sed innocua recitat præconia Vulpis,

Et Varias animi, quas parit aula, cruces.

Fallor? an hoc releges. Rex clementissime, Ver-
sus,

Fallor? an Solue stilibus ora modis:

Quisquis is est, præstās cui sic indulget Apollo

Vatibus egregijs annumerandus erit,

Atq; nouo lauri mihi nobilitandus honore.

Hoc omnes Vtinam dūq; deoq; Velint.

Nam licet haud tantos mea mens affectet ho-
nores,

Ore nec audaci præmiatanta roget,

Spontè tamen Verbis hæc ornamenta fatetur

Iustis ingens calcar habere bonis.

Haude hæc. Sine diu Rex optime, regni

An. lior accedat sic tibi semper honos.

Eximi saltem defende fauore Camænas,

Atq; vniuersis auxiliare scholis.

Nec urpe puta miseros reuelare Poetas

Regibus hæc cura res fuit vsq; bonis.

Sic precor Vt Solyma referens de gēte triu-
phum

Subijctas sceptris omnia regna tuis.

Imperium terris, animos Vt adæquet Olym-

Teutona præsidio terra beata tuo.

Datum Francofurti ad Moenum, An.

no 1566, Decemb. 15.

HAR